

kakšna
usoda
n a s
č a k a

Na kongresu SKGZ o prihodnosti in vlogi slovenske narodne skupnosti

3

V Bračanu
in Štandrežu
od septembra
en razred več

Zgodovina se še ni začela,
ker se spomin ni končal

20520

666007

9 771124

Primorski dnevnik

**Brindisi:
kdo
je
bil?**

MARJAN KEMPERLE

Komaj se je razvedelo za mafinski atentat v Brindisiju, se je v Italiji zastavilo vprašanje, ki že de-setletja spremlja take tragične dogodke: Kdo je bil?

Ob vprašanju se vsiljuje »podobnost« z drugimi tovrstnimi žalostnimi primeri, ki so z žrtvami zaznamovali ključne trenutke italijanske povojne zgodovine.

Čim je v Italiji začeli cveteti delavsko-študentska pomlad, jo je oglušila eksplozija na milanskem Trgu Fontana. Kronski atentat na Alda Mora je skušal preprečiti politično odpiranje na levo. Prva republika se je izpela ob mrkem zvoku mafiskih eksplozij v Capaciju, v Ul. D'Amelio, v Ul. Georgofili. Te bombe so državo ponesle v drugo republiko. Šele po dolgih letih mnogim postaja jasno, čemu in komu so služile.

Druga republika se sedaj seava pod težo nesposobnosti vodilnega razreda in široke gospodarske krize. V tem prelomnem obdobju je spet zarohnel peklenski stroj.

Naključje?

Podobnosti s koncem prve republike je veliko.

Se tudi v Brindisiju - kot pred dvajsetimi leti v Capaciju - oglasila mafija, tokrat v apulijski inačici? In če se je, zakaj? Za zaščito lastnih interesov, ali še katerih drugih, kot je bilo ob koncu prve republike?

Na ta vprašanja bodo morali preiskovalci dobiti odgovor. Po možnosti čim prej.

Sicer Italija spet tvega, da bo tudi ta atentat ostal brez krivcev in odgovornih, in gospod Bassi bo zaman spraševal, zakaj je umrla njegova edinka Melissa.

BRINDISI - Poklicni zavod Francesca Morvillo-Falcone

V eksploziji pred šolo umrla 16-letna dijakinja

Melissa Bassi podlegla poškodbam, pet deklet ranjenih - Mafija?

BRINDISI - Komaj 16-letna Melissa Bassi, dijakinja poklicnega zavoda Francesca Morvillo-Falcone, je umrla v eksploziji peklenskega stroja, ki ga je razneslo pred šolskim poslopjem nekaj minut pred začetkom pouka. V eksploziji je bilo ranjenih še pet deklet, med katerim je ena v smrtni nevarnosti.

Preiskovalci domnevajo, da je peklenski stroj, tri med seboj povezane plinske jeklenke, nastavila apulijška mafija, da bi se maščevala za številne aretacije njenih članov pred nekaj dnevi, ne izključujejo pa tudi drugih možnosti.

Na 2. strani

**Barkovlje: danes
jubilej šole in društva**

Na 4. strani

**Trst: okrogla miza DS o
reformi zdravstva v FJK**

Na 5. strani

**Zadružna banka
Doberdob-Sovodnje
občuti krizo teritorija**

Na 9. strani

**Letošnja letina češenj
odvisna zlasti od lege**

Na 9. strani

**Štandreški šolarji
presenetili s fotografijo**

Na 11. strani

**Po Slomak-u
še Agraslonak**

Na 20. strani

Compagnia dell'Oriente

KVALITETNE PREPROGE

PRODAJA - ČIŠČENJE - RESTAVRIRANJE
IN ČUVANJE PREPROG

ČIŠČENJE PREPROG PO UGODNIH CENAH

Ulica Valdirivo, 42 - 34122 Trst - tel. 040 2418596

BAZOVICA
ul. Srečko Kosovel 3

Pri Lipi
GOSTILNA PIZZERIA

od ponedeljka
do sobote
od 11.00 do 22.30

nedelja
od 18.00 do 22.30

Tel. 040 9220163 - 040 9221334

Trgovina Fany

**MOŠKA IN ŽENSKA
KONFEKCIJA**
**Oblačila za
vse priložnosti**

**PROMOCIJSKA
PRODAJA**

UI. Flavia di Stramare 99
(Žavlje) Milje
Blizu avtobusne postaje 20
Tel. 040 231118

RAZPRTA OBZORJA

Sreda,
23. 5. 2012 - 18.30

**Srečanje z
umetniki**

Dogodki ob razstavi

Trst, Salone degli incanti

SLOVNIK

APULIJA - Včeraj nekaj minut pred začetkom pouka na poklicnem zavodu Francesca Morvillo-Falcone

Brindisi: eksplozija pred šolo, 16-letna dijakinja mrtva, 5 ranjenih

Melissa Bassi je bila iz kraja Mesagne, kjer so pred dnevi aretirali 16 pripadnikov apulijске mafije

BRINDISI - Šestnajstletna Melissa Bassi se je včeraj zjutraj kot vsak šolski dan pripeljala z avtobusom z rojstnega kraja Mesagne v Brindisi in se napotila proti šoli. Obiskovala je poklicni zavod za socialne, modne in turistične službe, poimenovan po Francesci Morvillo, ženi Giovannija Falconeja. V Italiji je malo šol in zavodov poimenovanih po ženskah, izbra pa v tem primeru ni mogla biti drugačna, saj se v šoli v veliki večini šolajo prav dekleta. Melissa je bila - do včeraj - ena od njih.

Kraj Mesagne se je - pred včerajnjim dnem - zadnje tedne dvakrat znašel v središču apulijске črne krolike. Pred desetimi dnevi so krajevni preiskovalci zadali hud udarec tamkajšnji kriminalni združbi, imenovani Sacra corona unita. Aretirali so 16 ljudi. Obtoženi so združevanja v zločinske namene mafiskskega kova, izsiljevanja, povzročitve poškodb in požiga. Ta obtožba je povezana z dogodom, ki se je bil zgordil nekaj dni prej: »neznanci« so s peklenskim strojem uničili avtomobil Fabia Marinija, predsednika združenja, ki se boriti proti izsiljevanju.

Na ta dva dogodka so policijski preiskovalci takoj pomisili, ko so izvedeli, kaj se je zgordilo pred šolo Morvillo Falcone.

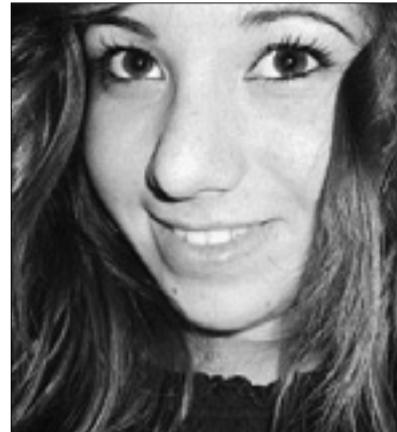
Melissa Bassi je bila hčerka edinka. Oče je obrtnik. Kot vsak šolski dan se je odpravila v šolo s prijateljico vrstnico Veronico Capodieci in še nekaterimi dijakinjami iz domačega kraja. Ob prihodu pred šolo, bilo je ob 7.45, gotovo ni opazila, da zabojnika za ločeno zbiranje odpadkov, ni bilo na običajnem mestu. Preiskovalci so pozneje ugotovili, da je bil nekak skrit za zidkom za velikim reklamnim napisom, le nekaj metrov od vhoda v šolo.

Ko so Melissa, Veronico in soške krenile mimo, je počelo. Enkrat, potem še enkrat, so povedali tisti, ki so se nahajali v bližini. Eksplozija je bila strašnaka. Počile so tri plinske jeklenke, povezane med seboj, so ugotovili pirotehničarji. Ognjeni plamen je butnil v dekleta, jih vrgel nekaj metrov nazaj, jih ovil, strašansko opekel, počrnil. Prvi reševalci so videli goreti knjige, razmetane po asfaltu; šolski nahrbtniki so poleteli metre stran, tako tudi čevlji. Šipe na oknih zavoda in bližnjih poslopjih so popokale.

Po nekaj minutah so bili rešiliči z zdravniškim osebjem že na kraju eksplozije. Melisso in Veronico so takoj odpeljali v bolnišnico. Melisso je ognjeni pekel tako iznakanil, da je v bolnišnici podlegla poškodbam. Sprva se je iz bolnišnice razširila novica, da je tudi Veronica umrla. Na srečo ni bilo res. Operirali so jo. Dobila je hud udarec v prsi in trebuh, v bolnišnici so začela njena pljuča spet dihati. Je pa še vedno v smrtni nevarnosti. Podobno kot dve od štirih dijakinj, ki jih je oplazila eksplozija.

Medtem ko so se v bolnišnicah trudili za mlada življjenje, je stekla policijska preiskava. Na tleh so odkrili ostanke timerja, s čemer je bilo izpodbita začetna domneva, da so morilci sprožili eksplozijo z daljincem. Ura na timerju je kazala 7.55. Ko bi počilo takrat, deset minut kasneje, bi bil obračun atentata verjetno še hujši, saj bi se nahajalo pred vhodom - šolo odprejo ob 8. uri - še več dijakinj.

Preiskovalci niso spregledali nekaj pomenljivih okoliščin. Prvič: pričorišče atentata je bila šola, poimenovana po ženi Giovannija Falconeja. Oba sta bila ubita v atentatu pri Capaci, v sredo bo minilo 20 let od tistega mafiskskega poboja. Drugič: šola Morvillo Falcone je pred kratkim s svojim eksponatom prejela absolutno prvo nagrado na natečaju o pomenu zakonitosti. Tretjič: prav včeraj je prispevala v Brindisi »karavana proti mafiji«, ki je bila krenila 11. aprila iz Rima.

Melissa Bassi

ANSA

Desno prizorišče včerajšnje eksplozije v Brindisu; spodaj poslopje poklicnega zavoda Morvillo-Falcone, pred katerim je počil peklenski stroj

ANSA

Giorgio Napolitano je opozoril na »napad na demokracijo«, ministrski predsednik Mario Monti je s srečanjem G-8 v združenih državah izrekel sožalje prizadetim in zagotovil, da bo vlada storila vse, da bi krivce zagotovila pravici. Vlada je sklenila, da bodo v znak žalovanja zastave na javnih poslopjih tri dni obešene na pol droga, na vseh športnih tekma in prireditvah pa so se že včeraj z minuto tištine spomnili komaj 16-letne Melisso Bassi, ki ji ni bilo dano, da bi včeraj s sošolkami sedla v šolsko klop.

SRBIIA - Danes drugi krog predsedniških volitev

Dosedanji predsednik Tadić favorit v boju z Nikolićem

BEOGRAD - V Srbiji bo danes drugi krog predsedniških volitev, v katerem se bosta pomerila dosedanji predsednik Boris Tadić in nacionalist Tomislav Nikolić. Tadić je v prvem krogu imel le okoli 10.000 glasov prednosti. Kljub temu se dosedanjemu predsedniku glede na napovedi anket in analitikov obeta že tretja zmaga na predsedniških volitvah, Nikoliću pa prav tako že tretji poraz. Nikoliću tako očitno niso pomagale trditev, da je v prvem krogu prišlo do volilne prevare.

Glede na javnomnenjske raziskave, ki jih je v četrtek - pred nastopom volilnega molka - povzel časnik Blic, bo 54-letni Tadić dobil od osem do 16 odstotkov glasov več kot 60-letni Nikolić. Takega mnenja so tudi analitiki, ki so se večinoma strinjali tudi, da je bil Tadić v sredinem televizijskem soočenju prepričljivejši od Nikolića.

V ostrom soočenju sta kandidata govorila o zunanjih politiki, vprašanju Kosova, brezposelnosti, boju proti korupciji in približevanju EU. Nikolić je Srbe pozval, naj Tadića kaznujejo za slabo politi-

BORIS TADIĆ

ko njegove doslej vladajoče Demokratske stranke (DS). Tadić je na drugi strani sporočil, da jim nudi razvoj države in varnost za njihove otroke.

Predvolilni boj pred drugim krogom je potekal v znamenju domnevne volilne prevare na volitvah 6. maja, za katere je Nikolić okrivil Tadića in njegovo DS. A očitke je Nikolić izustil še štiri dni po volitvah in dan potem, ko sta dogovor o prihodnjem sodelovanju v vladi sklenili Tadićeva DS in Socialistična stranka Srbije (SPS) oz. listi okoli njiju, ki sta vladali tudi doslej. Zaradi teh trdi-

TOMISLAV NIKOLIĆ

tev so uveli preiskavo, a je tožilstvo v podnelek sporočilo, da prevare ni bilo.

Pozornost medijev je pritegnila tudi Nikolićeva univerzitetna diploma, zaradi katere so pristojne visokošolske službe pred časom uvelile preiskavo. Nikolić naj bi leta 2008 končal študij na danes ne več obstoječi zaseben ekonomski fakulteti, pri čemer naj bi po doslej znanih podatkih enega od letnikov študija zaključil v pičilih treh dneh.

Na volišča je danes povabljenih več kot 6,7 milijona volivcev, ki bodo lahko glas oddali na okoli 8500 voliščih. Ta bo do odprtja od 7. do 20. ure.

Italija: danes in jutri drugi krog volitev

RIM - V 118 italijanskih občinah bo danes in jutri potekal drugi krog upravnih volitev. Volilnih upravičencev jenekaj več kot 4,5 milijona ljudi. Volitve bodo tudi v 19 glavnih mestih pokrajin, in sicer v mestih Alessandria, Asti, Cuneo, Como, Monza, belluno, Genova, Parma, Piacenza, Lucca, Frosinone, Rieti, L'Aquila, Isernia, Taranto, Trani, Palermo, Trapani in Agrigento. Največ zanimanja je za volitve v Parmi, kjer se bosta za župana potegovala kandidat leve sredine Vincenzo Bernazzoli in predstavnik Gibanja 5 zvezd Federico Pizzarotti. V prvem krogu je prejel Bernazzoli 39,2 odstotka glasov, Pizzarotti pa 19,5 odstotka.

V Genovi je kandidat leve sredine Marco Doria (48,3 odstotka) v veliki prednosti pred kandidatom Tretjega pola Enricom Mussom. V tem mestu pa se kar 45 odstotkov volilnih upravičencev ni udeležilo prvega kroga volitev. V Palermu ima nekdaj župan Leoluca Orlando (Italija vrednot in Lepica, ekologija in svoboda) ogromno prednost pred temecem, predstavnikom leve sredine Fabriziom Ferrandilijem (47,7%:17,3%).

Voditelji G8 za obstanek Grčije v območju evra

WASHINGTON - Voditelji članic skupine G8 so se včeraj na srečanju v Camp Davidu zavzeli za to, da Grčija ostane v območju evra, ki naj bo »močno in enotno«. V sklepni izjavi so tudi poudarili, da je treba ob uravnoteženju javnih financ spodbujati rast in potrošnjo.

Voditelji ZDA, Nemčije, Francije, Italije, Velike Britanije, Japonske, Kanade in Rusije, ki so osrednjo pozornost namenili dolžniški krizi v območju evra, so tudi zapisali, da ukrepi za izhod iz krize "niso enaki za vsakega od nas". Slednje kaže, da voditelji niso uspeli odpraviti razlik v pogledih.

Grški parlament uradno razpuščen, volitve razpisane

ATENE - Grški predsednik Karolos Papuljas je včeraj uradno razpustil parlament, izvoljen na volitvah 6. maja, ter za 17. junij razpisal nove predčasne parlamentarne volitve. Do volitev bo Grčijo, v skladu s ta teden sprejetim dogovorom, vodila začasna vlada pod vodstvom začasnega premiera, vrhovnega sodnika grškega upravnega sodišča Panajotisa Pikramenos.

ŠPETER - Živahna razprava na 25. kongresu Slovenske kulturno-gospodarske zveze

S pogledom usmerjenim v prihodnost slovenske narodne skupnosti v Italiji

Predstavili so tudi nekatere predloge statutarnih sprememb - Izvoljeni so bili novi deželni svet, razsodišče in nadzorni odbor

ŠPETER - Večanje števila govorcev slovenskega jezika, ustvarjanje prijaznega okolja za dvojezičnost, vprašanje identitet, trženje manjšinskega jezika med negovenci, poučevanje slovenščine v italijanskih šolah, potrebe slovenskih in dvojezičnih šol, socialne dejavnosti in medgeneracijska povezanost, določitev prioriteta in ustreznejša porazdelitev sredstev, vprašanje dvojnega članstva, kriza slovenskih medijev, manjšinsko gospodarstvo, povezovanje navzven na strokovnem področju, investiranje v mlade. To so bile le nekatere izmed tem, ki so jih med zelo bogato in plodno razpravo obravnavali udeleženci drugega dela 25. deželnega kongresa Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki je potekal pod geslom »SKGZ 2020-Vizjotnost«.

Ob številnih iztočnicah za živahnino debato, ki jih je ponudilo poročilo predsednika Rudija Pavšiča, je dosezanji izvršni odbor zveze izdelal tudi nekatere predloge, o katerih bo moral razpravljati in se nato tudi izreči novi deželni svet: v prvi vrsti gre za spremembo imena (začetni predlog je Zveza Slovencev v Italiji, ki pa je bil že na samem kongresu deležen nekaterih kritik), nato pa še za povečanje vloge članov posameznikov na pokrajinski ravni, kjer bi ti volili vodstvo zveze (kolektivne članice pa bi bile prisotne na deželnih ravni) in za neposredno izvolitev deželnega predsednika na kongres s strani članov posameznikov in delegatov kolektivnih članic.

Pogled vseh udeležencev razprave (v njej je sodelovalo skoraj trideset ljudi, zato na omejenem prostoru vseh ni mogoče citirati) pa je bil vsekakor usmerjen v prihodnost slovenske narodne skupnosti v Italiji in njenih potreb. Suzana Pertot in Matejka Grgić sta na primer ugotovljali, da je treba več energije usmeriti v širjenje rabe slovenskega jezika v vsakdanjem življenju oziroma v večanju števila njegovih govorcev (to so lahko ob tistih, ki so slovenskega maternega jezika, tudi otroci iz mešanih zakonov oziroma taki, ki se slovenščine naučijo). Pravno varstvo namreč jamči le pravico do rabe jezika, samo po sebi pa ne zagotavlja ohranjanja in nadgrajevanja komunikacijskih sposobnosti govorcev manjšinskega jezika (je torej sredstvo, ne pa cilj). Glede na to, da se tudi med Slovenci v Italiji uveljavljajo hibridne identitetne opcije, pa bi bilo med drugim vprašanje ohranjanja slovenskega jezika treba obravnavati (ozioroma jezik tržiti) ločeno od identitetnih vprašanj. Potrebne so tudi pobude usmerjene v ustvarjanje in gojenje večjezičnosti prijaznega okolja.

Šola klub svoji ključni vlogi pri ohranjanju slovenskega jezika ne more biti dovolj, predvsem glede na

sedanjem sestavo šolske populacije, kot je pokazala raziskava, ki jo je izvedel Slori. Zato so izredno pomembne tudi pošolske dejavnosti v slovenskem jeziku, kot je na primer omenil Jure Kufersin. V povezavi s spremenjeno šolsko populacijo, ki jo v vse večji meri sestavljajo otroci iz mešanih zakonov ali celo iz popolnoma neslovenskih družin, je šolnica Mirjam Mikolj poudarila, da bi vzgojitelji, učitelji in profesorji potrebovali dodatno izobraževanje, da bi bili v danih razmerah pri svojem delu bolj učinkoviti. V zvezi s šolo se pri SKGZ zavzemajo tudi za širitev dvojezičnega oziroma trojezičnega poučevanja na Videmskem (v Terski, Karnajski in Kanalski dolini), podpirajo pa tudi uvedbo pouka slovenščine v italijanske šole. Pri obravnavanju šolskega vprašanja pa bi morale biti v ospredju zlasti potrebe dijakov in njihovih družin.

Več udeležencev razprave se je strinjalo, da je treba znatno manjšine določiti prioritete in strategije za razvoj in da je sedanja porazdelitev finančnih prispevkov neustreznata. Pri izdelavi smernic za bodoče delovanje in razvoj slovenske narodne skupnosti bi lahko bilo koristno sodelovanje z raziskovalnimi ustanovami, ki bi lahko prispevale k pripravi strokovno utemeljenih izhodišč.

Med razpravo je bilo v ospredju tudi vprašanje medijev in kriza Primorskega dnevnika in Novega Matadorja. V Rimu bo treba pozorno slediti pripravi novih zakonskih določil za financiranje tiskanih medijev, da slovenski mediji ne bi tvegali, da bi bili zaradi krčenja sredstev v težavah. Podprtanjeno pa je bilo tudi, da je za prihodnost Primorskega dnevnika bolj kot množično včlanjevanje v zadružo, kar je vsekakor hvalevredno, pomembno povečanje števila naročnikov.

Del udeležencev
25. kongresa SKGZ,
spodaj delovno
predsedstvo

Govor je bil tudi o manjšinskem gospodarstvu, kadrovjanju in vlaganju v mlade, načelo pa je bilo tudi vprašanje dvojnega članstva ustanov, ki so vključene tako v SKGZ kot SSO. Slišati je bilo, da bi bilo mogoče boljše, ko te ne bi bile vključene v nobeno organizacijo, ravnatelj Glasbene matrice Bogdan Kralj pa je na primer predlagal ustanovitev nekega sveta predsednikov teh ustanov.

Letošnji kongres Slovenske kulturno-gospodarske zveze, na katerem so zabeležili 90-odstotno prisotnost delegatov, je bil tudi volilnega značaja. Na njem so izvolili nov deželni svet (seznam članov objavljam posebej), razsodišče in nadzorni odbor.

T.G.

Deželni svet: Tomaž Ban, Antonio Banchig, Elio Berra, Darja Betocchi, Cecilia Blasutig, Tamara Blažina, Sonja Božič, Germano Cendou, Igor Černo, Viljem Černo, Luisa Cher, Graziella Coren, Aleksander Coretti, Dante Del Medico, Igor Devetak, Igor Dolenc, Franc Fabec, Alenka Florenin, Pierina Furlan, Iztok Furlanič, Adriano Gariup, Luisa Gergolet, Matejka Grgić, Uroš Grilanc, Živa Gruden, Maja Humar, Dejan Jagodic, Rado Jagodic, Renato Kneipp, Kristina Knez, Igor Kocjančič, Ravel Kodrič, Igor Komel, Nives Košuta, Dorica Kresevič, Tatjana Križmančič, Jure Kufersin, Mario Lavrenčič, Martin Lissiach, Paolo Mahorčič, Marko Marinčič, Marino Maršič, Andrej Marušič, Renzo Mattelij, Ace Mermolja, Valter Mikluz, Mirjan Mikolič, Iole Namor, Maurizio Namor, Luigia Negro, Igor Pahor, Milan Pahor, Nataša Paulin, Rudi Pavšič, Marisa Pelesson, Boris Peric, Živka Persi, Suzana Pertot, David Peterin, Stefano Predan, Rado Race, Martina Repinc, Livio Rožič, Marko Rupe, Mirko Sardoč, Livio Semolič, Boris Siega, Stanislava Sosič, Aljoša Sosol, Adriano Sossi, Peter Sterni, Martina Strain, Mariza Škerk, Igor Tomasetig, Vesna Tomsič, Lucia Trusnigh, Igor Tuta, Stefano Ukmar, Paolo Vizintin, Dimitri Waltritsch, Gregor Zavadlal

KOBILARNA LIPICA

V slikovitem kraškem okolju obdan s stolnimi drevesi leži eden najlepših slovenskih kulturno-zgodovinskih spomenikov. Lipiško posestvo je umeščeno v prelepo kraško pokrajino z nizkim grmičevjem, borovimi gozdovi in zelenimi travniki, ki boža poglede in pomirja duha. Posebni občutki prevzamejo človeka ob pogledu na ponosne bele lepotce ob spokojni paši na prostranih travnikih lipiškega posestva, ki v tej kraški oazi domujejo že več kot štiri stoletja.

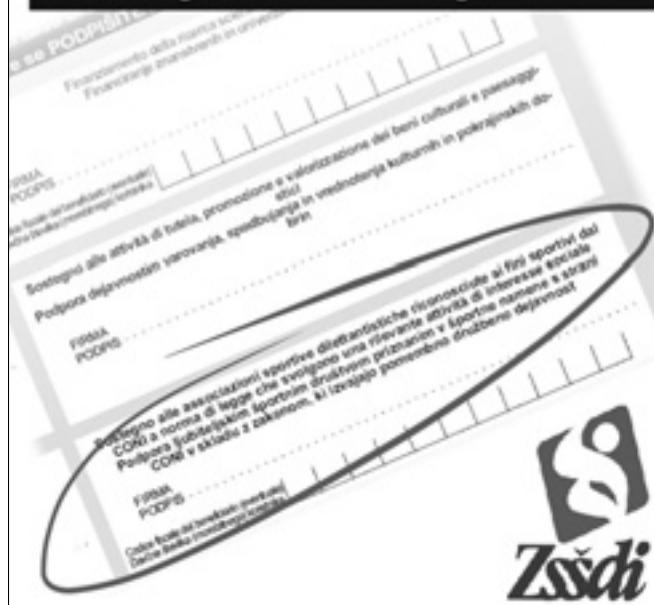
Kobilarna Lipica je poleg pomembnega konjerejskega in konjeniškega središča tudi ena najlepših turističnih destinacij, ki ji pridih tradicije daje še prav poseben pečat. Nedotaknjena narava, jahalni tečaji v sedlu lipicanca, prijeten izlet s kočijo, ogled ene najstarejših kobilarn na svetu in kulisa belih konj pričarata

obiskovalcu nepozabno doživetje. Doživite svet belega konja na najbolj neposreden način z:

- vodenimi ogledi bogate kulturne in naravne dediščine kobilarne,
- ogledi predstav in treningov Lipiške klasične šole jahanja,
- vožnjo s kočijo po posestvu,
- tečaji jahanja in jahanjem ponijev za otroke,
- ogledom muzeja lipicanca, ki sporoča vse, kar ste že zeleli vedeti o Lipici in lipicancih. Sodobno oblikovan in interaktiven je skozi igro privlačen tudi za otroške oči.

Lipico je kraj, ki ga preprosto morate obiskati. Začarala vas bo s svojo lepoto, spokojnostjo in bogato ponudbo. Dobrodošli v Lipici! (www.lipica.org)

Prispevek "petih tisočink" davka Irpef za športna društva

Tudi z letosnjem davčno prijavo (obr. 730 ali Unico fizične osebe) lahko namenite 5 promilov davka Irpef amaterskemu športnemu društvu. Dovolj je, da v prilogi B obrazca 730 ali prilogi C obrazca Unico v oddelku »Izbira za namenite petih tisočink davka Irpef v spodnjem levem okenu vpišete davčno številko (codice fiscale) društva, kateremu nameravate nameniti prispevek in se podpišete.

00794360321 - AKK Bor
90040070329 - SK Brdina
80020250322 - AŠD Breg
80019130329 - JK Čupa
80019300328 - SK Devin
80003980317 - AŠZ Dom
80023700323 - AŠZ Gaja
80003840313 - AŠD Juventina
80020460327 - ŠD Kontovel

00744160326 - NK Kras Repen
80020230324 - AŠK Kras
80020260321 - AŠD Mladina
81003050317 - AŠZ Mladost
80020240323 - AŠD Polet
80019490327 - NK Primorje
80020450328 - TPK Sirena
80022270328 - AŠZ Sloga
91000910314 - ŠZ Soča

BARKOVLJE - Danes proslava obletnice poimenovanja šole in obnovitve društva

Po tridesetih letih navdušenje še vedno traja

Ob 16. ur začetek jubilejne veselice - Ponatis knjige in krstna izvedba pesmi

Danes bodo v Barkovljah z jubilejno veselico »...in navdušenje (še) traja« proslavili trideseto obletnico poimenovanja tamkajšnje osnovne šole po Franu Saleškem Finžgarju in obnovitve domačega društva. Že mesece se, bodisi učenci pod mentorstvom učiteljic, kot tudi člani Slovenskega kulturnega društva Barkovlje pripravljajo na ta pomemben dogodek, uvod v katerega je predstavljalo sredino odprtje razstave o raziskovalnem delu šolarjev na temo Sprehodi po Barkovljah: kako je bilo nekoč in kako je danes, ki je na ogled v šolskih prostorih.

Današnja slovesnost, ki bo potekala pod pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prospective, se bo začela ob 16. uri z nastopom učencev pred osnovno šolo v Ul. Cerreto 19, od koder bo ob spremeljavi Godbenega društva Prosek pod vodstvom Iva Bašiča krenila povorka do sedeža SKD Barkovlje v Ul. Bonafata 6, kjer bo ob 16.30 predstavitev ponatisa knjige Barkovlje - pri nas je bilo tako. Ob tej priložnosti bodo nastopili tudi osnovnošolci in domači mešani pevski zbor, ki bodo pod vodstvom Aleksandre Pertot prvič izvedli skladbo Lepu je spomlade, ki jo je na besedilo Aleksandra Furlana uglasbil Adi Danev. Osnovnošolski otroci bodo ob priliki praznovanja nosili priložnostne majčke, na katerih je natisnjeno logo, ki ga je pred tridesetimi leti narisala Magda Starc Tavcar in je že takrat krasil otroška oblačila.

Praznovanje se je začelo v sredo z odprtjem razstave v šolskih prostorih

KROMA

BARKOVLJE - Tudi letos Pokušnja kruha, vina in oljčnega olja

Soglasje občinstva in žirije

Ocenjevali štirinajst belih in osem rdečih vin ter osem vzorcev olja - Kruh speklo sedem domačink

V Slovenskem kulturnem društvu Barkovlje so tudi letos, tako kot že vrsto let zapored, pripravili tradicionalno prireditve Pokušnja kruha, vina in oljčnega olja. Številni obiskovalci so pokušali odlična vina okoliških vinogradnikov in kletarjev, pristno kapljico pa so podkrepili z različnimi vrstami kruha in peciva. Na svoj račun pa so prišli tudi pridelovalci ekstra deviškega olja, ki ga je strokovna žirija začela ocenjevati pred nekaj leti.

Degustacija vin, olja in peciva je potekala na zadnjo aprilsko soboto, odličen kruh pa je speklo sedem domačink, ki so tudi letos dokazale, da so prave mojstrice v pripravljanju kruha in peciva. Lokalni vinarji pa so letos predstavili štirinajst belih in osem rdečih vin. Kakovost vina je ocenjevala enajstčlanska žirija, ki je prispevala vina ocenila kot dobra, vendar pa ne brez napak. Tako kot vsako leto je tudi letos okoliške vinogradnike in

kletarje na napake opozoril enolog Mario Gregori, ki je pohvalil kletarje, ki si prizadavajo izboljšati kakovost svojih vin. Na prireditvi je bilo tudi rečeno, da so breksi kletarji v vseh teh letih, odkar obstaja dotedaj prireditve, dosegli ogromen napredok in da so njihova vina, ki jih sicer pridelajo v zelo majhnih količinah, okusna in zrcalijo vse okoljske danosti Brega.

Sobotna degustacija vin je predstavljala poseben obred in družabni dogodek, ob koncu katerega je občinstvo razglasilo zmagovalca večerja. Ocena občinstva je bila za malenkost drugačna od tiste, ki jo je podala žirija, a kljub temu ni bilo zaznati velikih odstopanj. Naj kot zanimivost povemo, da sta tako občinstvo kot žirija izbrala istega zmagovalca tako v kategoriji belih kot rdečih vin. Po tehtnem premisleku naslov sta tako naslov najboljšega vinarja v kategoriji belih vin pripisala Martinu Kovaču. Drugo mesto je pri-

padlo Franku Starcu, tretje mesto pa je zasedel Edvin Žerjal. V kategoriji rdečih vin je prvo mesto pripadlo Franku Starcu, ki ga je z najpomembnejšo lovoriko okitilo tudi občinstvo, drugo mesto je zasedel Libero Puzzer, ki si je po oceni žirije prisluzil tretje mesto, tretje mesto pa je uradno pripadlo Ivanu Taučerju, ki ga je občinstvo nagradilo z drugim mestom. Glas ljudstva je bil torej zelo podoben tistemu od komisije, je pa občinstvo nagradilo tudi četrtovrščenega. V kategoriji belih vin je publike s četrtim mestom počastila Edvina Žerjala, za rdečo sorto vin pa so nagradili še Borisa Kovača.

Večer je postregel tudi z ocenjevanjem ekstradeviškega oljčnega olja. Tricljanski žirija je med osmimi prispevimi vzorci nagradila tri najboljša olja, ki naj bi jih po mnenju žirije pridelali Franjo Starce (3. mesto), Renato Raseni (4. mesto) in Ermes Sartori (1. mesto). (sc)

GRADBENO PODJETJE IN OBNOVA ZGRADB
Obrtna cona ZGONIK Proseška postaja 29/B
Tel. 040.2528036 - Faks 040.2529521 - Mob. 348.5211656
www.edilcarso.it - e-mail: edilcarso@libero.it

SINCERT
ISO 9001:2000
CERTIFICATO N. 1589
ISTITUTO GIORDANO
Certificirani po standardih ISO in člani konzorcija KARST

PUNTO RAM SERRAMENTI

Kvaliteta po ugodnih cenah.

ZATEKLITVE Z VISOKO TERMČNO IZOLACIJO Z OZNAKO CE – DRŽAVNI PRISPEVEK V VIŠINI 55% NOTRANJA VRATA – BLINDIRANA VRATA – GARAZNA VRATA

VELIK SHOW ROOM PUNTO RAM
Ul. Colombara di Vignano 8 - Z.I. OSPO (Milje - TS)
tel. 040 231611 - fax 040 231141 - info@puntoram.it - www.puntoram.it

Garažna vrata leta
Garažna sekcijska vrata RenoMatic vkl. Motorni pogon od 999 €

Vhodna vrata leta
Vhodna vrata RenoDoor od 1299 €

HORMANN

ZDRAVSTVO - Okrogle miza Demokratske stranke o reformi zdravstvenega sistema

»Tondova reforma bo uničila javno zdravstvo v deželi FJK«

Spremembe so potrebne, vendar ne na način, ki si ga zamišlja deželni predsednik

Reforma deželnega zdravstvenega sistema, ki jo pripravlja deželni predsednik Renzo Tondo bo dejansko uničila javno zdravstvo v Furlaniji-Julski krajini. Že ustavitev enega samega deželnega zdravstvenega ozemeljskega podjetja in treh ogromnih bolnišniško-univerzitetnih podjetij (Trst-Gorica, Videm in Pordenon) bo hud udarec za sistem, ki je z učinkovitim delom na ozemlju v mnogih krajih dosegel raven odličnosti. Ukinitev številnih okrajev in drugih lokalnih ustanov bo začelo še zmanjšala kakovost ponudbe oziroma zdravstvenih storitev.

Toda na 2. strani zakonskega osnutev za reformo zdravstva je poleg tega prvič zapisano, da sta javno in zasebno zdravstvo na isti ravni oz. »izenačeni«. To pomeni, da bo javno zdravstvo izginilo. Zasebni sektor namreč nima omejitev, ima velike interese in znatno manj birokracije. Kmalu bo dokazal, da je boljši in kakovostenješi od javnega in bo torej v kratkem enostavno »požrl« javni zdravstveni sistem.

To je izšlo z okroglo mizo o reformi deželnega zdravstva, ki jo je priredila svetniška skupina Demokratske stranke v deželnem svetu v petek popoldne na Pomorski postaji. Srečanje se je udeležilo veliko število ljudi. Med udeležencimi so bili mnogi predstavniki javne uprave in javnih institucij, pa tudi sindikatov. O vprašanju so govorili razni poročevalci, ki so vsi ugotovljali, da je reforma zdravstva potrebna. Toda nikakor na način, ki si ga zamišlja Tondo, ker bo le obubožil sistem. Tondova trditev, da bo s tem prihranil 10 milijonov evrov pa ne drži, ker je ta vsota le kapljiva v morju javnega zdravstva.

Srečanje je uvedel tržaški župan Roberto Cosolini, ki je poudaril, da mora deželna vlada pri tako pomembnih spremembah nujno upoštevati lokalne uprave. Če tega ne stori, lahko pride do hudega institucionalnega sporja. V nadaljevanju so na srečanju, ki ga je povezoval deželni svetnik DS in podpredsednik deželne komisije za zdravstvo Sergio Lupieri govorili bivši deželní odbornik za zdravstvo Ezio Beltrame, občinska odbornica za socialne politike na Občini Tolmeč Cristiana Galizia, profesor na videmski univerzi Silvio Brusaferro in bivši generalni direktor tržaškega zdravstvenega podjetja Franco Rotelli. Zaključno misel je podal pokrajinski tajnik DS Francesco Russo.

Beltrame je povedal, da je DS pripravljena razpravljati o reformi, toda sloneti mora na drugačnih temeljih. Bistvo vsega je »redno vzdrževanje« zdravstvenega sistema, ne pa spremembu institucionalne organizacije. Beltrame je ponudil vrsto predlogov,

Okrogle mizo je uvedel tržaški župan Roberto Cosolini

KROMA

ki so dejansko v nasprotju s Tondovimi: poglavito je krepliti zdravstvene storitve na ozemlju in nuditi usluge na domu 24 ur na dan, pri tem pa je treba aktivno sodelovati z občinami oziroma župani. Zelo pomembno je delovanje v mreži s številnimi vozli, ki so med seboj povezani, temeljno je tudi sodelovanje z univerzitmi. Obnoviti gre tudi upravljanje zdravstvenega sistema, ker je ponekod preveč zapravljenega denaria. Poleg tega se mora deželnemu odborništvu za zdravje ponovno ukvarjati s socialno, zdravstvenimi okraji pa morajo ostati nespremenjeni.

Če je Brusaferro poudaril, da vlagati v zdravstvo pomeni vlagati v razvoj ozemlja, je Rotelli vprašal, zakaj neki je za reformo zdravstvenega sistema potreben zakon, ker je za to dovolj dobro upravljanje. V resnici izkoriščajo gospodarsko krizo, da uničijo vse, kar imamo dobrega, je dejal Rotelli, po čigar mnenju je resnično vprašanje skrbstvo in ne bolnišnica. Toda reforma bo naložila na ramena bolnišnic kopico nalog, za katere niso pristojne. Naspotno, morali bi usposobljati nove bolničarje in visoko specializirane zdravstvene delavce, ki bodo zagotavljali storitve na ozemlju in s tem omejevali sprejem v bolnišnico, pravi Rotelli. Ljudje živijo namreč na ozemlju in ne v bolnišnicah, ki predstavljajo zanje le »nezgodov« v življenju. Zato je potreben vlagati denar in moči v ozemlje. Bolnišnicam pa omogočiti, da delajo to, za kar so jih ustanovili.

Aljoša Gašperlin

DEVIN-NABREŽINA - Pogajanja

Kdaj odbor?

Jutri bo župan Kukanja srečal predstavnike strank večine

V Devinu-Nabrežini nič novega. Pogajanja za sestavo občinskega odbora še potekajo. Zelo rezervirano, na relaciji strank, ki so na občinskih volitvah zmagovali podprtje županskega kandidata Vladimira Kukanja.

Novi župan se bo spet sestal s predstavniki koalicijskih strank jutri na županstvu. To naj bi bil odločilni sestanek za sestavo občinskega odbora, saj ni več mnogo časa na razpolago za »krst« nove upravne ekipe. Prva občinska seja že trka na vrata (sklicana je za pondeljek, 28. maja), dotedaj morajo biti znana imena petih odbornikov.

Če ne bo prišlo do res velikega presenečenja, je ime enega od članov nove levosredinske uprave že znano. Kukanja je dal koalicijskim partnerjem vedeti, da hoče v odboru nekdanjega občinskega svetnika Lorenza Corigliana. Pomeni, da ostajajo »prosta« še štiri

Vladimir Kukanja

KROMA

ri odborniška mesta. Kdo jih bo zasedel in kakšna bo porazdelitev posameznih upravnih resorjev, ostaja neznanka. Čeprav so v javnosti prišla nekatera imena, jih je župan Kukanja doslej vse demantiral. Zato bo treba za kako novost počakati vsaj do torka.

FORUM TOMIZZA

Pravica: utopija ali iluzija

V sredo v palači Economo

Tržaški mednarodni simpozij je že sestavni del Forum Tomizza, večnevne prireditve, ki jo raznimi društva in organizacije posvečajo preminulemu istrskemu pisatelju Fulviu Tomizzi. Letošnja izvedba nosi naslov *Pravica: utopija ali iluzija* in bo potekala v sredo popoldne (od 15.30) v palači Economo na Trgu Libertà 7. Po uvodni besedi Milana Rakovca so predvideni posagi nekaterih novinarjev, filozofov in literatov. Pred mikrofonom se bodo zvrstili Reinhard Kacianka, Martin Brecelj, Stefano Lusa, Mila Orlič, Sanja Ročić in Manuela Šain, Božidar Stanić, Alessandro Giadrossi in Livio Dorigo.

Ob 21. uri bo v Morskem muzeju (Ul. di Campo Marzio 5) na sporednu igra Sogni e realità di Stefano Marovich; gre za prosto interpretacijo Tomizzevega romana Drevi sanj, ki jo je podpisal Alfredo Lacosegliaz. V njej nastopa igralec Gualtiero Giorgini.

NARODNI DOM

Knjigi o Palestini

V torek bo v Narodnem domu še eno srečanje, ki ga s skupnimi močmi prirejata Slovenski klub in organizacija Salaam-otroci oljke. Po uspešnem marčevskem večeru, na katerem so predvajali film This is my land...Hebron, bo tokrat na sporednu predstavitev dveh slovenskih knjig, ki sta posvečeni Palestini in dogajanju na Bližnjem vzhodu. Novinar Erik Valenčič je napisal knjigo *Obleganje Gaze: ubijanje palestinskega ljudstva*, v kateri je razgrnil svojo večletno povezanost z Gazo. Spregovoril je o svoji prvi poti proti Gazi leta 2004 in o svojih obiskih v letih 2010 in 2011, ko mu je uspelo tam preživeti dvakrat po en mesec in je kljub stalni nevarnosti Gaza postal njegov drugi dom.

Strokovnjak za mednarodne odnose Primož Šterbenc pa je avtor knjige *Zahod in muslimanski svet: akcije in reakcije*. Šterbenc je pravi izvedenec za bližnjevzhodno vprašanje.

O knjigah bosta ob avtorjih spregovorila tudi zgodbovinar Jože Pirjevec in novinar Erik Valenčič. Pričetek ob 17.30.

Ulica ali trg posvečena Borsellinu in Falconeju?

Letos mineva dvajset let od mafijskih atentatov v Ulici D'Amelio v sicilski prestolnici oziroma v Capaci pri Palermu, v katerih sta življenje izgubila sodnika Paolo Borsellino in Giovanni Falcone s članji varnostnega spremstva. Občinska svetnika demokratske stranke Alessandro Carmi in Mario Ravallico sta na župana Roberta Cosolinija naslovila predlog za poimenovanje tržaške ulice ali trga po sodnikih.

V Rojanu o vodniku Kako lep je Trst

V Marijinem domu v Rojanu (Ul. Cordaroli 29) bodo v sredo zvečer predstavili vodnik *Kako lep je Trst*. Knjiga je izšla pri Založništvu tržaškega tiska, napisali pa sta turistična vodička Erika Bezin in novinarka Poljanka Dolhar. V njej sta zbrali največje turistične znamenosti mesta in poseben poudarek namenili slovenski prisotnosti v Trstu. Predstavitev prieja društvo Rojanski Marijin dom, o knjigi pa bo ob avtoricah spregovorila tudi urednica Martina Kafol. Na sredini predstavitve, ki se bo pričela ob 20. uri, bo mogoče kupiti knjigo po promocijski ceni, na voljo pa bodo tudi majice, ki so jih natisnili ob tej priložnosti.

Srečanje modelarjev

Tržaški klub Federnodelisti Mitteleuropa v sodelovanju s tržaško občino prireja danes mednarodno srečanje modelarjev srednje Evrope, ki se ga bodo udeležili izdelovalci železniških modelov iz Avstrije, Slovenije, s Hrvaškega, iz Venetu in Furlanije-Juliske krajine. Srečanje bo na sedežu Federcluba v Škednju (Ul. dei Giardini 16) s pričetkom ob 10. uri; ob tej priložnosti bodo gostitelji razstavili svoje modele vlakov, gostje pa bodo na ogled prinesli nekaj svojih eksponatov.

Žig posvečen Roccu

V skladišču 26 v Starem pristanišču je na ogled razstava posvečena nogometu in slavnemu trenerju Nereu Roccu ob 100-letnici rojstva. Družba Poste Italiane je pripravila priložnostni žig, ki bo na voljo obiskovalcem danes od 14.30 do 19.20. Razstava je na ogled vsak dan od 10. do 21. ure, ob petkah in sobotah do 23. ure; vstopnina znaša 10 evrov, poskrbljeno pa je tudi za avtobus, ki pelje od Trga Duca degli Abruzzi do skladišča.

Arabska pomlad skozi ženske oči v Lovatu

V knjigarni Lovat (Drevored XX septembra 20) bo jutri ob 17.30 gostja maroška pisateljica, psihiatrinja in etnologinja Rita El Khayat, ki bo v pogovoru z docentom Anno Zoppellari spregovorila o arabski pomlad skozi ženske oči. Poglobila se bo v nelahek položaj žensk.

Po sledeh Anite Pittoni

Ob 30-letnici smrti tržaške intelektualke in umetnice Anite Pittoni bodo jutri ob 10. uri v šoli Pitttoni v Ul. Vasari odprli razstavo posvečeno veliki Tržačanki Po sledeh Anite Pittoni. Na ogled bodo likovna dela dijakov vseh razredov.

Popravek

Bralcem, predvsem pa prizadetemu, se moramo opraviti za hud spodrsljaj. V četrtek smo namreč objavili kratko napoved o predstavitvi knjige v parku bivše umobolnice pri Sv. Ivanu, posvečene spominu na preminulega klasičnega filologa in raziskovalca glasbe Franca Serpa. V resnici je šlo za pobudo v počastitev 80-letnice prof. Serpe, ki je na srečo še vedno med živimi in se je tudi udeležil četrtkove slovesnosti. Za spodrsljaj se še enkrat opravljajo, prof. Serpi pa voščimo še na mnoga leta.

KONTOVEL - Jutri bo še posebej prazničen dan

Marija Sonce bo ugasnila stoto svečko na torti

Jutri bo na Kontovelu prazničen dan, saj bo naša sovaščanka gospa Marija Sonce prekorčila prag treh številk pri osebnem štetju let! Gospa Marija se je rodila leta 1912 v nekdanji Avstro-Ogrski in prav zanimivo je poznati nekoga, ki bi lahko osebno podal roko cesarju Francu Jožefu.

Že kot 14-letna deklica se je zaposlila v tobačni tovarni. Bi-la je od nekdaj vesele narave; rada se je družila s prijateljicami in obiskovala vaške plese. Omožila se je z Milkotom s Prosek in v zakonu sta se rodili Darija ter Mariza. Toda med drugo svetovno vojno so v vojsko vpoklicali tudi moža. Moral je v Rusijo, od koder se žal ni več vrnil. V življenju je doživel veliko žalostnih trenutkov, a je znala vedno kljubovati hudim preizkušnjam.

Pred tremi leti, ko je potrebovala več pomoči, se je oddaljila od rodnega Kontovela in se preselila k Sv. Ivanu, da bi se približala hčerkama in vnukinjam. Obdržala pa je stike z vsemi, saj razpolaga tudi z osebnim mobilnim telefonom. Je samostojna, težave ima le s sluhom in hojo. Zelo vesela pa je, ko jo obiščejo ljubljeni pravnuki, in saicer 10-letni Borut, 2-letna Sharon in mali Leonardo, ki je star 18 mesecov.

Že od mladih nog se je rada udeleževala kulturnih in verskih dogodkov, gledaliških predstav, osmice, šager, potovanj in še vedno s tem nadaljuje!

Nekdo pravi, da mladost ni življenjsko obdobje, temveč neko notranje splošno počutje. Gospa Marija je prav gotovo dokaz takega razmišljanja, saj je polna volje do življenja in simpatična, tako da bi lahko nedvomno bila v zgled marsikateremu mlajšemu človeku. Bog Vas živi gospa Marija in prisrčne čestitke ob tako častljivem jubileju!! (Irena Rustja)

Srečanje generacij: prababica z eno od pravnukinj

V SPOMIN

Dragice Blaževič ni več med nami

Veliko nas je, ki smo nemo obstali ob žalostnem spoznanju, da Dragice Blaževič ni več med nami. Vesti o njeni bolezni so se krizale s trenutki upanja, a se je njeno življenje nazadnje iztekel. Težko se je spriznati z dejstvom, da so z njo odšli tista velika vedrina, prijaznost in emkraten odnos do ljudi, po katerem smo jo vsi poznali. Ni naključje, da je bil njen krog prijateljev in znanje izredno širok. Lepo jo je bilo srečevati, saj je človeka vselej napolnila z dobrimi občutki in pozitivno energijo.

Dragica je bila letnik 1940. Po materninem rodu je bila iz Kazelj, po očetovem iz Sežane. Očeta je kot partizana izgubila še kot otrok leta 1945, na kar ni nikoli pozabilo, njene mamne pa se dobro spominjajo v Dolini, kjer je imela gostilno in je bila znana kot ženska trdnega značaja. Dragica je odraščala v okolju Slovenskega Dijaškega doma, odlikovala se je po bistrosti in vedrem odnosu do življenja, zanjo nobena stvar ni bila nemogoča. Te lastnosti so jo spremajljale vse življenje in jih je lahko zaznal vsakodan, ki je prisel z njo v stik.

Že kot dijakinja se je angažirala v Društvu slovenskih srednješolcev in bila ena njegovih najdejavnnejših članov, tako kot je pozneje bila angažirana v Krožku absolventov slovenske trgovske akademije. Dijaškemu domu je ostala zvez-

sta vseskozi, vrsto let kot vestna odbornica, potem ko ni bila več gojenka. Problematiki doma je sledila z velikim občutkom, sodelovala je pri vseh fazah njegovega razvoja in prilagajanja spremembam, ki jih je terjal čas. V vsakem okolju se je Dragica izkazala kot katalizator dejavnosti in konkretnih človek, ki na nekonflikten način išče odgovore na odprtva vprašanja. Za dolgo obdobje je bila tudi v vodstvu nekdanje Dijaške matice, v katero se je vključila še za časa vodstva njene zgodovinske soustanoviteljice in predsednice, Tončke Čokove.

Po opravljeni trgovski akademiji se

je Dragica kot prva ženska zaposlila v Tržaški kreditni banki, ki je bila takrat še na začetku svoje poti. Banka je od tedaj postala center jnenega življenja, tej ustanovi je posvetila svoje najboljše energije. Vsakdo, ki je kdaj imel opraviti z njo, ve, koliko je Dragica pomnila za banko. S svojim znanjem, korektnostjo, vedrim značajem in posebnim smisлом za delo z ljudmi je v veliki meri predstavljala pozitivni imidž ustanove. Tudi zaradi tega nikoli ni prebolela zloma TKB, kateri je prispevala vse, kar je premogla najboljšega, od prvega dneva zaposlitve do upokojitve.

Dragica je imela tudi posebno pozoren odnos do našega dnevnika. Zlasti po upokojitvi se je pogosto telefonko oglašala s predlogi in pripombami, neredko tudi kritičnimi, a vedno konstruktivnimi in dobronamernimi. Njena prvenstvena skrb je vselej bila, da ne bi nehote naredila kašne škode. Primorski dnevnik je bil zanjo dragocenost, ki jo je treba z vsako ceno ohraniti.

Dragica pušča za seboj bolečo praznino. Najbolj je zmanjkala sopruž Ramiru in hčerki Ani, katerima naj gre naše globoko sočutje. Pogrešali pa jo bomo tudi mnogi, ki smo jo visoko cenili in imeli radi.

Dušan Udovič

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 20. maja 2012

BERNARD

Sonce vzide ob 5.28 in zatone ob 20.35 - Dolžina dneva 15.07 - Luna vzide ob 5.37 in zatone ob 21.13

Jutri, PONEDELJEK, 21. maja 2012

FELIKS

VREME VČERAJ: temperatura zraka 18 stopinj C, zračni tlak 1016 mb ustaljen, vla-ga 46-odstotna, veter 3 km na uro severo-vzhodnik, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 14,6 stopinje C.

OKLICI: Mario Miclauchich in Monica Ruzzier, Matteo Aloisio in Diletta De Cia, Andrea Crevatin in Francesca Riosa, Lorenz Lubich in Barbara Russo, Daniele Suligoi in Sarah Beacovich, Giuseppe Lo Verde in Paola Marra, Raffaele Impronta in Fausta Ronza, Damiano Catalano Castiel in Kristina Leheng Lam, Paolo Copetti in Ivana Rosato, Fabio Hager in Maria Grazia Capitanio, Luca Altin in Jessica Bertochi, Gianluca Canu in Diana Zarli, Bruno Mrdali in Giuliana Orsini, Paolo Giussi in Mariana Rozalia Catoiu, Al-

berto Cesca in Vanja Glavina, Luigi Trattato in Giordana Pignatello, Ben Wilhelmus Theodorus Galle in Francina Gerdina Ondersteijn, Gabriele Razza in Letizia Fabi, Stefano Piazza in Grazia Morabito, Filippo Cattinelli Mele in Anna-maria Schiattarella, Samuele Vattolo Hirsch in Chiara Lecci, Davide Mandolini in Roberta Girardi, Gianluca Castellano in Anastasia Mylonidou, Alessio Pellegri in Marina Lazzari, Alberto Bianchi in Francesca Furlan, Lorenzo Stenta in Deborah Dodi, Michele Natale Variola in Mihaela Munteanu, Fabrizio Ursic in Maria Miceli, Maurizio Petelin in Elena Ole-nik, Alessandro Petruzzini in Maria Letizia Bussani, Emmanuelle Buzzanca in Deborah Giacomini.

Lekarne

Nedelja, 20. maja 2012

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Oširek Sonnino 4, U. Alpi Giulie 2, Trg Sv. Ivana 5, Milje - Ul. Mazzini 1/A, Sesljan.

Lekarne odprte

tudi od 13.00 do 16.00

Oširek Sonnino 4 (040 660434), U. Alpi Giulie 2 (040 828428), Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 271124).

Sesljan (040 208731) - samo s predhod-

nim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

**Lekarne odprte
od 16.00 do 20.30**

Oširek Sonnino 4, U. Alpi Giulie 2, Trg Sv. Ivana 5, Milje - Ul. Mazzini 1/A.

Sesljan (040 208731) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarne odprte od 20.30 do 8.30

Trg Sv. Ivana 5 (040 631304).

**Od pondeljka, 21.,
do sobote, 26. maja 2012**

**Običajni urnik lekarne:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30**

Lekarne odprte

tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Cavana 11 (040 302303), Oširek Osoppo 11 (040 410515).

Boljunc (040 228124) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte

tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Cavana 11, Oširek Osoppo 11, U. Setefontane 39.

Boljunc (040 228124) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Slovensko prosvetno društvo Mačkolje

**prazničnih
v Mačkoljah
pri Trstu**

nedelja 20.5.2012 ob 18.00

Alpski Kvintet

Erazem Veseli Begunjčani

Hrana in piće na voljo od 17. ure dalje.

Vstop prost!

50. PRAZNIK ČEŠENJ
25. - 27. 5. 2012 v Mačkoljah pri Trstu
Odprije kioskov ob 18. uri,
v nedeljo ob 18. uri

na šolo v Križ» v ponedeljek, 21. maja, ob 19. uri v šolskih prostorih. Odprta bo v torek, 22. in četrtek, 24. maja, od 8.00 do 15.30 ter v sredo, 23. in petek, 25. maja, od 8.00 do 13.15.

Izleti

SPDT obvešča, da je avtobusni izlet v Se-novo na Bohorju napovedan za danes, 20. maja, prenešen na drug datum.

DRUŠTVENA PRODAJALNA na Općinah obvešča, da je zbiralice za društveni izlet v soboto, 26. maja, ob 6.15 pred picerijo, Dunajska cesta 11/A. Odhod avtobusa ob 6.30. Zamudnikov ne čakamo. **IZLET ZSKD** - obveščamo udeležence, da v soboto, 26. maja, se bo odvijal kulturni izlet na Koroško. Odhod ob 7. uri iz Općin. Zbirališče ob 6.45 na parkirišu na-sproti restavracije na openskem krožišču. V Gorici je zbiralische na parkirišu pri mejnem prehodu Rdeča hiša ob 7.30. Informacije in program izleta na tel. 040-635626 ali www.zskd.eu.

AŠD SKBRDINA organizira v nedeljo, 10. junija, enodnevni izlet v Gardaland. Vpisovanje je še možno do 30. maja. Pohi-tite! Informacije na tel. št. 335-5476663 (Vanja).

ZDROUŽENJE STARŠEV O.Š. F. MILČINSKI organizira izlet v Škofijo Loko in Vrbo v soboto, 2. junija. Toplo vabljeni! Informacije in prijave na tel. št.: 340-1434351 (Helena).

SKD BARKOVLJE prireja izlet 10. junija. Na spored grad Snežnik, muzej polhov, maket Cerkiškega jezera, muzej Cerkiškega jezera, multivizija o jezera v vseh letnih časih, kompletno kosilo. Informacije na tel. 040-415336 ali 333-2677384. Vpisovanja do 3. junija.

SLAVIŠTVO DRUŠTVO prireja izlet v Tersko dolino v nedeljo, 3. junija, z oseb-nimi avtomobili. Zbiranje na križišču pred Općinami, odhod ob 9. uri, ogled Barda (Lusevera) in tamkajšnjega mu-zeja v spremstvu Viljema Černa, maša ob 11.30, kosilo v restavraciji v Zavar-hu in obisk kraške jame. Informacije in prijave: 333-4546847 (Eva Fičur).

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratova-le naslednje črpalki:

AGIP: Istrska ulica, Sesljan - Državna cesta 202 (km 27)

SHELL: Drevored Campi Elisi 1/1

Q8: Domjo (Strada della Rosandra)

ENI: U. D'Alviano 14

TOTAL: U. Brigata Casale

ESSO: Pokrajinska cesta km 8+738

TAMOIL: U. F. Severo 2/3

ČRPALKE ODPRTE 24 UR NA 24

AGIP: Devin (jug) - avtocesta A4 VE-TS, Valaura - hitra cesta SS 202 km 36

TOTAL: Devin (sever) - avtocesta A4 TS-VE

NOČNE ČRPALKE IN SELF SERVICE

TAMOIL: U. F. Severo 2/3, Miramaristi drevored 233/1

AGIP: Istrska ulica 155, Naselje Sv. Sergija - U. Forti 2, Miramaristi drev. 49, Katinara - U. Forlanini, Furlanska cesta 5; Devin - Državna cesta 14, Sesljan - avtocestni priključek km 27

Obvestila
150 LET CERKVE IN 120 LET ŽUPNIJE SV. M. MAGDALENE V BAZOVICI

Slovesna sv. maša bo danes, 20. maja, ob 10. uri. Vodil jo bo nadškof G. Crepaldi. Pri maši pojejo MePZ I. Gruden iz Nabrežine, MePZ F. Gačnik iz Stranjski domači MePZ Lipa.

30-LETNIKI se bomo zbrali v soboto, 26. maja, v društveni gostilni v Gabrovcu ob 18.30. Rezervacije zbirata Monika in Jagoda do danes, 20. maja vključno. Informacije na tel. št.: 333-8442509.

OBČINA DOLINA v sodelovanju z župnijskim skupnostima iz Doline in Socerba ter Žvezo cerkvenih pevskih zborov Trst, prireja danes, 20. maja, tradicionalno »Srečanje na Socerbu«. Ob 16. uri bo sveta maša v cerkvi na Socerbu s sodelovanjem združenega zbora zvezne cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pod vodstvom Edija Raca.

ODBOR IGRALMO SE »Repenškrat« organizira danes, 20. maja, ob 10. uri naravoslovno ekskurzijo »Mlak v Repnu«. Informacije na tel. št.: 040-327216.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO

MAČKOLJE prireja ob 50. Prazniku česenj glasbeni festival »Pražničnih 50« v Mačkoljah, na prireditvenem prostoru »na Metežici«. Danes, 20. maja, od 18.00 dalje koncert narodno-zabavne glasbe s skupinami Erazem, Veseli Begunčani in Alpski kvintet. Hrana in pijača od 17. ure dalje. Na razpolago bodo tudi dodatne nočne vožnje avtobusa na progi 40 tržaškega javnega prevoza. Pokrovitelji prireditve so Občina Dolina, Pokrajina Trst, Slovenska prosveta in Zkb.

KD IVAN GRBEC obvešča, da bo letni občni zbor potekal v društveni dvorani v ponedeljek, 21. maja, ob 18.30 v prvem in ob 19.00 v drugem sklicanju. Dnevni red: predsedniško in blagajniško poročilo, razprava, odobritev obračuna za l. 2011 in proračuna za l. 2012, volitve. Sledil bo članski večer z družabnostjo. Vljudno vabljeni!

RAJONSKI SVET ZA VZHODNI KRS prireja srečanje o novem urbanističnem načrtu v Ljudskem domu v Trebčah v ponedeljek, 21. maja, ob 20.30. Vabljeni vsi Trebenci in Trebenki!

SKD KRASNO POLJE Gročana, Pesek in Draga vabi na redni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja, ob 20.00 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju, v prostorih sremske hiše v Gročani.

TPPZ P. TOMAŽIČ sporoča, da bo v tork, 22. maja in v petek, 25. maja, ob 20.45 v sedežu na Padričah redna pevska vaja.

JUS TREBCE vabi člane na redni občni zbor, ki bo v sredo, 23. maja, ob 20.00 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v Ljudskem domu v Trebčah.

PRIPRAVLJALNI ODBOR DNEVOV KMETIJSTVA, RIBIŠTVA IN GOZDARSTVA iz Trsta in Združenje strokovnih pokuševalcev OLEA, s pokroviteljstvom Pokrajine in občin tržaške pokrajine, organizirata tečaj za pokuševalce oljnega olja. Tečaj se bo odvijal v KC Anton Ukmari pri Domu od 23. do 26. maja, trajal bo predvidoma 35 ur. Informacije na www.olea.info, segreteria@olea.info ali direktno pri g. Marisi Cepach na tel. 328-7682365, marisa.cepach@regione.fvg.it.

SLAŠČICE, SLADKE DOBROTE: kremne sladice, torte in piškoti. 15-urni tečaj bo potekal ob sredah (23. in 30. maja) v Gostinskem učnem centru Ad formandum na Fernetičih. Info: Ul. Ginnastica 72, tel. 040-566360, ts@adformandum.org.

Pogrebno podjetje

ONORANZE FUNEBRI
ALABARDA
na Općinah, v Boljuncu,
v Miljah, v Nabrežini
in v Trstu
na Istrski ulici
nasproti pokopališča sv. Ane

Tel. 040 21 58 318

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA - Trst vabi na srečanje na temo: »Skrb in pomoč bližnjemu ter delovanje in pobude istrske Karitas«, z g. Francetom Prelcem, predsednikom in duhovnim vodjo Istrske območne Karitas, v sredo, 23. maja, ob 19. uri v dvorani župnije Sv. Vincencija, Ul. Ananian 5/A.

RAJONSKI SVET ZA ZAHODNI KRS se bo sestal z občani v četrtek, 24. maja, ob 19.30 v Slomškovem domu v Križu. Na dnevnem redu je ilustracija novega občinskega regulacijskega načrta - faza poslušanja. Toplo vabljeni!

ZADRUGA NAŠ KRS sklicuje redni občni zbor v četrtek, 24. maja, ob 8. uri v prvem in v petek, 25. maja, ob 19. uri v drugem sklicanju, v prostorih Kraške hiše v Repnu: predsedniško poročilo, predstavitev in odobritev bilance za leto 2011, razno.

DAVČNI URAD OBČINE REPENTABOR sporoča, da bo na razpolago občanom za informacije v zvezi z davkom IMU (Enotnim občinskim davkom) v spodnjih dneh: v petek, 25. maja, 8.00-13.00 ter 14.00-19.00; v soboto, 26. maja, 8.00-13.00.

ŠC MELANIE KLEIN obvešča, da se bo spomladanski tečaj baby bazena odvijal: 26. maja ter 2. junija. Od 0 do 12. mesecev: 10.00-10.45 ali 10.45-11.30 v bazenu hotela Kariš na Pesku; od 12. meseca do 4. leta: 17.00-17.45 v hotelu Danev na Općinah. Info in prijave: urad v Ul. Cicerone 8 (ob pon. in pet. 9.00-13.00; ob sredah 16.00-18.00). Tel. št.: 345-7733569.

SKD LIPA BAZOVICA IN SKD GRAD BANI prirejata v nedeljo, 27. maja, poход »Pastirske kamnite hišice v Bazovici - Naravna kulturna dediščina«. Pohod vodi Vojko Ražem. Zbirališče pri »kalu« v Bazovici ob 15.00. Pohod po bazovskih ledinah in dolinah bo trajal prib. 3 ure. Priporočamo primerno obutev in zaščito pred klopi. Toplo vabljeni.

SDGZ prireja 4. junija seminar »Varovali blago v tujino« in pravil Incoterms 2010, ki veljajo v mednarodnem blagovnem prometu. V italijanščini bo predaval izvedenec dr. prof. Maurizio Favaro. Prijave zbirata tajništvo SDGZ do 28. maja. Informacije glede kotizacije, programa in prijavnice na tel. št. 040-6724828 in na www.sdgz.it.

JEDILNIK LOW COST ZA USPEŠNE VECERJE: od predjadi do sladice in večerja z velikim učinkom in nizkim budgetom je takoj nared! 15-urni tečaj bo potekal ob torkih (29. maja, 5. in 12. junija) v Gostinskem učnem centru Ad formandum na Fernetičih. Info: Ul. Ginnastica 72, tel. 040-566360, ts@adformandum.org.

CGIL IN TRSTA odpira okence za zbiranje podatkov delavcev in upokojencev, ki so bili izpostavljeni azbestu, da bi jih vpisali v deželnini seznam in jim svetovali oz. pomagali pridobiti socialne ugodnosti, priznanje poklicne bolezni, odškodnine za izgubljeno zdravje s podporo patronata INCIA in pravnikov. Urnik: ob ponedeljkih, od 9. do 12. ure, sedež SPI-CGIL Largo Barriera/Stara Mitnica 15, tel. 040-767548.

OTROŠKE POLETNE DELAVNICE »Mala ustvarjalna akademija« v organizaciji ZSKD in v sodelovanju s Krožkom za promocijo mladinske književnosti in ustvarjalnosti Galebo na Livku pri Kobarišu od 27. avgusta do 1. septembra. Delavnice: plesna (z Jelko Bogatec), glasbenopevska (z Jano Drassich), likovna (z Jano Pečar), fotografksa (z Mirno Viola) in pravljicna (z Markom Gavriloskim). Na razpolago je še nekaj prostih mest. Prijavnice in plačila sprejema urad ZSKD v Trstu.

PRAZNIK V GABROVCU ODPADE radi napovedanega vala slabega vremena, odložen bo za dva tedna. Slaščje ob 110-letnici društvene gostilne bo torej zadnji konec tedna v maju, kot napovedano pa bo program zaobujem poleg enogastronske po nudbe tudi kulturne točke ter udeležbo domačih kmetov, obrtnikov in umetnikov, ki se bodo predstavili na stojnicah.

SPDT prireja tečaj nordijske hoje. Srečanja bodo potekala ob četrtekih: 31. maja, 7. in 14. junija od 16.30 do 18.30. Zbirališče pri spomeniku na Prosek ob 16.15. Informacije in prijave na tel. 040-220155 (Livio).

Do zadnjega se je borila, a neozdravljiva bolezna ji ni prizanesla.

**Carolina Jerina
Dragica Blasevich**

nas je zapustila 15. maja.

Njena Ramiro in Ana

Od nje se bomo poslovili v Sežani. Datum pogreba bomo naknadno sporočili. Prisrčna zahvala doktorju Borottu in osebju Pinete del Carso.

Namesto cvetja darujte v dobrodelenne namene.

Trst, 20. maja 2012

**Draga DRAGICA,
za vedno boš v naših srcih.**

Maria, Adriano, Elena, Andrej, Furio, Luca, Zdenka in Ivan

**Zadnji pozdrav Dragici
svak Mario, Paola in Aleks**
**Zadnji pozdrav
naši predragi Dragici.
Bratranca Nadja in Renzo
z družino**

**Ob prerani smrti prijateljice
Dragice izrekava izkreno sožalje
možu Ramirotu, hčerki Ani
in sorodnikom**

Nerina in Edvin Švab

**Ob izgubi Dragice
sočustvujejo z Ramirotom in Ano**

**Peter in Alice, Erika, Irena
s Petrom in Sonja z družino**

**Zadnji pozdrav Dragici,
Ramiru in Ani izkreno sožalje**

**Loredana in Edvin
z družinama Sancin in Čok**

**Zbogom, Dragica. Počivaj v miru.
Ani in Ramiru
najino občuteno sožalje.**

Andreina in Adriano

**En velik objem Ramiru in Ani
ob izgubi žene in mame Dragice.
Iskreno sožalje Petru ob izgubi očeta.**

Prijatelji

Robert, Edvina in Mariza

Majda in Piero

Marija in Adriano

Boris in Cvetka

Vitjan in Tatjana

Rajko in Sabina

**Ramiro in Ana, v tem težkem
trenutku smo vam blizu.**

**Wilma, Sergio, Norma, Maurizio,
Franca, Mauro in Lea**

**Ob izgubi drage mame izrekata
Ani in Ramiru občuteno sožalje**

Miriam in Aleksander

Izgubili smo Dragico,

sošolko in prijateljico.

**Hčerki Ani in možu Ramiru
naše občuteno sožalje.**

Sošolci Trgovske akademije

**Ob izgubi ljubljene Dragice
izrekamo družini izkreno sožalje.**

Združenje

Slovenski dijaški dom S. Kosovel

**Ob izgubi priljubljene mame
in žene Dragice izrekata svoji
odborniki Ani in Ramiru
izkreno sožalje**

SKD in MoPZ V. Vodnik

**Ob boleči izgubi gospe Dragice
Blasevich sočustvujemo s hčerkjo
Ano, našo svetovalko,**

**županja, odborniki in svetniki
občine Dolina**

**Dolinski krožek
Demokratske stranke**

**izreka Ani in družini izkreno sožalje
ob izgubi drage mame Dragice.**

**Ob izgubi Dragice izrekamo
družini naše izkreno sožalje.**

Jelka, Dunja in Fabio

Dragica, hvala za vse!

Romano in Liliana Pernarčič

**Dragici zadnji pozdrav
v trajen spomin na njeno vnemo
in velikodušnost v skupno
preživelih dneh.**

Družini poklanjam toho sožalje.

Kolektiv TKB

**Dragica,
pogrešali bomo twojo dobroto
in nasmejh.**

Občuteno sožalje Ramiru in Ani.

Karlo in Lučana z družino

**Ob boleči izgubi Dragice izrekamo
Ramirotu in hčerki Ani
naše izkreno sožalje.**

Irma Kraus in družina

**Stisk tople naše dlani naj ogreje va-
ma, Anna in Ramiro, te neskončne
žalostne dni.**

Vsi pri General Parts

Zapustil nas je

Ladi Prašelj

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 356320
faks 0481 356329
gorica@primorski.it

Primorski
dnevnik

DOBERDOB-SOVDNJE - Predsednik o lanskem poslovanju Zadružne banke

Premoženjsko solidni, občutijo krizo teritorija

Lani 72.612 evrov dobička - Odpisi terjatev tlačijo ekonomski račun

Zadružna banka Doberdob-Sovodnje je premoženjsko solidna, to pa je zanje izredno pomembno v obdobju splošne gospodarske krize, ki je tudi na krajevni ravni spravila na kolena številna podjetja in družbe. »Pri svojem poslovanju uporabljamo 64 odstotkov premoženja; to pomeni, da imamo skoraj štirideset odstotkov prostega premoženja, in dokazuje, da banka ni nikakor v tveganju, čeprav je lanski poslovni dobiček znašal 72.612 evrov,« prudarja Dario Peric, predsednik Zadružne banke Doberdob in Sovodnje, ki prireja svoj redni občni zbor članov v petek, 25. maja, ob 18. uri v goriškem Kulturnem domu.

Peric priznava, da je bilo lansko poslovno leto zahtevno, kljub temu pa so bili prihodki celo višji od leta 2010. S tem so na Zadružni banki nedvomno zadovoljni, po drugi strani pa predsednik priznava, da so problem predstavljeni odpisi terjatev, kar je sicer prizadelo vse italijanske banke. Bančni zavodi v bistvu dozivljajo gospodarsko krizo preko podjetij, ki nimajo več sredstev, da bi vračala posojila. Če svojih dolgov podjetniki ne uspejo poravnati, se sprožijo postopki za terjanje jamstev. »Naši krediti so bili vsi dobro zavarovani, naše glavne zavarovanje pa predstavljajo nepremičnine. Ker je nepremičinski sektor doživel izredno krizo in padec cen, smo to občutili tudi mi, saj pomeni, da se je vrednost naših jamstev v nekaterih primerih celo razpolovila,« pravi Peric in pojasnjuje, da morajo banke enostavno odpisati razliko v vrednosti nepremičnin, ki se je znižala zaradi padca povpraševanja na nepremičinskem trgu - Zadružna banka Doberdob in Sovodnje je bila tako lani ob približno pol milijona evrov. Unovčenje jamstev je od leta 2008 naprej vse bolj problematično ravno zaradi razpolovljene vrednosti nepremičnin, katerih cena je že itak bila nizka. Kljub omenjenim težavam pa Peric poudarja, da je doberdosko-sovdenska banka premoženjsko solidna, to pa je za njeno nadaljnje poslovanje izrednega pomena.

Kot smo uvodoma zapisali, je Zadružna banka preteklo leto zaključila z 72.612 dobiček, kar je precej manj kot leta 2010, ko je čisti dobiček znašal 158.673. Učinek splošne gospodarske krize je še toliko bolj ociten ob primerjavi z letom 2008, ko je dobiček znašal 886.931 evrov. Podjetja iz goriške pokrajine so krizo začela doživljati ravno leta 2008, njeni učinki pa so bili vidni leta kasneje. Tako je leta 2009 Zadružna banka zaključila poslovno leto z dobičkom 215.360 evrov, od takrat pa so bili učinki krize iz leta v leto močnejši. Za slabše poslovne rezultate so v veliki meri odgovorne nizke obrestne mere. Banke živijo od prodaje denarja, s padcem obrestne mere pa so zato padli tudi prihodki bank. »Cel kup posojil je bil zagotovljenih z obrestno mero, ki je vezana na indeks Euribor, v primeru šestmesečnega obdobja je bila tako obrestna mera 1-odstotna, kar se seveda pozna pri prihodkih,« poudarja Peric in poudarja, da so se s krizo »spopadli« z veliko mero previdnosti. »Banko moraš res veduti kot dober gospodar. Pri vseh operacijah moraš biti zelo pazljiv, skromen, nad-

zorovati moraš stroške, paziti moraš, komu posodiš denar,« pravi Peric in poudarja, da se s krizo sooča večina krajevnih podjetij. »V obdobju tako močne krize se dogaja tudi to, da je preozenj na posojilo manj, saj podjetja enostavno nimajo faktur, ki jih morajo poravnati,« razlagala Peric, ki pričakuje, da bo kriza trajala vsaj do leta 2014. »Težko je napovedati, kdaj se bo gospodarstvo pobralo iz težav. Leta 2008 so trdili, da bo kriza trajala največ dve leti, v resnici pa se še zdaj ji ni nikakor videti konča,« pravi Peric, ki bo podrobno poročilo o poslovanju predstavil na rednem občnem zboru članov, ki bo v petek, 25. maja, ob 18. uri v goriškem Kulturnem domu. Na dnevnem redu so poleg poročil upravnega sveta in nadzornega odbora tudi diskusija in odobritev bilance za lansko poslovno leto. Člani bodo odločali tudi o odobritvi sistema za nagrajevanje upraviteljev in sodelavcev, na dnevnem redu pa so še volitve članov v upravni svet, ki ga zapušča Maja Humar. Upravni svet bo članom predlagal, naj se namesto nje v upravni svet vključi Ugo Tomšič. (dr)

Dario Peric BUMBACA

ŠTANDREŽ-BRAČAN - V prihodnjem šolskem letu porast vpisov

Na dveh šolah po en razred več

Na šoli Zorlut dovolj prostora, na osnovni šoli Erjavec bo potrebna prilagoditev risalnice - Ravnateljstvo računa na pomoč občinske uprave

Na slovenskih osnovnih šolah Fran Erjavec v Štandrežu in Ludvik Zorlut v Bračanu bodo v prihodnjem šolskem letu imeli razred več. V obeh šolah so namreč zbrali višje število vpisov kot v tekočem šolskem letu, zato je ravnateljstvo Večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom naslovilo na deželnih šolskih urad prošnjo po odprtju dodatnega razreda. Za šolo Erjavec bi moral pravzaprav uporabljati pogonik, saj šola potrebuje dodatno učilnico, ki bi jo bilo treba šele urediti, ravnateljstvo pa računa, da bo občina Goriča znala poskrbeti za rešitev tega problema.

»Potrdilo šolskega urada, da je prešnja sprejeta, smo prejeli v prejšnjih tednih,« je povedala ravnateljica goriške Večstopenjske šole Elizabeta Kovic. Po podatkih, ki nam jih je ravnateljstvo posredovalo konec februarja, bodo na štandreški osnovni šoli Erjavec prihodnje leto imeli dvajset prvošolčkov več kot v tekočem šolskem letu - 28 namesto sedanjih 16 -, v vseh petih razredih pa bo skupno 100 otrok namesto današnjih 89. Na šoli Ludvik Zorlut v Bračanu bodo v prvem razredu imeli skupno enajst učencev (v tekočem šolskem letu jih je pet), zato bodo lahko ob sedanjih dveh večrzednicah odprli dodaten, samostojen razred, kar pomeni tudi pridobitev dodatnega učiteljskega mesta.

»V Bračanu, kamor se je šola preselila pred dvema letoma, bomo govorili imeli razred več, saj je v šolski stav-

bi, ki nam jo je dodelila krminska občina, na voljo dovolj prostora. Isto pa žal ne velja za šolo Erjavec v Štandrežu, kjer se že danes soočamo s prostorsko stisko. Osnovna šola se zaradi tega že več let poslužuje sosednje stavbe rajonskega sveta, s šestimi razredi pa bomo od septembra dalje nujno potrebovali še eno učilnico,« je povedala Kovičeva in poudarila, da je ravnateljstvo že pred časom stopilo v stik z občinskim tehničnimi uradji in jih opozorilo na problem, po pridobitvi uradnega potrdila s strani šolskega urada pa je lahko na občino naslovilo tudi uradno pismo s prošnjo, da se za dodaten prostor poskrbi.

»Med tem smo že preverili, katere bi lahko bile možne rešitve, ki bi odgovarjale varnostnim in drugim predpisom. Učilnico bi lahko brez večjih težav pridobili tam, kjer je bila do zdaj risalnica: postaviti bi bilo treba le steno in vrata, poseg bi bil dokaj enostaven,« je povedala Kovičeva, ki računa na to, da bo občinska uprava znala prisluhniti pričakovanjem staršev in Večstopenjske šole ter potrebam štandreških otrok. (Ale)

Šolsko poslopje v Bračanu

GORIŠKA - Zgodnje sadje zdesetkala aprilska pozeba

Ponekod češenj premalo, drugje pa jih bo še preveč

Letošnja letina češenj na Goriškem bo precej odvisna od lege: ponekod je plodove zdesetkala aprilska pozeba in burja, ki je pometala na tla precej češenj, drugod pa jih bo še preveč. Podobno se obeta tudi pri ostalem zgodnjem sadju.

Količina letošnjega pridelka bo od parcele do parcele različna, pojasnjuje Ivan Kodrič iz novogoriškega Kmetijsko gozdarskega zavoda. Pozeba, ki je nastopila med ali takoj po cvetenju sadnega dreva, je prizadela predvsem nižje ležeče sadovnjake, višje lege so jo dobro odnesle. »Za Brda velja isto. Kar je v dolini, je pozabe, se pravi, da na drevju ni ostalo skoraj nič, saj pride v tem primeru do odmiranja semenskih zasnov in

do redčenja. Kar se nahaja višje, pa je ostalo, ponekod še preveč,« dodaja Kodrič. Sadjarjeni je težave povzročila tudi burja, ki je veliko sadežev pometala z dreves ali pa jih je potolkl in so sedaj slabše kakovosti. Nizke temperature v zadnjih dneh pa po mnenju sogovornika niso bile več tako usodne za zgodnje sadje, saj je le-to že v fazi zorenj. Bolj se gre batи prevelikih količin dejžja, ki povzroči, da začnejo češnje močno pokati.

Tudi pri drugem zgodnjem sadju, nemimo marelich, je podobno: ponekod jih bo še preveč, drugod pa so pomirzne. »Mareliche so ponekod v zgornji Vipavski dolini potrebbe tudi v višjih legah, ker je pozeba pri-

šla z burjo. Tudi z breskvami kaže podobno,« opozarja Kodrič.

V Goriških Brdih pa se pospešeno pravljajo na tradicionalni praznik češenj, ki vsako leto privabi številne domače in tuje obiskovalce. Tokratni bo že 46. zapovrstjo. Začel se bo 2. junija s tradicionalnim kolesarskim maratonom češenj in pohodom od češnje do češnje, dan kasneje se bo nadaljeval z dnevom odprtih kleti, 8. junija bodo okronali novo kraljico češenj, prvič letos pa bodo obiskovalci priča tradicionalni briški rokori. Zmagovalni par bo usodni »da« dahnil 9. junija. Mladoporočenca Silvija Kumar in Tadej Kranjc iz Gornjega Cerovega se bo sta vzela po starih briških šegah. (km)

ŠTANDREŽ

»Vrata Italije« s podvozom?

Gabrovec sprašuje deželo

Bodo t.i. »vrata Italije« pri Štandrežu opremljena s podvozom za pešce in kole sarje? Deželni svetnik Demokratske stranke - Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je vložil svetniško vprašanje z omenjeno vsebinou in zdaj pričakuje, da mu deželni odbor čim prej odgovori. »Ne bom ocenjeval estetskega videza novih mostov in racionalnosti tako velike porabe javnega denarja, vendar bom opozoril le na tehnične in funkcionalne aspekte novega krožišča. Že pred desetimi leti je štandreški rajonski svet opozoril na potrebo po gradnji podvoza za pešce in kolesarje, svoje zahteve pa je ponovil, ko se je začelo načrtovanje krožišča. Zato ne morem razumeti, kako so lahko pripravili tako velik načrt, ne da bi ugodili pričakovanjem domačinov. Nanašam se zlasti na odsotnost varnega prehoda za pešce in kolesarje, ki se bodo - kot kaže - morali peljati po krožišču skupaj z avtomobili in tovornjaki,« pravi Gabrovec in dodaja, da so imeli načrtovalcji kar nekaj možnosti za vključitev podvoza v načrt, saj bi lahko bil koristen tudi za vzdrževanje notranjega dela krožišča.

Deželni odbornik Riccardo Riccardi se je na to temo izrekel tik pred goriškimi volitvami, potem ko je na problem s protestnim dejanjem opozoril nekdanji predsednik štandreškega rajona Marjan Brescia. Riccardi je zagotovil, da podvoz bo, a ni pojasnil, kje in iz katere smeri bo dostopen.

SREČANJE Z AVTORJEM:
UROŠ LIPUŠČEK
Predstavitev knjige

SACRO EGOISMO
»Slovenci v kremljih tajnega
londonskega pakta - 1915«

Četrtek, 24. maja 2012, ob 18. uri
v Kulturnem domu v Gorici (ul. I.Brass 20)

GORICA - Porčinj razgrel ozračje na festivalu ēStoryia

Zgodovina se začenja, ko se spomin konča, toda še ni čas

»Zgodovina se začenja, ko se spomin konča,« smo slišali na začetku včerajšnjega festivalskega srečanja na temo Porčinja. Ko smo odhajali iz Herodotovega šotorja, pa smo lahko le trpko ugotavljali, da zgodovina se še ni začela, ker se spomin ni končal. Neke vrste prerok je bil sam Paolo Miel, ki je vodil srečanje pred nabito polnim konferenčnim šotorom. Uvodoma je dejal, da je Porčinj še danes izredno občutljiva tema, ki zna razgreti ozračje in sprožiti ostro konfrontacijo. In tako je

tudi bilo, sicer ostrine se niso sprožile med govorniki - poleg Mielja še Ugo Berti, Ernesto Galli della Loggia in Tommaso Piffer -, temveč med Mieljem in Pifferjem na eni strani ter delom občinstva na drugi, pa še med samim občinstvom, ki se je znašlo na dveh (ideoloških) bregovih.

Znano je, da so v Porčinju komunistični partizani pod vodstvom Maria Toffanina (Giacca) februarja 1945 pobili skupino partizanov enote Osoppo. »Vemo, da se v vojnah dogajajo strašne

stvari. Po vojni pa je vsaj trideset let trajal molk, ki je legal na krvavi dogodek. To je največja sramota. Tudi danes je mučno govoriti o Porčinju, kar kor da bi bilo v tem nekaj bolnega,« je dejal Miel. Da so se te teme in drugih »senč« odporništa pred dobrimi dvajsetimi leti lotili zgodovinopisci iz inštitutov, ki negujejo spomin na odporništvo, je poudaril Berti. »Odporništvo ni bilo idilično gibanje, toda za obračun je pomembno, da so tako številni ljudje stopili v različnimi motivacijami na isto pot osvobajanja države,« je dodal Berti, cigar spravljeni ton Mielju ni bil všeč in je zato izval aplavz dela občinstva s poudarkom, da »heroj je bil ubiti komandant De Gregor, ne pa Giacca.« »Tudi zaradi Porčinja odporništvo ni med temelji italijanske republike. Italija je tedaj doživela državljansko vojno,« je zatrdir Galli della Loggia in pristavl, »da je Porčinj dokaz, da v odporništvu ni bilo enotnosti, da je bil v njem ideološki in politični razkol.«

Piffer je najprej dejal, da molk o Porčinju škoduje predvsem odporništvu, nakar je povedal, da ga je treba obravnavati z ozirom na mednarodno strategijo komunističnega gibanja: »V odporništvu je prevladoval ideoleski boj, ki je dobival direktive iz Moskve in od Tita. Zato je Porčinj epizoda, ki sledi bolj jugoslovanski logiki kot italijanski.« Ozračje pod šotorom pa se je močno razgrelo, ko je Miel izjavil, da ni nobenega primera katoliških partizanov, ki bi umorili komunistične sobojevnike. Nekaj oseb je skočilo na dan, na Mielja je letel glasen očitek, da je laživec in še kaj hujšega, ženska iz publike pa mu je na pamet postregla z dogodki, ki so postavljali njegove izjave na laž. Naj iz nadaljnje razprave omenimo trditev Maria Brancatija, da »umor komunistov ni bil relevanten, treba je bilo preprečiti, da bi naši kraji šli pod Jugoslavijo, kar je bil Titov načrt,« pa še besede goriškega VZPI-jevca Silvina Poletta: »Porčinj je bil nekaj grozovitega in ne najde zgodovinske utemeljitve.« (ide)

Tudi občinstvo se je včeraj znašlo na različnih (ideoloških) bregovih

BUMBACA

ESTORIA - Emilio Gentile
Ko politika postane religija ali zakaj ateist ne more postati predsednik ZDA

EMILIO GENTILE

BUMBACA

»O ameriški politiki ne moremo ničesar razumeti, če ne upoštevamo globoke religioznosti, ki preveva ZDA. V državi, ki zagovarja enakost vseh ljudi pred zakonom in kjer sta Cerkev in država ločeni, ni mogoče pričakovati, da bi lahko bil za predsednika ali senatorja izvoljen ateist. Zakaj? Američani enostavno ne bi mogli spretjeti, da bi jih predstavljal nekdo, ki priznava, da ne veruje v Boga. Amerika temelji na veri v Boga. "In God we trust" (Zaupamo Bogu, op.or.) je od leta 1954 državni moto, ki ni natisnjeno samo na bankovcih in kovanicih, pač pa tudi v dvorani kongresa.«

O zapletenem odnosu med politiko in vero, uporabi religioznih simbolov pri ustvarjanju nacionalnih kultov in nastopu pravih religij politike, med katere ob fašizmu, nacizmu in drugih totalitarizmih spadajo tudi civilne religije nekaterih demokratičnih držav, je goriški publik spregovoril zgodovinar Emilio Gentile, eden izmed največjih živečih poznavalcev fašizma, ki se je letos prvi odzval na povabilo organizatorjev festivala ēStoryia. V ljudskem vrtu se je z uglednim gostom na temo »Politika med vero in preroštvom« v petek pogovarjal novinar dnevnika La Repubblica Antonio Gnoli, ki je v uvozu omenil bogato Gentilejevo produkcijo knjig o »sakralizaciji politike« ter figuri, ki sta mu bili za zgled in sta vsaj delno usmerili njegovo delo, zgodovinarja Renza De Feliceja in Georga Mosseja. »Po univerzitetni diplomi sem bil De Felicejev sodelavec, z Mossejem sva bila dobra prijatelja. Moram pa povedati, da je mojo pozornost na odnos med religiozno in politiko že prej usmeril moj dedek. Bil je Italomeričan, v ZDA se je preselil leta 1903. Ko se je dokončno vrnil v Italijo leta 1954 in sem ga spoznal, sem opazil, da je imel neverjetno spoštovanje do likov Washingtona in Lincolnja, ameriško zastavo je hrani na nočni omarici. Do teh simbolov je imel religiozen odnos, kar se mi je zdelo nenavadno, saj sploh ni bil veren človek,« je povedal Gentile, ki je leta 1976 še sam obiskal ZDA in se prepričal, da je ameriška najbolj religiozna družba na svetu: »Ob dvestoletnici deklaracije o neodvisnosti sem videl pravo eksplozijo civilne religioznosti, kar me je zelo presenetilo. Na teh praznovanjih so omenjali Boga, a tu ni šlo le za krščansko religioznost v vseh svojih različicah, od protestantske in katoliške do novih "new age" tokov: prisostoval sem manifestacijam, ki so bili pravi verski obredi, v katerih so bili zastava, deklaracija neodvisnosti in zgodovinski liki državnih voditeljev predmet čaščenja. Ta politična religioznost ima svoj temeljni kult v sami ameriški zgodovini. Takrat se je moj "voltairski iluministični duh" oz. preprčanje, da je religija le vraževanje, bistveno ohladil, saj mi je postal jasno, da s tovrstnim odnosom ne morem razumeti tistega sveta. Preroščvo je del politične zgodovine ZDA: romarski očetje so želeli "v novem svetu" z božjo pomočjo ustanoviti "mesto na gricu", o katerem govori Apokalipsa. Nov svet je bila objavljenja dežela, bil je nov Izrael. V času se je preprčanje, da je ameriški družbi Bog zaupal nalogo preroditve človeštva, le še krepl. Vsaka vojna ZDA je zanje "božja volja".«

Gentile je opozoril, da politika in religioznost nista povezani le na drugi strani Atlantika. »V zgodovini je skoraj nemogoče najti politično izkušnjo, ki ne bi bila prežeta s "sakralnostjo", ki lahko tudi sobiva z ateizmom,« je povedal Gentile in povzel dva tisoč let zgodovine, od cesarja Konstantina in bitke pri Milvijskem mostu do islamskega vzpona in krízarskih vojn. Prva prava politična religija pa se je v Evropi rodila s francosko revolucijo: le-ta na začetku sicer ni nasprotovala Cerkvi, potem pa jo je "obglavila" in ubrala pot »sakralizacije politike«, ki je postala neodvisna od vere. »Med revolucionarji so bili tudi ateisti, kljub temu pa so bili - tako kot Rousseau - preprčani, da država ne more obstajati brez civilne religije,« je povedal Gentile, po katerem so se tudi države, ki so vstopile v svetovno vojno - z izjemo Turčije -, borile v »Kristusovem imenu« in z uporabo verskih simbolov.

Gentile je dalje prešel h kultom osebnosti, politikom, ki so postali nekakšni bogovi na Zemlji, od Lenina in Stalina do Hitlerja in Mussolini. »Od koga se je Stalin naučil, kako se ustanovi kult živeče osebnosti? Menim, čeprav je zaenkrat to le moja intuicija, da je marsikaj povzel od Benita Mussolini,« je povedal Gentile, ki je nato našel številne druge primere kulta osebnosti, od Mao Zedonga do Kim Il-sunga in Cheja Guevare, ki so mu na Kubi postavili mavzolej. Religije, je zaključil Gentile, je bilo na pretek tudi v zadnjih 60 letih italijanske politike. »Pomislimo samo na simbol Krščanske demokracije, na polemike o razpelju v šolah, na zaščito vrednot, o katerih se ni mogoče pogajati. So to zgolj besede ali jih politika tudi udejanja? Severna liga uporablja na primer poganske simbole in obrede, a ne vznemirjajo se: oni nas želijo v resnicu ščititi pred islamom, ščititi hočajo naše krščanstvo, prav tako kot Krščanska demokracija, neofašisti in neonacisti,« je bil ironičen Gentile. (Ale)

Pietro Mennea včeraj v Gorici

BUMBACA

med temi so bili Siriji in Libiji, ki so teroristom priskrbeli načrte olimpijskega naselja.

Mennea je v nadaljevanju izpostavil pomoč vzhodno-nemške tajne službe Stasi in ameriške agencije CIA, ki se je pod predsednikom Nixonom odpriala arabskemu svetu in je tesno sodelovala z eno izmed »glav« atentata v Münchenu. Srečanje je zaključil s kritično pripombo: »Naslovil sem pismo na organizatorje olimpijskih iger v Londonu in na angleškega predsednika vlade Davida Camerona s prošnjo, naj v letošnje igre vključijo poklon izraelskim atletom. Žal si že predstavljam, kaj mi bodo odgovorili. Olimpijske igre so namreč že leta 1972 ubrale pot, da denarne interese predpostavljajo pred vsem ostalim. Že takrat se je predsednik olimpijskega komiteja Avery Brundage želel čim prej znebiti teroristov in talcev, da bi se olimpijada lahko "nemoteno" nadaljevala. Če bi poklon izraelskim atletom na katerikoli način ogrožal uspešno izvedbo olimpijskih iger v Londonu, verjemite mi, da ga ne bodo nikoli izvedli,« je preprčan Pietro Mennea. »The show must go on,« pač. (av)

ESTORIA - Zaključek z Ovadio

Goriški zgodovinski festival ēStoryia se bo tako kot lani, ko je večinoč glavo množico navdušil Dario Fo, zaključil s spektaklom. Veliki finale so organizatorji tokrat zaupali Moniju Ovadii, ki se bo ob 20. uri predstavil z recitalom »Il registro dei peccati«. V ljudskem vrtu pa bo živahno že od jutrišnjih ur: po »zajtrku z zgodovino« (8.45) se bo ob 9. uri začelo srečanje o Mohamedovem preroštvu (Farian Sabahi, Shahrzad Houshmand, Armando Torno), o preroštvu med vero in znanostjo pa se bosta ob 11. uri pogovarjala Edoardo Bonicelli in Vito Mancuso. Ob 12. uri bo spregovoril umerenostni kritik Vittorio Sgarbi, ob 14.30 pa bosta na vprašanja Andree Bellaviteja o preroštvu na Vzhodu dogovarjala Jae-Suk Lee in Attilio Andreini. O srednjeveških prerokih bodo ob 15.30 pripovedovali Franco Cardini, Jean-Claude Maire Viguer in Giovanni Merlo, ob 17.30 pa bodo o tragični usodi Hipatije iz Aleksandrije marsikaj povedale Margherita Hack, Sylvie Coayaud, Silvia Ronchey in Valeria Palumbo. O tragediji Titana bodo predavali Folco Quilici, Richard Davenport-Hines in William Ward (ob 19. uri), afera čistih rok pa bo predmet razprave na srečanju med Paolom Cirinom, Pomicinom, Marcom Damilanom, Marcom Gervasonijem in Robertom Chiarinijem (ob 16. uri). Ob 15. uri bodo Cavourjev in Mazzinijev lik orisali Giorgio Dell'Arte, Simon Levis Sullam in Giuseppe Trebbi. Na predlog organizatorjev bodo pred vsakim srečanjem posvetili enomimutni molk žrtvam včerajšnjega atentata v Brindisiu.

Srečanje, ki ga je vodil Georg Meyer, se je začelo z enominutnim molkom v spomin na žrtve včerajšnjega atentata v Brindisiu. »Atentat na olimpijskih igerh je zaznamoval celo generacijo. Šlo je za prvi pokol izraelskih državljanov na nemških tleh po holokavstu, ob tem pa so televizije dogodek prenašale v živo po celotnem svetu,« je dejal Klein. Mennea se je ravno takrat udeležil svoje prve (od skupno petih) olimpijadi. Star je bil 20 let. »Tistega dne sem se v olimpijsko naselje vrnil pozno zvečer, saj smo do poznega proslavljali svojo prvo olimpijsko medaljo, oziroma bron v šprintu na 200 metrih. Teroristi so v olimpijsko naselje vdrli ob 4.10 zjutraj. Ko sem se naslednjega jutra zbulil, sem se znašel pred čisto nerealno situacijo, saj je sosednjo palačo, kjer so stanovali Izraelci, obdajala množica policistov in ostrostrelcev, «s svojo izkušnjo opisal Mennea, ki je nato izpostavil vrsto dogodkov iz istega leta, ki so napovedovali atentat. »Dne 6. februarja je bilo pobitih pet Jordancev v Kölnu, nato je Črni september izvedel več atentatov, katerih tarča so bila razna skladnička nafta v Evropi, med katerimi tudi terminal v Trstu 5. avgusta 1972. Dne 8. maja pa beležimo poskus terorističnega atentata na letu Bruselj-Tel Aviv,« je navedel Mennea in dodal, da je nemška policija pričakovala morebitni napad: »Klub temu pa je bilo 2.000 policistov v Münchenu popolnoma neoboroženih, saj so z olimpijadi iz leta 1972 žeeli izbrisati spomin na nacistične olimpijske igre iz leta 1936.« Karmen je izpostavil nemoč nemške policije: »Čeprav so bili Nemci nepripravljeni, niso sprejeli pomoci izraelske tajne službe. Tudi zato je krvavi dogodek močno prizadel izraelsko javnost. Takrat sta ponovno privrela na površje spomin na holokavst in sovrašča do nemškega naroda. Za nameček so Nemci nekaj tednov kasneje izpustili edine tri preživele teroriste, od katerih sta dva še danes živa.« Skupina Črni september je lahko računala tudi na druge zaveznike,

GORICA - Festival èStoria pod vtipom krvavega dogodka v Brindisiju

»Atentat na šolo je najhujša oblika teroristične okrutnosti«

Nagrajeni Corrado Augias je analiziral odnos Italijanov do svobode - Fašistično in Berlusconijevo dvajsetletje nista slučaj

»V Italiji smo v preteklosti doživel veliko terorističnih atentatov, eksplozija v Brindisiju pa je nekaj hujšega. Doslej smo poznali dve obliki terorizma, tistega, ki je zlorabil kinko ideologije in politike, a je bil v resnici le želja po krvi, in kriminalni terorizem, ki je imel točno določene tarče in cilje. V prihodnjih dneh bo morda slika jasnejša, zgleda pa, da smo pred novo obliko terorizma, ki se ne ozira pri tem, koga bo prizadel. Napad na šolo je najhujša oblika okrutnosti.«

Novinar in pisatelj Corrado Augias, ki so mu včeraj na goriškem festivalu èStoria izročili nagrado »Roman zgodovine«, je uvodne besede svojega predavanja v nabito polnem šotoru Erodoto posvetil atentatu na šoli Morvillo-Falcone, ki je odmeval tudi na drugih srečanjih v Ljudskem vrtu. Organizatorji so gostu naročili, naj spregovori o zgodovini, svobodi in preroštvi: slednje, kot je izpostavil Augias, je vedno napovedovalo hude nesreče, včerajšnji dan pa je bil zaradi nedolžnih žrtev še posebno tragičen. »Če bo preiskava potrdila, da gre za mafski atentat, potem smo pred poskusom izvajanja države brez precedensa. Kriminal zahteva, naj se ga pusti na miru. Upam, da se motim,« je povedal Augias, ki pa žal velja za tankočutnega poznavalca italijanske stvarnosti in značaja. Slednjega je skušal opredeliti tudi v svoji zadnji knjigi »Il disagio della libertà« (Neudobje svobode), ki mu je skupaj z drugimi deli, s katerimi je skušal približati zgodovino navadnim ljudem, prinesla nagrado Roman zgodovine, ki jo je banka Friuladria doslej dodelila še Lucianu Canfori, Edwardu Luttwaku in Danielu Golhagnu.

»Povod za knjigo je bilo spoznanje, da niso v Italiji napisali ali podpisali nobenega od sporazumov, ki so priznali ali razširili svobojo posameznika,« je povedal Augias in izrazil prepričanje, da to ni slučaj: »Od leta 1922 do danes je italijanski narod dober del časa preživel pod avtoritarno oblastjo, torej pod fašizmom, ali napol avtoritarno oblastjo, kot je bila Berlusconijeva.« Figuri Mussolinija in Berlusconija sta po Augiasovem mnenju pravo nasprotnje, nekaj pa ju vendarle druži: zaničevanje parlamenta. »Prvi je, sededa na svoj način, skušal spremeni Italijane, narediti iz njih drzen narod. Imel je pedagoški odnos, obratno kot Berlusconi, ki se je postavil pod povprečno raven sodržavljanov. Berlusconi je mislil, da je mogoče Italijo voditi kot podjetje.« Po Augiasovem mnenju imajo Italijani problematičen odnos s svobodo, ki jo raje kot v plemenitem smislu - svoboda, ki se konča tam, kjer se začenja svoboda drugega -, tolmačijo kot možnost »delati, kar se jim zljublji.« Prva oblika svobode zahteva trud, Italijani pa so se je pripravljeni tudi znebiti in jo prepustiti drugim. Augias trenutno ne vidi političnih sil ali gibanj, ki bi lahko povečali državljanski cut Italijanov, tako kot meni, da nihče - niti državnik na vrhu G8 - ne morejo vedeti, kaj se bo zgodilo po sedanjem svetovnem krizi. »Kot bi rekel Wilde, doživljamo fazo, med katero bo zgodovina preselila na drugega konja. Gotovo je le to, da bo Evropa iz nje izšla okrnjena.« (Ale)

Corrado Augias BUMBACA

GORICA - Konzulta Študentska solidarnost

Italijanski in slovenski dijaki povezani

»Več nas je od njihovih bomb.« Tako se zaključuje sporočilo, ki so ga obiskovalci festivala èStoria včeraj srečevali ob stojnicu Dijaške pokrajinske konzulte. Goriški dijaki so na takšen način izrazili bližino vsem tem, ki jih je atentat nad šolo v Brindisiju najhujša prizadel. K stojnici pa nas je pritegnil tudi dvojezični napis »Consulta provinciale degli studenti - Gorizia - Dijaška pokrajinska konzulta«. Dijaki so nam pojasnili, da konzulta sicer obstaja že dobrih petnajst let, v zadnjem letu pa se je reorganizirala in obogatila svojo vesversko dejavnost. Sestaja se redno na šolskem skrbništvu, v njej pa so aktivni tudi predstavniki vseh slovenskih višjih srednjih šol v Gorici.

Predstavnik konzulte Cristiano Parise se je včeraj spomnil žrtev tudi z odra festivala

ŠTANDREŽ - Razstavo so odprli ob Prazniku špargljiev

Prvič so se osnovnošolci izkazali tudi kot fotografí

»V šoli smo vajeni ponujati na ogled izdelke različnih likovnih področij, prvič letos pa se naši učenci predstavljajo na razstavi s fotografijami.« S temi besedami je Silvan Bevčar, učitelj na osnovni šoli Fran Erjavec, pospremil petkovno odprtje fotografiske razstave v prostorih prosvetnega društva Štandrež. Odprli so jo v okviru Praznika špargljiev in bo na ogled še danes ter v soboto in nedeljo prihodnjega tedna.

Avtorji posnetkov so učenci četrtega in petega razreda štandreške šole, ki jih je zanimaljam za fotografijo okužil domačin Valter Nanut. Obiskal jih je v razredu in jim dal dragocene nasvete, predvsem pa je vanje vlijel željo, da bi se sami prezkusili. Priložnost je bil sprehod po vaških ulicah s priročnimi digitalnimi fotoaparati, katere so učenci ujeli prav vse, kar je pritegnilo njihovo pozornost. Sledila je še učna ura za računalnikom za obdelavo posnetkov. Iz njihovega dela je nastala razstava z naslovom »Spoznajmo domače ustvarjalce«. Fotografije, ki so prikazane na panohih, pa so po iznajdljivosti in kompoziciji pravo presenečenje, kot so ugotovljali številni udeleženci petkovega odprtja.

Uvodoma je pozdravil Marko Brajnik, predsednik Prosvetnega društva Štandrež, sledila je glasbena točka violinista Samuela Zavadlava ob klavirski spremljavi oceta Silvana. Na platnu so nato projicirali fotografije, po dve za vsakega učenca. Presenečena nad njihovim delom je bila tudi ravnateljica Elizabeta Kovic, ki je otrokom in mentorjem namenila pohvalne besede.

Otroci so nad svojimi fotografijami ponosni BUMBACA

GORICA - »Glasba pod cerkvenim obokom« v okviru Snovanj

Oče in sin se srečujeta v glasbi

Ob razstavi o Ivanu Kacinu in Paulu Johnu Siflerju še koncert - Center Emil Komel in Arsatelje sta večer posvetila spominu Silvana Kerševana

V spomin na Silvana Kerševana, svoga dolgoletnega ravnatelja, je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel z Arsateljem v petek organiziral poseben večer Snovanj. Pokojnika so se v cerkvi sv. Ivana najprej spomnili pri maši, ki jo je obogatilo ubrano petje. Nato je bilo v Domu Franc Močnik oprijte dokumentarne razstave z naslovom »Oče in sin, zapisana glasba«; posvečena je znaniemu izdelovalcu orgel in zborovodji Ivanu Kacinu ter njegovemu sinu Paulu Johnu Siflerju, organistu in skladatelju, ki je do smrti leta 2001 živel in delal v Hollywoodu. Kacinova hči in Siflerjeva sestra Dorica Makuc je na večeru povdala, da se moramo zahvaliti ravno Kerševanu, če je v Gorici odmevala glasba am-

riškega Slovenca. Spoznala sta se ob koncertih, ki jih je Sifler imel v 80. letih na Goriškem. »Srečen je bil, da je lahko igral na očetovih orglah, čeprav se nista nikoli srečala.« Orglarško podjetje Ivana Kacina je na Primorskem postavilo veliko orgel po prvi svetovni vojni, ki je izničila podobo Goriške. »Črni škvaridrom« ga je nato prisilil, da se je umaknil v Jugoslavijo in se vrnil šele po drugi svetovni vojni, ko je že bil bolan. Aleksandra Pavšič - Míloš iz Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici je dodala, da gre za neavadno in zelo zanimivo družinsko zgodbo dveh pomembnih Slovencev, ki se nikoli nista srečala. Ustvarjala sta v zelo različnih okoliščinah, imela pa sta veliko skupno ljubezen do orgel in glasbe naspolj, saj sta ji

vsak na svojem koncu posvetila svoje življenje. Na kratko je orisala njuni poti in tudi to, kako je Sifler v 80. letih izvedel za polsestro, s katero sta se potem redno srečevala. Razstava bo odprta do naslednje nedelje. V cerkvi sv. Ivana je nato bil koncert sakralne glasbe »Glasba pod cerkvenim obokom«. Posvečen je bil glasbi Paula J. Siflerja, pa tudi pobudniku priljubljenega pozopomladnega srečanja, prof. Kerševanu, je povedala podravnateljica centra Komel, Alessandra Schettino. V prezbiterijskem oltarju in na koru so se zvrstili profesori in učenci višjih razredov glasbene šole. Večer je uvedel dve trobenti Živa Srebrnič-Roberto Caterini, nadaljevala ga je violinistka Noemi Cristiani ob organistki Ne-

vi Klanjšček. Dve Haendlovi ariji je ob orgelski spremljavi Mirka Butkoviča zapela mezzosopranistka Martina Kocina, nato je Butkovič izvedel eno najbolj znanih Siflerjevih del, »Meditation on Amazing Grace«. Čelist Francesco Malaroda je ob orgelski spremljavi Neve Klanjšček zaigral stavek iz Vivaldijevega koncerta, nato sta se s Telemannom, Mercadantejem in Beethovenom res izkazali gostji večera, flautistki Ana Černic in Doris Kodelja - Duo Adore. Koncert je sklenil ženski zbor Arsatelje, ki je pod vodstvom Mirka Ferlana in ob orgelski spremljavi Mirka Butkoviča zapel nekaj na božnilih pesmi; pri eni je sodeloval tudi tenorist Martin Srebrnič. Koncert so ponovili sinoči v cerkvi na Subidi.

FOTOLK

VRH-DOBERDOB - Življenje ji ni bilo postlano z rožicami

Devetdeset let Rozike Juren, pokončne kraške žene

90-letna Rozika Juren med sestrami Ido in Štefanijo

Bilo je leto 1922, ko je v porušeni kamnitni hišici v od krvave vojne uničeni kraški vasi privekala na svet Rozika. Oče Franc Juren in mama Roža Devetak sta bila nad svojo prvorjenko nadvse ponosna. Izkazala se je za močno kraško deklico, ki je nato zrasla v zavedno slovensko dekle in v skrbno ženo in mamo.

Dne 12. maja 1922 se na Vrhu zamenjava zgodba Rozike Juren. Oče Franc je bil Matjejev, ponosen avstrijski vojak, ki ni nikoli prebolel italijanske zasedbe slovenskega ozemlja. Mama Roža je bila Čuotova, občutljiva hči številne gostinske družine. Skupaj sta si družino ustvarila na Vrhu, v domačiji pri Mežnarjevih, kjer sta se jima rodila najprej Rozika, nato pa še sin Franc. Ko je bila Rozika starci štiri leta, so se zaradi boljših delovnih pogojev preselili na Poljane. Bile so bližje kamnolomu, kjer je Franc delal. Tam so kupili staro domačijo in jo obnovili. Življenje na Poljanah pa še zdaleč ni bilo postlano z rožicami. Oče in mati sta bila stalno zaposlena. Tudi malo Rozika je morala takoj poprijeti za delo. Pomagala je mami na polju, gnala živino na pašo, poleg tega pa se je njej in bratu pridružilo še pet sester.

Klub temu se Rozika rada spominja na poljansko otroštvo. Spominja se iger s kamenčki, otroške razposajenosti,

ko so skupaj hodili v šolo v Doberdobu, neumnosti, ki so jih počenjali, pa tudi upornosti, ki so jo izkazovali, ko so jih silili, da bi govorili le v italijanščini. Ob spominih na pesem »Sono il piccolo Ballilla, naša kuoza je zvalila«, s katero so izzivali fašistično učiteljico, se Rozika še vedno hudomušno nasmehne.

Fašistični časi so Rozikino družino hudo prizadeli. Brat Franc je leta 1943 odšel v partizane, od koder se ni več vrnil. Tudi Rozika in sestra Ida, ki sta v ilegalni skrbeli za partizansko hrano in oblačila, sta se istega leta pridružili partizanski vojski. Doma sta pustili mlajše sestre Almo, Natalijo in Štefanijo, ter sta se nacifašisti zaprli v tržaški zapor Coroneto, sestro Marico v tržaški zapor, manzo pa so odpeljali v Frosinone. Po dobrem mesecu življenja po Trnovski planoti sta se sestri ponovno vrnili domov. Po kapitulaciji Italije se je Rozika zblížala z Jožefom - Pepegom Ferfoglio iz Doberdoba. Zaljubila sta se in se poročila. Nista pa mogla takoj zaživeti skupnega zakona, saj je odšel Pepe v partizane. Usoda se je že takoj poigrala z njima. Pepepa je ob prevažanju ranjencev zadela granata, ki ga je hudo ranila. Kar nekaj mesecev je preživel v partizanski bolničici Franji. Rozika je te hude dogodke do-

živiljala na svojem novem domu v Doberdobu, ki je bil zaradi svoje lege na meji med furlansko nižino in kraškim zaledjem skorajda obvezna prehodna postojanka in zato tarča nacističnih groženj. Trdo kmečko življenje je potekalo v stalnem strahu pred esesovskim divjanjem.

S koncem vojne se je Pepe vrnil na rodni Kras. Z Roziko sta si pri Čuočevih v Doberdobu uredila družino. Življenje jima je ob lepih in gredih trenutkih teklo dalej. Rodilo se jima je pet otrok. Rozikin močni značaj jih je vzgojil v poštene može in žene, ki so si ustvarili družine in dali Roziki številne vnukke in pravnuke. Kljub krutim usodam, ki ji je že leta 1985 vzela moža, leta 1997 pa še najmlajšo hčer Magdo, ostaja Rozika pokončna kraška žena. Še vedno se hudomušno nasmehne, ko pove anekdoto o starejših časih, še vedno te ostro ošteje, ko misli, da si nekaj zgrešil. Vseskozi pa ima pripravljeno tudi prijazno besedo. Najbolj so veseli pravnuki, ki jim Rozika recita staro slovensko pesem ali pripoveduje ljudsko pravljico. Zdravje ji včasih ponagaja, a je svoj 90. rojstni dan vsekakor energično preživel v družbi svojih najdražjih ter z njimi nazdravila na še vrsto zdravih in srečnih let. To ji voščijo vsi njeni, od Vrha do Doberdoba. (vd)

Slovensko planinsko društvo Gorica
Società Alpina Slovena Gorizia

Vabi člane in članice
na redni občni zbor,
ki bo v malo dvorani Kulturnega doma v Gorici v sredo, 23. maja 2012,
ob 18. uri v prvem sklicanju
in ob 20.30 v drugem sklicanju.

PREDSEDNIK
Marco Lutman

Vabi člane in članice

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
AL PONTE, UL. don Bosco 175, tel. 0481-32515.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
BRAČAN (FARO), UL. XXIV Maggio 70, tel. 0481-60395.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
OBČINSKA 1, UL. Aquileia 53, tel. 0481-482787.

DEŽURNA LEKARNA V RONKAH
ROMJAN (ALLA STAZIONE), Drevored Garibaldi 3, tel. 0481-777446.

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 15.40 - 17.50 - 20.00 - 22.10 »Dark Shadows«.
Dvorana 2: 16.00 »Seafood - Un pesce fuor d'acqua«; 17.45 - 19.50 - 22.00 »Il pescatore di sogni«.
Dvorana 3: 15.30 - 17.40 - 20.00 - 22.00 »Tutti i nostri desideri«.

JUTRI V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 17.50 - 20.00 - 22.10 »Dark Shadows«.
Dvorana 2: 17.45 - 19.50 - 22.00 »Il pescatore di sogni«.
Dvorana 3: 17.40 - 20.00 - 22.00 »Tutti i nostri desideri«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 15.30 - 17.50 - 20.00 - 22.10 »Dark Shadows«.
Dvorana 2: 17.30 - 19.50 »Marigold Hotel«; 15.00 - 22.10 »The Avengers« (digital 3D).
Dvorana 3: 16.00 - 18.00 - 20.00 - 22.00 »La fredda luce del giorno«.

Dvorana 4: 15.20 - 17.40 - 20.00 »American pie: ancora insieme«; 22.15 »Chronicle«.
Dvorana 5: 15.30 - 17.30 - 20.10 - 22.10 »Il pescatore di sogni«.

JUTRI V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.50 - 20.00 - 22.10 »Dark Shadows«.

Dvorana 2: 17.30 »Marigold Hotel«; 20.30 »The Avengers« (digital 3D).

Dvorana 3: 18.00 - 20.00 - 22.00 »La fredda luce del giorno«.

Dvorana 4: 17.40 - 20.00 »American pie: ancora insieme«; 22.15 »Chronicle«.

Dvorana 5: 17.30 - 20.10 - 22.10 »Il pescatore di sogni«.

Prispevki

Obvestila

GLASBA V VRTOV SV. FRANČIŠKA: v torek, 22. maja, ob 20. uri bo nastopila dekliska vokalna skupina Bodeča Neža z Vrha; vstop prost.

PRAZNIK SPARGLJEV 2012 v župniskem parku med lipami v Štandrežu: danes, 20. maja, ob 19. uri nastop otroškega cerkvenega pevskega zborja Štandrež, MoPZ Vogrsko, plesne skupine Luna in dramskega odseka PD Štandrež s komedio »Čirči-čirči« ter ples z ansamblom Souvenir.

INŠITUT ZA SOCIALNO IN VERSKO ZGODOVINO vabi na predstavitev publikacije Saše Quinzija »Giuseppe Tommiz (1790-1866)« v torek, 22. maja, ob 17.30 v Fundaciji Goriške hranilnice v Ul. Carducci v Gorici.

KATOLIŠKA KNJIGARNA V GORICI prireja v torek, 22. maja, predstavitev zadnje pesniške zbirke Elene Cerkvenič »sopor di vini«.

Izleti

KROŽEK KRUT vabi na srečanje v obliki enodnevnega izleta z naslovom »V spoznavanju slovenske Istre« v petek 1. junija; informacije po tel. 040-360072 (vsak dan) ali 0481-530927 (torek in četrtek od 9. do 12. ure). Vpisovanje do vključno petka 25. maja.

SPDG vabi člane na vsakoletno srečanje planinice, ki bo 10. junija pri Erjavčevi koči na Vršču v organizaciji PD Jesenice. Ob priložnosti bo društvo poskrbelo za avtobusni prevoz.

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dežurne na slednje bencinske črpalke:

GORICA
AGIP - UL. Duca d'Aosta 74
ESSO - UL. Brass 7/b
ERG - UL. San Michele 57

TAMOIL - UL. Lungo Isonzo Argentina

TRŽIČ
ESSO - UL. Boito 76
API - UL. Grado

RONKE

SHELL - UL. Redipuglia 25/a

ERG - UL. Aquileia 35

FOLJAN-REDIPULJA

TOTAL - UL. Pietro Micca 15

ŠLOVRENC

AGIP - UL. Nazionale, na državnih cesti 56

VILEŠ

ERG - Državna cesta 351 km 16+250

KRMIN

SHELL - Drevored Venezia Giulia 23

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

Gabrijele Pahor vd. Cotič

se zahvaljujeva vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, nama pisemo in ustno izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče in v dobrodelne namene.

Nadalje hvala g. Bolčini za ganljive besede o najini mami, pvcem, ki so prišli z njenega dragega Mirna, dr. Cijanu ter Marjanki za neštete ure, ki jih je naklonila najini mami. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Sinova Darij in Marko z družinama

Doberdob in Sovodnje

www.bccdos.it

VABILO NA REDNI OBČNI ZBOR ČLANOV

Vljudno vabimo člane na redni občni zbor članov, ki bo v drugem sklicanju v petek, 25. maja 2012, ob 18.00 uri v Kulturnem domu v Gorici, ul. I. Brass št. 20, s sledenjem dnevnim redom:

Redni občni zbor

- Poročila Upravnega sveta in Nadzornega odbora, diskusija ter odobritev bilance za poslovno leto 2011 in namembu čistega dobička.
- Odobritev sistema za nagrajevanje upraviteljev in sodelavcev ter obvezno informiranje občnega zbora.
- Po predhodni določitvi števila članov Upravnega sveta, volitve članov v Upravnem svetu.
- Izvolitev nadomestnega člena Nadzornega odbora po odstopu enega od nadomestnih članov (v skladu s členom št. 2401 Civ. kodeksa).
- V skladu s 30. členom statuta, določitev maksimalnega kredita, ki ga banka lahko dodeli članom, strankam in upraviteljem banke.

Občnega zbora se lahko udeležijo vsi člani, ki so vpisani v člansko knjigo vsaj devetdeset dni pred občnim zborom.

Osnutek bilance s prilogami poslovnega leta 2011 je na razpolago članom na vseh podružnicah banke v uradnih urah.

P.S.: Pooblastila se lahko dvignejo na sedežu in na podružnicah banke v uradnih urah. Opozarjam Vas, da na podlagi zakonskih določil mora pooblastitelj v trenutku, ko dvigne pooblastilo, navesti tudi ime pooblaščenca.

Obveščamo člane, da je banka sprejela Pravilnik o poteku občnega zbora in volitev, ki Vam je na razpolago na sedežu banke in na podružnicah. Vsak član ima pravico, da brezplačno dobi izvod Pravilnika.

ZA UPRAVNI SVET
Predsednik Dario Peric

n edeljske teme

SVETOVNI DAN ZDRUŽENIH NARODOV

Kulturna raznolikost obogatitev za družbo

DUŠAN KALC

Ali je veliko število različnih narodnosti, jezikov, verovanj in kulturnih navad, ki označujejo našo bližnjo in daljno okolico in s katerimi se srečujemo vsak dan na vsakem koraku, obogatitev za človeški rod, ali pa predstavlja, obratno, škodljiv (za skrajne - celo poguben) motiv stalnih trenj in družbenih (ter seveda politične) konfliktualnosti, ki se zna često obavarati s krvjo? Mar naj se kulturnih kontaminacij ter dialoga z drugače govorčimi, obarvanimi in verujočimi veselimo, ali pa naj vse to smatramo za dodatno neznenosno breme, ki se pridružuje že itak mnogim težavam sodobnega sveta, začenši s težko gospodarsko krizo ter posledičnim nararanjanjem revščine, brezposelnosti, družbenih razlik in drugih nadlog? Skratka, vprašanje je, ali naj smatramo raznolikosti kot nositelje pozitivnih vrednot, ali kot tvorce sovraštva.

Prvi spontan odgovor mi nudi podoba, ki jo rad nosim v svoji zavesti in ki me vselej navdaja z radostjo in optimizmom. To je podoba mladih dijakinj in dijakov Mednarodnega jadranskega zavoda Združenega sveta iz

Devina, ki ob raznih praznikih in drugih priloznostih, z radostjo v srcah in opravljeni v svoje tradicionalne narodne noše razigrano zaplesejo in v en glas zapojejo hvalnico priateljstvu in sožitju. Nekaj manj kot dvesto jih je v zastopstvu kakih osemdeset držav sveta, a v njih je moč milijonov. Pribajajo iz raznovrstnih družinskih in narodnostnih okolij, barve njihove kože se razlikujejo, govorijo različne jezike. Tudi oblačilo se drugače in navajeni so na različne jedi. Ta dekleta in fantje predstavljajo nekakšno svetlo in obetavno oazo v današnjem pusti, puščavski pokrajini nerazumevanja, nespoštovanja, grobega individualizma, divje kompetitivnosti kot edine zvezlavne vrednote, preziranja človekovega dobrostanstva in pomanjkanja čuta solidarnosti.

V tej oazi človek začuti drugačno vzdušje, drugačen odnos do problema družnosti. Odnos, ki sloni na vrednotah miru in pravice ter razumevanja in sodelovanja in ki odpira pot neki novi, višji, bolj odgovorni zavesti o tem, kako bi bilo treba temu globaliziranemu in razvrstanemu svetu streči.

Misel o takšni zavesti bi nas morala preveriti zlasti v trenutkih, ko naj bi po pripo-

no pomanjkljiva, ker vanjo vlagajo veliko premoalo, zlasti v revnejših predelih sveta. Še bolj pomanjkljivo delujejo mediji. Kot običajno sem v teh dneh med prelistavanjem časopisov, pa tudi med brskanjem po spletu, še enkrat ugotavljal, da so človekoljubni pozivi ZN slej ko prej pobožne želje in da jih premnogi ne jemljejo preveč resno. Za sredstva javnega obveščanja, vezana na pridobitniško logiko in podrejena nosilcem oblasti in ekonomskih interesov so senzacionalne, namigočje in vzbuzajoče vesti pomembnejše od velikih bivanjskih tem človeštva. Po drugi strani pa so vesti, ki tako ali drugače oskujujo privilegirane kaste, zamolčane. Pri tem je mšljeno vse tisto, kar postavlja človeka in njegovo dostojanstvo pred interesne pridobitniški družbi.

V primeru obravnavane teme je človek središče pozornosti. Človek kot kulturno in družbeno bitje. O izrednem pomenu in vlogi kulturne raznolikosti prepričljivo govorji Splošna deklaracija UNESCO (organizacija ZN za izobraževanje, znanost in kulturo), ki v svojem prvem členu navaja, da je »kulturna raznolikost potrebna za vse človeštvo v enaki meri, kot je biotska raznovrstnost potrebna za naravo.« V naravi se dejansko dogaja, da živim bitjem uspe preživeti po zaslugu zelo kompleksnih povezav, saj so najbolj čvrsti in trdoživi ekosistemi tudi najbolj raznoliki. In prav zato predstavlja izguba različnosti nevarnost za naravno vrsto. Nekaj podobnega velja za kulturo, kajti sleherna izguba znanja ter določenih izročil in značilnosti vodi v obužanje naše bitnosti.

Kot je poudarjeno v omenjeni deklaraciji UNESCO ter nato tudi v Konvenciji o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov, ki jo je UNESCO sprejel leta 2005, je torej kulturna raznolikost nadvse pomembna skupna dediščina človeštva, ki jo velja zaščiti in uveljavljati v splošno korist današnjih in prihodnjih rodov, ker je temelj gibalo trajnostnega razvoja skupnosti, narodov in ljudstev. Z njo se oblikuje pester in bogat svet, je rečeno v konvenciji, utrijeuje se vrednote, krepijo se človekove zmogljivosti, omejujejo se nevarnosti degeneracij in, kar je morda najpomembnejše, se uveljavlja varnost na krajevni, državni in mednarodni ravni.

Posebej pa velja podčrtati, da je kulturna raznolikost tudi ena od korenin splošnega razvoja, mišljenega ne le v smislu ekonomske rasti, temveč tudi kot sredstva za dosego boljšega in kakovostenjega življenja tako iz duhovnega, intelektualnega in čustvenega, kakor tudi iz etičnega vidika.

Ko tako razmišjam o omenjenih prosvetljenih dolgoletih Steklene palace, ki običajno zaradi oholosti in želje po dominaciji močnejših držav žal ni deležno potrebne pozornosti in posluha, se mi pred očmi odpira široka paleta resnih problemov, s katerimi moramo delati račune. V današnjem globaliziranem svetu se sproščajo vedno nove napetosti. Človekove pravice, zapečetane v zgodovinski povojni deklaraciji Združenih narodov, zapisane v različnih mednarodnih konvencijah ter v ustavah raznih držav, so še vedno bolj na papirju kot v praksi. Silovito se poviabljam medverska trenja, ki jih spreminja terorizem in ki jih nekateri označujejo kot spopad med civilizacijami. Preveva me tudi občutek, da stalno narašča raznovrstno nasilje, pa naj bo v družini ali širi družbi. Stalno se soočamo s pojavi nestrpnosti do različnih, z diskriminacijo manjšin ter s sovraštvom do tujcev, kar prihaja do izraza ob nenehnem dočeku priseljencev in beguncev iz revnega v razviti svet, ali iz vojnih območij v mirnejše kraje. Rasizem je na pohodu in Breivik ni izoliran primer. Kot dodatek k otežljavanju medčloveških, medetničnih in medkulturnih odnosov gre omeniti naraščanje neenakosti med ljudmi in narodi, ki jo sproščajo gospodarski činitelji pod vplivi družbenopolitične vizije, sloneče na finančnem pridobištvu in pravilih trga, na izkoricanju človeka in narave, na imperativu "imet" pred "biti". Vse to predstavlja oviro na poti uveljavljanja kulturne raznolikosti ter dialoga, tako med različnimi narodi in državami, kakor tudi med raznimi interesnimi skupnostmi znotraj posameznih držav.

Svet se je v zadnjih desetletjih korenito spremenil in in z njim se spreminja tudi glede na medkulturno dogajanje. Cela vrsta

ustaljenih navad, stališč in tabujev je izginilo ali izginja in komunikacije ter odnosi med ljudmi so postalni ali postajajo vse bolj sproščeni in svobodni, kar odpira nove možnosti. Hkrati pa ljudem zmanjkujejo nekdajna prepričanja in modeli, na katere so bili navezani, kar ustvarja negotovost in nelagodje. Sodobni človek se vse bolj zaskrbljeno vprašuje, kako nadomestiti preživele vrednote z novimi družbenimi potrebami. Svet postaja skraka po eni strani ena sama globalna vas, hkrati pa ohranja značilnosti, ki se navezujejo na staro pregorov "vsaka vas ima svoj glas". Iz tega nasprotja je težko najti pravi izhod.

Prav zato se je treba resno zamisliti nad vprašanjem, kakršnega ponuja proslavljanje svetovnega dneva spodbujanja kulturne raznolikosti za dialog in razvoj. Vse bolj je potrebno ustrezno ozaveščanje javnosti, pri čemer je pomemben pristop, ki naj sloni na nekaterih bistvenih pogojih, kakršni so spoštovanje drugačnosti, razumevanje nazorov in izbir, uveljavljanje enakopravnosti, uvajanje enakih možnosti in zagotavljanje človeškega dostenjstva. V tem duhu bi morala potekati prizadevanja za varstvo in razvoj kulturne raznolikosti človeštva, kar je nedvomno velik izziv za zagotovitev miroljubnega sožitja med ljudmi in narodi. Glasnik teh prizadevanj bi morale biti v prvi vrsti vlade, ob strani pa bi jim morale stati razne organizacije in institucije, v vzgojno izobraževalnimi in informativnimi v prvi vrsti.

Po mnenju tistih, ki so navdihnili in oblikovali Splošno deklaracijo organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, je treba kulturno raznolikost pojmovati kot "dinamičen proces, v katerem je medkulturni dialog dejavnik, ki omogoča boljše upravljanje kulturnih sprememb". Kot tako lahko veliko prispeva k splošnemu družbenemu razvoju in k utrjevanju miru v svetu. Hkrati pa je lahko v izjemno pomoč pri naporih mednarodne skupnosti za uresničitev znamenitih osmih razvojnih ciljev novega tisočletja. Morda ne bo odveč, če si nekoličko osvežimo spomin in naštejemo te cilje, za katere se je 191 držav članic OZN obvezalo, da jih doseže do leta 2015. Nameni ZN so: iznicanje skrajne revščine in lakote v svetu; doseganje enakopravnosti spolov in dati več moč ženskam; zmanjšati smrtnost otrok; izboljšati zdravje mater; boriti se proti HIV/AIDS-u, malariji in drugim boleznim; zagotoviti znosnost okolja; razviti svetovno razvojno partnerstvo.

Toda leto 2015 se bliža nagih korakov, a razmere se niso bistveno izboljšale. V nekaterih pogledih smo celo na slabšem in nič ne kaže, da se bo dalo v poldrugem letu nadoknaditi vse tisto, kar smo zamudili. Po zadnjih, nedavnih podatkih mednarodne organizacije ZN za prehrano in kmetijstvo FAO en prebivalec sveta na tri živi v barakarskih naseljih. V Afriki celo šest prebivalcev na deset. Računajo, da bo do leta 2020 poldruga milijardna ljudi živel v barakarskih naseljih. Po podatkih za leto 2010 je skoraj osem milijonov otrok umrlo pred svojim petim rojstnem dnevom. Ugotavljajo nadalje, da je kar 215 milijonov otrok med petim in sedemnajstim letom starosti prisiljeno v težaška dela. Zgoveni so tudi podatki, da ena tretjina človeštva še vedno nima dostopa do pitne vode.

Še bi lahko nastevali in slika bi postajala vse bolj mračna. Določene vidne uspehe pravzaprav beležimo le na področju boja proti AIDS-u. To se pravi, da bo treba v prihodnjem tako ali drugače krepitev zavrhati rokave. Bogatejši in močnejši bodo morali vendarle pogledati preko varnih plotov svojih udobnih, s sebičnostjo in neobčutljivostjo do bližnjega prepletenih domovanj. Vsi skupaj pa bomo morali premagati predsodke in zlasti strahove pred tuji, pred drugače govorčimi in mislečimi. Res je, da stiki med skupinami, ki so si različne po kulturi, jeziku, tradicijah, družbenih pogojih, spolnih in drugih navadah, prinašajo določeno nelagodje, če ne celo konflikte. Prav zato pa je potrebna drugačna zavest, ki jo je treba gojiti in negovati, kajti prav v sprejemaju raznolikosti kot vrednote moremo in moramo najti vzgibe za ustvarjanje boljših in prijetnejših življenjskih pogojev za vse človeštvo.

Tega nas učijo mladi učenci devinskega

PRED DVAJSETIMI LETI MAFIJA V NAPADIH PRI CAPACIJU IN V UL. D'AMELIO UBILA SODNIKA GIOVANNIJU FALCONEJU

Padli so, ker jih je država

VOJMIROV TAVČAR

Ob 17,56 in 48 sekund, 23. maja 1992, so seizmografi gefizikalnega in vulkanološkega inštituta v kraju Erice na Siciliji zabeležili »manjši potresni sunek z epicentrom med občinama Capaci in Isola delle Femmine«. Seizmografi so se takrat zmotili, saj ni šlo za potres ampak za eksplozijo. Eksplozija pol tone trolila je ob tisti uri blizu izvoza za Capaci raznesla avtocesto, ki povezuje Palermo z letališčem (danes je poimenovano po sodnikih Giovanniju Falconeju in Paolu Borsellinu) in ubila sodnika Giovannija Falconeja, njegovo ženo Francesco Morvillo in varnostnike njegovega spremstva. Mafija se je maščevala sodniku, ki je prvi ugotovil, kako široko so razpredene tipalke hobotnice in ki je z maksimskim procesom prvi postavil na zatožno klop njene botre, obenem pa začel raziskovati povezave s politiko. Bil je verjetno prvi človek, ki se ga je hobotnica resnično zbalala in od katerega se je čutila ogrožena.

Eksplozija pri Capaciju in eksplozija avtomobila bombe (nabit je bil s 100 kg tritija), ki je 56 dni po napadu na Falconeja, razdelala Ulrico D'Amelio v Palermu in ubila dolgoletnega Falconevega prijatelja, sodelavca in moralnega dediča Paola Borsellina, sta bili tisti, ki pred dvajsetimi leti odjeknili najmočnejše, dejansko pa je bilo tisto leto polno resničnih in metaforičnih eksplozij, zaradi katerih se je takrat sesula prva republika.

Sodniško politični »umetniognji« so najprej začeli pokati v Milenu, kjer je sodnik Antonio Di Pietro 17. februarja aretiral socialističnega upravitelja Maria Chieso in s tem začeli preiskavo o podkupninski aferi, ki je povzročila pravi potres med takratnimi strankami.

Veliko presenečenje je nekaj dni prej povzročilo kasacijsko sodišče, ki je 30. januarja objavilo utemeljitev svoje sodbe o maksiprocesu proti mafijcem, ki ga je zasnoval Falcone. Prvostopenjski sodniki so obtoženim mafijskim botrom odmerili kopico strogih kazni, ki so jih nekaj let potem drugostopenjski sodniki znatno omilili. Kasacijsko sodišče pa ni soglašalo s prizivnimi sodniki, v svoji sodbi je v bistvu potrdilo Falconejevo zasnovno in odmerilo mafijcem stroge kazni in odredilo, naj jih odslužijo v strogo varovanih zaporih, v katerih je bil stik s svojci in kriminalno organizacijo znatno otezen. Sodni senat, ki mu je predsedoval Arnaldo Valente (nadomestil je veliko bolj spornejega sodnika Corrado Carnevaleja), je nadalje odredil, da je mogoče tudi zaseči denar in premoženje pripadnikov Cose nostre in tako go spodarsko prizadeti hobotnico.

Za mafijsko vodstvo, ki je tudi zaradi obljub politikov očitno računalno na potrditev ali celo omilitev drugostopenjske sodbe, je bila sodba kasacijskih sodnikov zelo hud udarec. V znak maščevanja je prva žrtv pred poldruži mesec potem. 12. marca sta mafija morilca umorila evropskega poslanca in voditelja Andreottijeve frakcije na Siciliji Salva Limo. Morilca, ki sta bila na motornem kolesu, sta prestregla avtomobil Lime na cesti, ko se je z doma v Mondello peljal v Palermo. Prvi napad je spodletel, ker nista zadebla poslanca, a nista odnehalo, obrnila sta motor in napadla znova. Lime je skušal pobegniti peš, morilca, ki se nista zmenila za voznika, sta ga dohitela in ga umorila. Šef državnega tožilstva v Palermu Francesco Messineo je v svojem poročilu parlamentarni protimafiji komisiji umor označil kot »kazen, ker ni uresničil svojih obljub«. Zelo verjetno je šlo za obljube, da kasacijski sodniki ne bodo tako strogi, kot so bili nobo.

Sodniki, ki so raziskovali pojav mafije, so večkrat zahtevali od parlamenta dovoljenje, da preiskujejo tudi delo Salva Lime, vendar njihove zahteve so bile vedno zavrnjene (včasih tudi z glasovi poslancev KPI). Lime je ohranil svoj položaj in svoj vpliv, po njegovih smrti so skoraj vsi nanj pozabili. Na pogrebu v Palermu je bil prisoten samo šef Lime Giulio Andreotti, medtem ko so bili odšteti predstavniki države in strank, Krščanska demokracija je nastopala kot da Lime ne bi poznala.

Salvo Lime ni bil edini politični predstavnik, ki ga je Cosa nostra imela na muhi. Med možnimi tarčami napadov (kot je v swo-

ji zaupni okrožnici policiji in karabinjerjem opozoril notranji minister Vincenzo Scotti) sta bila tudi takratni minister in voditelj KD Calogero Mannino in njegov socialdemokratski kolega Casimiro Vizzini in predsednik vlade Andreotti. Za Limo so se odločili, ker ni imel spremstva in se je v Palermu počutil varnega, nekaj tednov po umoru Falconeja pa je mafija preusmerila napade drugam: glavna tarča je postal Paolo Borsellino, ker se je postavil po robu vsakršemu poskušku pogajanja med predstavniki države in mafijo. Šef mafije Toto Riina naj bi takrat narocil Giovanniju Brusci, ki je med drugim organiziral napad pri Capaciju in z daljinskim sprožilcem povzročil eksplozijo, ko je privozil Falcone s spremstvom, naj ne zasleduje več Mannina. Očitno je bilo treba zrušiti Borsellina, ki je kot zid preprečeval pogajanja med državo in Coso nostro.

A tem pozneje. Vrnilo se sedaj v Palermo. Giovanni Falcone je vedel, da mu strežejo po življenju in da bo umorjen. Tudi zaradi tega ni hotel otrok, da ne bi postali sirote. Kako so mu nasprotviki za petami mu je bilo jasno, potem ko so leta 1989 na plaži počitniške hiše pri Addauri, kjer je preživel poletje, našli zavoj z razstrelivom (bomba je bila namenjena tudi švicarski sodnici Carli Del Ponte, ki je bila v tistih dneh pri njemu na obisku). Falcone je takrat izjavil, da so napad zasnovani »zelo prefinjeni umi«, jasno pa mu je bilo tudi, da ne bodo odnehalo. Razlog, zaradi katerega so mu stregli po življenju, mu je bil prav tako jasen: vedel je preveč o mafiji, o njenih povezavah, o nitih, ki jih je v zakljušju spredla s politiko.

Po napadu v Addauri in potem kot je Višji sodni svet zavrnil njegovo kandidaturo za šefa urada preiskovalnih sodnikov v Palermu, je Falconeju postalo jasno, da v Palermu začišči več prostora. Zato je sprejel ponudbo pravosodnega sodnika Claudia Martellija in se preselil na pravosodno ministrstvo, kjer je za bolj učinkovit boj proti mafiji zasnoval prioritativsko preiskovalno službo DIA, ki naj bi postala neke vrste italijanski FBI in postavil temelje vsedržavnega protimafiskskega tožilstva.

Klub delu na ministrstvu in zagotovilom ministra Martellija, je bil Falcone povsem osamljen in tudi zelo osovražen. Še posebej so mu nasprotovali kolegi leve frakcije združenja sodnikov, po mnenju katerih naj bi se specjal z oblastjo in se v bistvu prodal desnici. Heroj je postal šele po smrti, takrat so ga začeli poveličevati tudi tisti, ki so mu, ko je bil še živ, metali polena pod noge. V Falconejevem primeru pa ostaja skrivnost, zakaj ga mafiski morilci niso napadli v Rimu, kjer je bil lahko ranljiv in so uprizorili silovit bombni napad pri Capaciju. Ali je moral biti tresk tako silovit, da je bil medijski odmeven večji ali pa je šlo za sporočilo, ki je bilo namenjeno posvečenim, za katere so mafiski botri in »premeteni umi« vedeli, da ga ne bodo prezli?

Kot Falcone se je čutil osamljenega in izdanega tudi Paolo Borsellino, dolgoletni prijatelj in dejanski moralni dedič umorjenega sodnika. Paolo Borsellino je že nekaj dni po umoru Falconeja povedal, da ima veliko delo, vendar malo časa na razpolago. Vedel je, da so pripeljali v Palermo eksploziv, ki mu je bil namenjen, zvedel je, da so se karabinjerji očitno s pooblastili politikov začeli pogajati z mafijo, ker mu je to zaupala šefica kabine pravosodnega ministra Claudia Martellija Lilliana Ferraro. Ženi je nekoga dne vidno pretresen zaupal, da je videl mafijo neposredno pri delu. Dodal je tudi, da je po informacijah, ki jih je dobil, takratni šef posebnega karabinjerskega oddelka Ros gen. Subrani specjal z mafijo. Prav tako je ženi zaupal: »Če me bodo ubili, vedi, da se za umor ni odločila mafija.«

Svoje misli in vtise je Borsellino zapisoval v agenda z rdečimi usnjimi platnicami, ki so mu jo za novo leto podarili karabinjerji. Imel jo je s sabo v torbi, ko ga je 19. julija 1992 ubila eksplozija avtomobila bombe v Ulici D'Amelio, kjer je obiskal mater. Vsi so vedeli, da sodnik redno obiskuje priletno mater, tisti, ki bi morali poskrbeti za njegovo varnost, pa niso pomislili na to, da bi odredili prepoved parkiranja na koncu ozke ulice, ki se je spremenila v smrtno past za Borsellina in njegovo spremstvo.

Tako po atentatu je neznanec, ki je očitno imel zadosten vpliv, da ga policisti in karabinjerji niso odstranili s prizorišča napada, odnesel torbo z Borsellinovo agendo. In na ta način za vselej zaprl usta nevarnemu sodniku.

Tudi dejstvo, da je agenda zginila, je omogočilo tistim, ki so zasnovali umor, da so preiskovalce s pomočjo lažnega skesanca Vincenzo Scartantina spravili na slepo pot. Šele danes, dvajset let po napadu, tožilstvo iz Članissette in Palermu počasi in mukoma razpredata niti, ki nakazujejo pravo ozadje.

Morilci, ki so pripravili napade na Falconeja in Borsellina, so znani. Tisti, ki so zločine naročili, tisti »premeteni umi«, o katerih je govoril Falcone, pa so še vedno nepoznani in oviti v meglo nejasnosti.

To je tudi skupni imenovalec, ki usodi palermskih sodnikov povezuje z drugima dvema žrtvama, ki sta padli v Palermu deset let prej: deželnih sekretar KPI na Siciliji Pio La Torre in prefekt Palerma, karabinjerski general Carlo Alberto Dalla Chiesa.

Pio La Torre, ki se je rodil v kmečki družini 24. decembra 1927 in je bil sindikalista in organizator bojev kmetov za lastne pravice, je bil ubit v Palermu 30. aprila 1982. Na Sicilijo se je vrnil le malo prej, potem ko je bil tri mandate poslanec KPI v državnem parlamentu. Tudi v lastni stranki je veljal za nergača, za nepopustljivega spoprotnika organiziranega kriminala in mafije. La Torre je veliko pred drugimi dojel, da Cosa nostra ni samo problem javnega reda, ampak »nezanemarljivo nacionalno vprašanje«, s katerim se mora spoprijeti država. Bil je med pobudniki zakona, po katerem je »biti mafijec kaznivo dejanje«, zavzel se je tudi, da bi z zakonom omogočili zaseg mafijskega premoženja.

Preden se je po treh poslanskih mandatih vrnil v Palermo, se je pri takratnem predsedniku vlade Giovanniju Spadoliniu zavzel, naj bi za prefekta Palerma imenovali generala Carla Alberta Dalla Chieso, ki je v mladosti služboval na Siciliji in ki je bil kot vodja milanskih karabinjerskih sil izredno uspešen v boju proti Rdečim brigadam.

La Torre je spoznal Dalla Chieso leta

1949 na Siciliji, ko je bil sekretar sindikata potem ko je bil umorjen njegov kolega Plácido Rizzotto, Dalla Chiesa pa stotnik enot za represijo banditizma. Petnajst let potem sta s zopet srečala v protimafiji komisiji, La Torre kot član komisije, Dalla Chiesa kot poveljnik karabinjerskih enot zahodne Sicilije. Tretjega srečanja, vsaj uradnega, ni bilo. La Torre je bil ubit samo nekaj ur preden se je Dalla Chiesa izkrcal v Palermu z dolžnostjo prefekta.

Dalla Chiesa, ki je politikom napovedal, da ne bo imel pri svojem delu nobene obzira, se je lotil nove dolžnosti, čeprav mu

niso dali vseh objubljenih pooblastil. Ostal je osamljen, tudi on najbrž kriv, da je »vedel preveč«, saj je kot poveljnik karabinjerjev, ki je vodil boj proti Rdečim brigadam, prišel do celotnega neokrnjenega izvoda dokumenta spomenice, ki ga je Aldo Moro sestavil v ujetništvu in v katerem je razkril marsikaj o svojih strankarskih sponotnikih.

Tašča Dalla Chiese je po smrti generala in hčerke Emanuele (poročila sta se po generalovem prihodu v Palermo) izjavila, da je general en izvod Morove spomenice izročil takratnemu predsedniku vlade Andreottiju. Obenem pa naj bi v svojem sefu zadržal nekaj druhih stroga zaupnih dokumentov, ki so po njegovi smrti izginili. Ni jasno, ali so jih odnesli s generalovega doma ali pa iz njegove uruge.

Generala in ženo sta umorila mafija pripadnika Antonio Madonnina in Calogero Ganci (ki se je pozneje skesa), najbrž pa glavni razlog, zaradi katerega sta s kalašnikovimi pokosila prefekta, ni bil v prvih uspehih, ki jih je general dosegel v svoji 120 dneh bivanja na Siciliji.

Vrnilo se je leta 1992, 5. novembra ter ga leta so v parku Giardino dei Boboli v Firencah našli artiljerijski naboj. Najdba ni vzbudila nobene posebne pozornosti, tudi v medijih je šla mimo skoraj neopazno. Bila pa je napoved mafiske teroristične strategije, ki je leta potem zahtevala deset človeških življenj in je povzročila ogromno škodo na italijanski kulturni dediščini.

»Bombni ples«, ki ga je mafija očitno ob podpori nekaterih delov obveščevalnih služb in tudi politike začela leta 1992 z umori sodnikov Giovannija Falconeja in Paola Borsellina se je nadaljeval tudi naslednje leto in je zahteval najmanj 10 človeških življenj. Če je res, kot doverjava mnogi preiskovalci, da je bil Borsellino ubit, ker se je z vso težo svojega osebnega ugleda postavil po robu prvim stikom med mafijo in delom državnih ustanov in služb (tudi spodletel napada na Falconeja v kraju Addaura je bilo jasno sporočilo sodniku, naj nekaterih mej ne prestopi), je po smrti palermskega sodnika mafija prisnila na politiko z vso težo svojega terorističnega potenciala.

Prvo sporočilo, ki sodi še je leta 1992 - artiljerijski naboj, ki je bil odkrit 5. novembra 1992 v florentinskem parku Giardino dei Boboli - je bilo povsem prezrto, ker ni odmevalo v medijih. Najdbi projektila ni nihče preveč pozornosti.

Dva meseca potem je protimafiska politika zabeležila enega od svojih navidezno najvidnejših uspehov. 15. januarja 1993 je bil v Palermu aretiran Toto Riina, najvplivnejši mafiski boter, ki naj bi bil zasnoval teroristično ofenzivo proti državi, ker del politike ni spoštoval obljub, da bo pritisik na mafijo postopno zmanjšan. Aretacija Riine, ki se je

skrival 20 let v Palermu in mu preiskovalci niso prišli na sled, je močno odmeval tako v Italiji kot v svetu, vendar je obrodil veliko manj sadov, kot bi bili lahko pričakovani. Karabinjerji, ki so prišli mafiskemu kolovodju na sled, niso preiskali njegovega doma, če da bi lahko postal past, v katero bi se lahko ujela še katera od »velikih rib« Cose nostre. Končalo se je tako, da tisti, ki bi morali v zasedi čakati na domnevne mafije, niso bili dovolj pozorni, pripadniki kriminalne organizacije so izpraznili vilo in odnesli vse gradivo, ki bi lahko služilo preiskovalcem kot pomemben kažipot v boju proti hobotnici.

Massimo Ciancimino, sin dolgoletnega vplivnega predstavnika Krščanske demokracije na Siciliji, ki je bil obsojen zaradi sodelovanja z mafijo, pravi, da so karabinjerji

prišli Riini na sled s sodelovanjem njegovega očeta, ki naj bi stalno v stiku s drugim človekom hobotnice Bernardom Provenznom, ki je bil na begu še dlje od Riine in ki naj bi ne soglašal s teroristično ofenzivo. On naj bi napotil karabinjerje do Riinovega skrivališča, v zamenu pa si zagotovil, da Cosa nostra ne bo oškodovana.

Preiskovalci teh plati niso še pojasnili, tudi verodostojnost Massina Ciancimina se zdi po nekaterih njegovih spodrljajih znatno manjša od tega, kar je kazalo na začetku. Še zlasti Massimo Ciancimino ni dal dovolj informacij, da bi se zdravil zaradi raka na prostati. Medtem so možje postave v letih 1995 in 1996 aretirali Leolucco Bagarello,

ki je bil tesno povezan z Riino, veljal za vojaškega poveljnika mafiskih enot in je bil morda najnevarnejši Provenzano tekmeč za nasledstvo Riine, in Giovanniju Brusco, prav tako povezanega z Riino.

Naj je Provenzano sodeloval s preiskovalci ali ne, dejstvo je, da se je njegov beg nemoteno nadaljeval do leta 2006 in je lahko nemoteno šel v francoski Marseill s ponarejennimi dokumenti, da bi se zdravil zaradi raka na prostati. Medtem so možje postave v letih 1995 in 1996 aretirali Leolucco Bagarello, ki je bil tesno povezan z Riino, veljal za vojaškega poveljnika mafiskih enot in je bil morda najnevarnejši Provenzanov tekmeč za nasledstvo Riine, in Giovanniju Brusco, prav tako povezanega z Riino.

Aretacija Totoja Riine ni preprečila teroristične ofenzive: 14. maja 1993 je bombna eksplozija v U. Fauro v Rimu za las zgrešila konferanco Maurizia Costanza, ki je skupaj z Michelejem Santorom pripravil skupno oddajo Rai -Mediaset o mafiskih zločinah; 27. maja istega leta je bombna eksplozija v U. Georghofli v Firencah ubila 5 ljudi, 48 pa jih ranila. Prava tarča napada je bila svetovno znana Galleria degli Uffizi, ki hrani pomembeni del italijanske kulturne dediščine s slikami velikih italijanskih mojstrov vseh dob; 27. julija 1993 je v U. Palestro v Milanu eksplozija avtomobila

IKA GIOVANNIJA FALCONEJA IN PAOLA BORSELLINA

a pustila same

Na fotografijah:
skrajno levo,
razdejanje pri
Capaciju, kjer je bil
ubit Giovanni
Falcone; levo
sodnika Giovanni
Falcone in Paolo
Borsellino; desno
razdejanje v
palermski ulici
D'Amelio, kjer je bil
ubit Paolo
Borsellino; spodaj z
leve, mafiska botra
Toto Riina in
Bernardo
Provenzano.

derne umetnosti, ubila 5 ljudi; v noči na 28. juliju sta eksploziji dveh avtomobilov bombi hudo poškodovali dva pomembna kulturna spomenika v Rimu - cerkvi sv. Jurija al Velabro in sv. Janeza v Lateranu. Oba napada naj bi bila mafiski odgovor papežu Janezu Pavlu II., ki je 9. maja med obiskom na Siciliji v dolini tempeljev v Agrigentu oobsodil mafiske zločine, zahteval od pripadnikov hobotnice, naj se skesajo in spreobrnejto in jim zažugal, da »se ne bodo izognili božji sodbi«.

Prav v noči od 27. na 28. julij je prišlo do dogodka, ki še ni bil pojasnjeno in ki ga je takratni predsednik vlade Carlo Azeglio Ciampi imel za poskus državnega udara. 27. julija se je predsednik vlade po celodnevnih pogajanjih s predstavniki sindikatov odpovedal v kraj Santa Severa nedaleč od Rima, kjer je imel svojo počitniško hišo, da bi si privoščil nekajnemu oddih. Komaj je prišel v Santo Severo so ga obvestili o bombnem napadu v Milanu. Poklical je predsedstvo vlade od koder mu je poročal takratni generalni sekretar Andrea Manzella. Pogovor je prekinila silovita eksplozija (šlo je za avtomobil bombo, ki je eksplodiral pred cerkvijo sv. Jurija al Velabro), kateri je sledil telefonski mrk, saj se Ciampi ni utegnil več povezati s predsedstvom vlade. Na vrat na nos se je vrnil v Rim in ob 3. uri zjutraj sklical sestanek najvišjega obrambnega sveta, tako nato pa je govoril s predsednikom države Oscarjem Luigijem Scalfarom. Že ob 8. uri se je sestala vlada, takoj nato je Ciampi odletel v Milan. Državnega udara kljub premierovi bojazni ni bilo, ostaja pa ozadje tega dogodka, kot je pred dvema letoma Ciampi poudaril v intervjuju z listom la Repubblica, povsem nepojasnjeno in bi ga kazalo raziskati. Tudi začetek ker so samo nekaj dni nedaleč od predsedstva vlade našli avtomobil, ki je bil nabit z gnojim, ki se lahko spremeni v eksploziv. Avtomobil je bil onesposobljen, še vedno pa ni jasno, kdo in zakaj ga je parkiral samo lučaj od predsedstva vlade.

Kot je nepojasnjeno tudi zadnje pojavlje v tej dramatični zgodbi. Januarja 1994 so mafiski teroristi parkirali avtomobil laciha thema nabiti s trolonom v neposredni bližini rimskega stadiona Olimpico. Tarča napada naj bi bili karabinjerji, ki so zagotovili varnost med tekmo, in navojači, ki bi po tekmi odšli s stadioena. Napad naj bi spodeltel, ker naj bi tudi v tem primeru odpovedal daljinski sprožilec. Avtomobil je bil odstranjen, mafija je prenehala z napadi, njen teroristične ofenzive je bilo s tem konec. Tudi okoliščine tega napada niso bile povsem pojasnjene. Gaspare Spatuzzo, ki je organiziral tega in druge mafiske bombne napade, je preiskovalcem zaupal, da mu njegov šef, eden od bratov Graviano, ki so vodili mafisko družino v palermski četrti Brancaccio in so bili zaveznički Riine, prvič zabičal, da

mora počakati na njegov prihod, preden prisne na sprožilec.

Ali se je mafija odpovedala napadu samo zato, ker naj bi odpovedal sprožilec? In zakaj se je skoraj istočasno odpovedala tudi načrtovanemu napadu na svetovno znan kulturni spomenik, nagnjeni stolp v Pisi?

Florentinsko porotno sodišče, ki je pred nedavnim oobsodilo na domrtno ječo palermskega mafiskskega veljaka Francesca Tagliavio zaradi sodelovanja pri organizaciji atentatov leta 1993, je v utemeljitvi sodbe zapisalo, da je atentat leta 1994 v Rimu spodeljal po naključju, ker je pač odpovedal daljinski sprožilec. Drugačnega mnenja pa nekdanji sodnik in pisatelj Giancarlo De Cataldo, ki je mafisko kriminalno ofenzivo opisal v romanu Nelle mani Giuste (V primerne roke). Po njegovem mnenju storilci sploh niso nameravali povzročiti eksplozije, uprizorili so samo virtualen atentat v prepričanju, da bo odmeval še bolj kot resnični atentat. Cilj celotne strategije pa je bil zaupati Italijo prvih devetdesetih let »V primerne roke«.

Tudi florentinsko porotno sodišče je prepričano, da so se predstavniki nekaterih državnih služb in mafiskimi veljaki so se začeli takoj po atentatu pri Capaciju. O teh stikih naj bi takratno šefico kabine pravosodnega ministra Claudiu Martelliju, Lillianu Ferraro, obvestil karabinjerski stotnik De Donno, ki naj bi po nalagu polkovnika Maria Morija navezel stike z Vitom Ciancimino. Ferrarova pa je s tem seznanila sodnika Borsellina, ki je bil zaradite zakulisnih stikov z mafijo silno razburjen in jim je, kot je povedal prijateljem, ki jim je zaupal, odločno nasprotoval.

Po koncu mafiske teroristične ofenzive so si mnogi prizadevali, da bi celotno ozadje šlo v pozabovo, zgodilo se je celo to, da so si izmisliči lažnega skesanca Vincenza Scaramonta, ki je izjavil, da je ukral fiat 126, ki je bil nabit z eksplozivom in katerega eksplozija je ubila sodnika in njegove spremjevalce. Na tej osnovi je bil zaradi organiza-

prekljal strogi režimski zapor (po členu 41 bis kazenskega zakonika) za nekaj sto mafiskih zapornikov. Conso je tako predstavniki parlamentarne protimafiske komisije kot tožilcem v Palermu izjavil, da se je za to odločil sam, brez posvetovanja s kolegi v vladi, na predlog takratnega šefa direkcije kaznilniške administracije Adalberta Capriotti, ki je nasledil Niccoloa Amata (ki je po puščanju nasprotoval). Morda je zamenjava na vrhu direkcije kaznilniške administracije spodbudil takratni predsednik države Oscar Luigi Scalfaro, saj je bil Capriotti njegov osebni prijatelj. Scalfaro je vsekakor samo nekaj dni pred smrtno zanikal, da bi sploh vedel za kakršna koli pogajanja z mafiskimi predstavniki.

Prvi kontakti med predstavniki nekaterih državnih služb in mafiskimi veljaki so se začeli takoj po atentatu pri Capaciju. O teh stikih naj bi takratno šefico kabine pravosodnega ministra Claudiu Martelliju, Lillianu Ferraro, obvestil karabinjerski stotnik De Donno, ki naj bi po nalagu polkovnika Maria Morija navezel stike z Vitom Ciancimino. Ferrarova pa je s tem seznanila sodnika Borsellina, ki je bil zaradite zakulisnih stikov z mafijo silno razburjen in jim je, kot je povedal prijateljem, ki jim je zaupal, odločno nasprotoval.

Po koncu mafiske teroristične ofenzive so si mnogi prizadevali, da bi celotno ozadje šlo v pozabovo, zgodilo se je celo to, da so si izmisliči lažnega skesanca Vincenza Scaramonta, ki je izjavil, da je ukral fiat 126, ki je bil nabit z eksplozivom in katerega eksplozija je ubila sodnika in njegove spremjevalce. Na tej osnovi je bil zaradi organiza-

cije umora obsojen Toto Riina in njim drugi mafiski veljaki, skratka šlo je za poskus, da bi na pleča nekdanjega mafiskega botra zvrnili odgovornost za umor Falconeja in Borsellina in da preiskava ne bi prestopila praga mafije.

Naklep je spodeljal, ker je na pogajanja med hobotnico in predstavniki države prvi namentil Giovanni Brusca, odločilen pa je bil prispevek nekdanjega sodelavca bratov Graviano Gaspareja Spatuzze (sodeloval je med drugim pri umoru župnika palermske četrti Brancaccio Pina Puglisija), ki je začel sodelovati s sodniki in jim orisal, kako so bili v preiskavi speljani na stran pot. Pri organizaciji napada na sodnika Borsellina je sodeloval tudi Spatuzzo, ki je po oceni florentinskega porotnega sodišča verodostojna priča.

Sicer pa je odgovornost za umor Paola Borsellina zavrnil tudi Riina. Julija 2009 je njegov odvetnik Luca Cianferoni po nalagu botra novinarjem sporočil, da so Borsellina »umorili oni«. Predstavnikom države naj bi mafiski boter zabrusil: »Ne kažite vselej samo name, iščite tudi med sabo.« Dodal je tudi, da se on ni pogajal, niti pogajanje je takrat vlekel Vito Ciancimino, ki je imel stik s karabinjerji. Riina se je omejil na to, nato – kolikor je znano – ni več govoril. Njegove besede pa potrjujejo mračne napovedi samega Borsellina, ki je nekaj dni pred smrtno zaujal soprogi Agnese: »Če me bodo ubili, vedti, da to ni delo mafije.«

Dvajset let po terorističnih napadih pri Capaciju in v Ul. D'Amelio je takratno dogajanje še ovito v dokaj gosto meglo nejasnosti, predvsem pa niso bili odkriti tisti »premeteni umi«, o katerih je govoril Giovanni

Falcone. Te ljudi je treba po mnenju tožilke France Inbergamo iskat v tistem sivem območju, v katerem se prepletajo vezi in interesi hobotnice, politike in gospodarstva. Po njenem mnenju pa je iskanje resnice upočasnilo tudi dejstvo, da so »tisti, ki so vodili pogajanja, še med nami«.

To, kar se je zgodilo pred dvajsetimi leti, ne more biti samo predmet zgodovine, ampak je še vedno zelo aktualno vprašanje, kot kažejo med drugim odzivi na postopna odprtja sodnikov. Pod vodstvom Bernarda Provenzana je Cosa nostra v zadnjih 18 letih opustila teroristično strategijo in se znova pogreznila v družbo, da bi lahko skrivač razpredala svoje tipalke in si s pomočjo na videz nekompromitiranih posrednikov pridobiла vpliv v zakoniti ekonomiji.

Po mnenju poznavcev Cosa nostra, kalabrijske ndrangheti, ki je danes najplivnejša italijanska kriminalna združba, in neapeljska kamora tudi zaradi vse bolj zaostrene gospodarske krize obvladujejo del gospodarstva. S svojimi tipalkami so prisotni povsod v Italiji, še posebej pa v severnoitalijanskih deželah, kjer je potencial znatno večji.

Iskanje resnice o tem, kaj se je zgodilo leta 1992 in 1993 bi pomenilo odkrivanje tiste sive cone, kjer se še danes pletejo zakulisne vezi, ki so dejanska cokla za razvoj Italije. Nekajkrat je bil del te meglečaste koprene za spoznanje odstr, kot v primeru aretacije mafiskega botra Bernarda Provenzana v aprilu leta 2006, in aretacije enega od njegovih mafiskih zavznikov Salvatoreja Lo Piccola leta potem, celota pa ostaja še vedno v ozadju, vidni so samo nejasni obrisi. »Premeteni umi« pa najbrž še vedno rovarijo v ozadju.

ŠE VEDNO NESTABILNE RAZMERE NA BALKANU

In vendar je bilo v Bosni 45 let miru

GORAZD VESEL

VSarajevo so se spomnili 20-letnice začetka obleganja, ki je trajalo tri leta in pol. Takrat so srbske šovinistične sile obkolile mesto in na okoliške griče pripeljale tanke, namesto le so strojnična gnezda in postavile zase, v katerih so na žrtve prežali številni ostrostrelci. Dogodek so obeležili z namestitvijo 11.541 praznih rdečih stolov na Titovo ulico, prav toliko, kolikor je uradno ugotovljenih žrtv tega neračunega dejanja, kakršnega zgodovina zadnjih nekaj stoletij ne pozna.

Zagotovo je bilo žrtev še več, tako da ta številka govori le o znanih žrtvah, za katere se ve, kdo so bile in kje so padle. Sarajevčani, preko 400.000 prebivalcev, so bili ves ta čas brez elektrike, vode in gretja, preživljali so se z najosnovnejšo hrano, kupljeno na črnen trgu po astronomskih cenah. Če so stopili na ulico, jih je zasula toča granat in nabojev ostrostrelcev. Celo iz Slovenije so Srbi in Hrvati hodili na safari vikend v obklojeno mesto. Kako so si rabili in žrtve bili bližu, si gledali iz oči v oči in v kakšni nevarnosti je živilo obkoljeno prebivalstvo, govoriti tudi dogodek, katerega opis je po tolikih letih prišel iz sarajevskega radija. Povedali so mi, da je Sarajevčanka, profesorica, sedela na balkonu, ko ji je zazvonil telefon. »Sem vaš učenec (bil je ostrostrelec) in vas že nekaj dni opazujem«, se je oglasil moški na drugi strani linije. »Jutri me bodo premestili in na moje mesto bo prišel nekdo drug. Ta vam ne bo prizanesel.«

Predsednik Slovenije Milan Kučan je takrat zaslutil, kakšne krutosti se ob razpadanju SFRJ zaradi ignoriranja mednarodne skupnosti lahko zgodijo v Bosni in Hercegovini, vendar zanje ni mogel storiti ničesar. To sedaj poudarjajo tamkajšnji viri in ga ocenjujejo kot genialnega politika. Pred divjanjem JLA je skupaj z drugimi vodilnimi politiki rešil le Slovenijo.

Ve se, da sta se Slobodan Miloševič in Franjo Tuđman pogovarjala o razdelitvi BiH. Ve se tudi, kaj je rojilo po Miloševičevi nacionalistični glavi. Tuđman ni bil dosti boljši od njega. Bosansko-hercegovski književnik Ivan Lovrenović očita Tuđmanu, da je bosanske Hrvate učil, kako zasovražiti njihovo edino resnično domovino, se pravi BiH, ter vsa njihova pričakovanja usmeriti v Hrvaško. Dost je bilo dokazov, da bi tudi Tuđman, če ne bi poprej umrl, sedel v Haagu.

Nekako v času tistega dogajanja smo se italijanski novinarji-smučarji srečali nekje v Dolomitih. Na srečanja je redno prihajal tudi Dennis Redmond, dolgoletni dopisnik ameriške tiskovne agencije. Poznala sva se kar nekaj let in zelo rad je smučal z mano. Opozoril sem ga na dogajanja v Jugoslaviji in na veliko nevarnost krvavih obračunov. Pred-

lagal sem mu, da ZDA priznajo Slovenijo in jo povlečojo na varno. Ne, je rekel, za nas so v tem trenutku najbolj važne baltske države. Te bomo priznali najprej.

Razmere v BiH so bile v SFRJ ključnega pomena za stabilnost države. Od nekdaj se je reklo »mirna Bosna« in se s tem hotelo povedati, da od tam ne prihaja kakšno zaskrbljujoče presenečenje. Spominjam se, da mi je Edvard Kardelj na nekem sestanku ob moji izvolitvi za predsednika SKGZ rekel sledče: stabilnost Jugoslavije je odvisna od zdravstvenega stanja BiH.

Za časa Titove Jugoslavije so v mirnem sožitju v BiH prebivali Srbi, Hrvati, Muslimani, ki so jih obravnavali kot narod, Judje in še kdo. Odkar se je razbohotil srbski nacionalizem in so začeli oblegati Sarajevo, so se razmere povsem spremenile. Muslimani, poglavitna žrtv, so prenehali biti narod, postali so Bošnjaki, še bolj so se islamizirali, mnogi med njim so postali islamski fundamentalisti. Za časa obleganja Sarajeva so v Bosni prišli na pomoč prostovoljci iz arabski držav, talibani, Gadafi jim je nudil vojaško pomoč. V Sarajevu so odprli islamske šole vseh vrst in stopnji. Razmere v Bosni so pokazale, kako se lahko najboljši sosedje zaradi narodnosti in vere čez noč do smrti zasovražijo. S preštudirano politično intrigo, kakršna je zrušila Jugoslavijo, je bilo mogoče v BiH pri posameznih skupnosti spodbujati ošabnost, poveličevati samega sebe, biti zaverovani v svoj prav, kar je bilo dovolj, da so zanetili ogenj v strehi.

Raziskovalci v Kanadi in ZDA so na primeru norveškega morilca Breivika ugotovili, (dejstvo, ki velja za Balkan, pa tudi Slovenija ni daleč od tega), da aragonca in precenjevanje samega sebe lahko spodbuja predsoške do »drugih« in »drugačnih«. Najnovejše psihološke raziskave tega področja so pokazale, da je duševno zdrav človek na svoje zverinsko dejanje lahko celo ponosen.

BiH išče izhod, kako naprej. Pri tem se srečujejo rabli in žrtve. Naj pozabijo, kar je bilo, in gredo naprej? Kako? V državo veliko vlagajo arabske države, predvsem emirati in Turčija, država, ki se gospodarsko hitro razvija. Zaradi svoje geografske lege povezuje Evropo in Azijo. Evropa jo opozarja na njena številna nerešena vprašanja, zlasti glede odnosa do Kurdov. Toda Turčija trka na vrata Evrope, postati želi celo njena članica.

Konec koncov je Turčija bila na Balkanu prisotna še pred odkritjem Amerike, pojavila se je na Kosovu, potem je zavzela Bizanc, bila je pred Dunajem, vse to od 14. do 16. stoletja. Skupno je Balkan obvladovala 500 let. Bismarck je dejal, da za Balkan ne bi žrtvoval enega samega vojaka, tako slabo mnenje je imel o njem. Od tistih časov izvira izrek: vojna bo ali pa tudi ne bo; Turek škili čez

mejo. Morda tudi danes Turek res škili čez mejo, vendar le zato, da bi imel gospodarsko korist. Pri tem pa ne gre znamariti dejstva, da je v islamskem svetu prisotna želja po močnejši prisotnosti na Balkanu in da spodbuja svojo diasporo.

Hrvaška Cerkev, razmišljajoč da-lekozežno, je še v času samoupravnega socializma, ki ga Cerkev enačila z

»brezbožnim boljševizmom«, v pričakovjanju zapletov na Balkanu zakoličila mejo katoliškega sveta na Balkanu. To je storila na podlagi videnj otrok v Medjugorju, ki se jim je prikazala Marija. V Medjugorju je nastal verski, (ki ga Vatikan ne priznava), predvsem pa turistični kraj, kjer se končuje katoliški svet. Onkraj Dinarskega gorstva je za Cerkev drugi svet, tam se začenjata islam in pravo-

slavje, pred katerima se je v glavah nekaterih bilo potrebno ograditi.

Razmere na Balkanu so zapletene. BiH je šibka in nestabilna, na Kosovu in v Makedoniji je veliko kriznih žarišč, kar je vse skupaj slab potopnica za trajen mir in sodelovanje v tem delu Evrope. Pa vendar smo v tem delu Evrope kar 45 let imeli mir in sožitje. In mirno Bosno! Le zakaj?

VISOKI PREDSTAVNIK TA TEDEN V VARNOSTNEM SVETU ZN Valentin Inzko upa, da bo letošnje leto za Bosno in Hercegovino prelomno

Na fotografijah:
trije pogledi na
Sarajevo in visoki
predstavnik
mednarodne
skupnosti za BiH
Valentin Inzko

NEW YORK - Visoki predstavnik mednarodne skupnosti za Bosno in Hercegovino Valentin Inzko je v torek v Varnostnem svetu Združenih narodov izrazil upanje, da bo letošnje leto prelomno za to državo, če se bo dosedanjem napredok ohranil do konca leta.» Upam, da bo država črpala moč iz napredka v zadnjih letih in bo ta realnost navdihnila politične voditelje, da izpolnijo odgovornost do svojih državljanov,« je v svojem rednem polletnem poročilu povedal Inzko, ki pa je opozoril, da delo še ni končano.

Med pozitivnimi dogodki je navadel oblikovanje vlade, čeprav šele 16 mesecev po volitvah v oktobru 2010. Voditelji šestih glavnih strank so dosegli dogovor glede lastništva in uporabe vojaške lastnine ter uporabe

državne lastnine, kar sta sicer le dva pogoja za to, da bi lahko Inzkov urad zaprli. Inzko je poudaril, da je dogovor glede vojaške lastnine pomemben, ker BiH odpira vrata za članstvo v zvezzi Nato. Med izvivi ostajajo številne zaskrbljujoče politične izjave, ki ogrožajo daytonski mirovni sporazum iz leta 1995. Prav tako so zamude pri sprejemaju proračunskega okvirja za obdobje od 2012 do 2014, Inzko pa pričakuje še več izizzivov, ker je letošnje leto volilno.

Člani Varnostnega sveta so na predtek pozdravili in pozvali mednarodno skupnost ter državljanje Bosne in Hercegovine, naj vztrajajo na začrtani poti. Predstavnik Velike Britanije je izrazil pričakovanje, da bo BiH že letos vložila prošnjo za članstvo v EU.

Na problematične izjave predstavnikov Srbov je opozorila tudi predstavnica ZDA Rosemary DiCarlo, ruski veleposlanik Vitalij Čurkin pa se je, kot je običajno, postavil odločno na stran Srbov. Zagotovil je, da je Republika Srbska doslej dosegla največji napredok od vseh treh narodov Bosne in Hercegovine.

Inzka je obtožil neobjektivnosti in pristranskosti, a je pri tem ostal osamljen. Pridružil se mu ni niti veleposlanik Srbije Feodor Starčević, ki je sicer menil, da bi bilo treba urad visokega predstavnika počasi ukiniti, še posebej njegova pooblastila. Po njegovem mnenju so legitimno izvoljeni predstavniki sposobni neodvisno voditi državo.

V DRUGI POLOVICI MAJA IN NA ZAČETKU JUNIJA

Varstvo vinske trte pri cvetenju in oplodnji

Pred nami je čas cvetenja in oplodnje vinske trte, ki predstavlja izredno pomembni fizioološki faz, zato je umestno, da jima tudi letos posvetimo primerno pozornost. Faza cvetenja se začne takrat, ko se na posameznih cvetovih začne ločevati venčni listi od cveta, oz. ko odpade 5% cvetnih kapic. V naših razmerah se faza cvetenja običajno začne v drugi polovici maja in v začetku junija. Trta začne cveteti pri temperaturi nad 15 stopinj, optimalna temperatura pa je pri 25 do 30 stopinj C. Za dobro oploditev relativna zračna vлага ne sme pasti pod 40%, pri preveliki vlagi pa se tudi pri optimalni temperaturi cvetne kapice odpirajo počasi. V večini primerov ne odpadejo, ampak ostanejo na plodnici, zato je oploditev v tem primeru ovirana, vendar je še vedno boljša, kot če je temperatura previsoka.

V vlažnem vremenu cvetni prah ne more dolgo ohranjati kalivosti, zelo redko je kaliv več kot tri tedne. Ker vseh jagod, če bi se oplodili vsi cvetovi, trta ne more prehraniti, se jih osipije od 60 - 80%. Vzrok osipanja je lahko tudi pomanjkanje posameznih hranil, najpogosteje pa nesorazmernje med hranili (najpogosteje je preveč dušika in pomanjkanje bora, kalija in fosforja). Oploditev zelo otežujejo močan veter, prenizke temperature (pod 15 stopinj) in prevelika bujnost trte.

Potemnele brazde na pestiču (dva do tri dni po cvetenju) so znamenje, da je bila oploditev uspešna, pri neoplojenem cvetu pa brazda pestiča ostane sveža, vlažna in svetla. Na boljšo oplodnjo lahko posredno vplivamo z izbiro lege, ustrezne sorte in podlage, z gojenjem ipd. Faza cvetenja in oploditve traja okrog tri tedne.

Sprejem in odvzem hranil

V prvih štirih tednih po brstenju trta kaže zelo majhne potrebe po hranih. V tem času jih v celoti pokrije iz zalog. Do cvetenja v dobro oskrbovanem vignogradu trta zato sprejme zelo malo hranil, tudi dušika. Dodajanje dušika do časa malo pred cvetenjem iz tega razloga ni smotrno! Preko korenin se prične sprejem hranil šele konec maja, ko se pojavi večja potreba po dušiku, manj pa tudi po fosforju, kaliju, kalciju in magneziju.

Dušik pospešuje rast in vpliva na oblikovanje grozdov. Če z dušikovimi gnojili gnojimo po končanem cvetenju, bo v tem primeru les slabše dozorel in bo manj odporen proti nizkim zimskim temperaturam, hkrati pa prebujna rast mladič pospešuje tudi potrebo po drugih elementih, povzroča izcrpanje in neučinkovitost drugih elementov in omogoča slabšo odpornost vinske trte!

Varstvo vinske trte

Ob koncu maja in začetku junija, ko torej začne cvetenje, se poveča nevarnost peronospore in oidija, v primeru neugodnih vremenskih razmer lahko tudi sive grozne plesni na kabrnkah. Do sedaj smo uporabljali proti peronospori kontaktna sredstva na osnovi mankozeba ali folpeta, ki uspešno zatirajo tudi črno pegasost. V tem času pričemo (tudi zaradi bujne rasti) z uporabo polsistemičnih ali sistemičnih pripravkov proti obema glivicama.

Uporaba teh sredstev se je v zadnjih desetletjih močno razširila, ker so tudi kreativna. Delujejo namreč tako, da prodijo skozi povrhnico v rastlini (trto), se z rastlinskimi tokovi prenašajo v vse dele rastline in na ta način preprečujejo nastanek ali širitev bolezni, zato jih lahko uspešno uporabljamo tudi po okužbi (navcev 48 ur). Sistemična sredstva proti peronospori zavarujejo trto 12-14 dni, tista proti oidiju pa 10-12 dni, zato so razmiki med škropiljenji proti oidiju malo krajši. Pomemben je tudi način delovanja fungicidov, ki vsebujejo kontaktno in sistemično učinkovino in imajo zato dvojen način delovanja (npr.: Benalaxil + kontaktno sredstvo, Metalaxil + kontaktno sredstvo ipd.).

Med cvetenjem in ob strnjevanju grozdnih jagod pa je pri občutljivih sortah in v slabem vremenu smiseln dodati botritiside proti gnilobi. Idealno je, da škropimo s sistemičnimi sredstvi tik pred cvetenjem in potem 10 do 12 dni ne škropimo, med-

tem pa večina kabrnkov odcveti. Navajamo nekaj sistemikov za zatiranje peronospore in oidija. Proti prvi lahko uspešno uporabljamo sredstva, ki vsebujejo folpet (Folpan 80WDG) cimoxanil (Curzate, Asco 30), metalaxil (Mexil, Eucrit, Ridomil), dimetomid (Forum 50 WP) ciazofamid (Mildicut) ali ista sredstva kombinirana z kontaktнимi sredstvi. Proti oidiju pa tetrakonazol (Concorde 40EW, Domark 40W), tebukonazol (Folicur), miklobutanil (Systane, Thiocur), penkolazol (Pencor 10EC), Quinoxifen (Arius), spiroxamin (Prosper 300) metrafenon (Vivando) ipd. Navajamo tudi dva učinkovita organska kontaktna pripravka: proquinazit (Talendo) in meptildinocap (Katheranestar).

Če se omenjeno škropiljenje ne obnese, moramo škropiti tudi med cvetenjem. V tej fazi se pri zatiranju peronospore nikakor

ne priporočajo bakrovi pripravki, sprejem foliarnih gnojil pa je tudi močno omejen in med cvetenjem ni upravičen. Po cvetenju nadaljujemo z zaščito proti peronospori in odiju z sistemiki v 10 do 14-dnevnih presledkih, kar je odvisno od stanja okužb in vremenskih razmer. Sistemičnih fungicidov ne uporabljamo več kot trikrat letno. Po cvetenju tako še enkrat do dvakrat uporabimo sistemične pripravke in nato preidemo na kontaktne sredstva, tako proti peronospori kot proti oidiju. Najnevarnejše obdobje za razvoj odija se prične po cvetenju, ko se glinava naseli na zelene jagode in je zato treba biti posebno pozorni na to obolenje, proti katemu ukrepamo po opustitvi sistemikov z žveplom (v prahu ali močljivim) ali drugimi kontaktimi sredstvi.

*Svetovalna služba KZ
v sodelovanju z ZKB*

KMEČKA ZVEZA OBVEŠČA SVOJE ČLANE

Prispevki za izredno vzdrževanje suhih zidov po deželnem programu za podeželski razvoj

Kmečka zveza obvešča svoje člane, da je bil 21. marca objavljen pravilnik, ki predvideva finančne prispevke za izredno vzdrževanje mejnih (ločujejo kmetijske površine) in podpornih suhih zidov pri terasah (Ukrep 216 Deželnega programa za razvoj podeželja 2007 – 2013).

Pogoji za dodelitev prispevka so precej razčlenjeni, zato bomo navedli le najpomembnejše. Za dopolnila in pojasnila so na razpolago uradi Kmečke zveze.

Prispevek je namenjen samo za tiste dele zidov, ki so res potrebni obnovitvenih del; ukrep izključuje prispevek za gradnjo novih zidov ali spremembu trase in oblike že obstoječih; razpoložljivost (lastnina, solastnina, najem) parcel na katerih so zidovi.

V primeru zelo slabega stanja zidu, ga je dovoljeno deloma porušiti in zgraditi na novo z uporabo istega kamenja in z ohranitvijo trase in oblike starega zidu;

pri obnovi podpornih zidov je dovoljena uporaba veznih sredstev (cementata) le pod pogojem, da se ne spremeni iz-

virnega zunanjega videza zidov (cement ne sme biti opazen); prejemnik pomoči se obveže, da bo ohranil zid v dobrem stanju za najmanj pet let po izvršenem posetu; izplačane bodo prošnje za katere je višina odobrenega prispevka najmanj 400 evrov; v primeru suhozida, ki ločuje dve lastnini, lahko vložita prošnjo za prispevek oba lastnika, a vsakemu bo dodeljena polovica odobrenega prispevka; prošnji gre priloženo sledče: gradbena dokumentacija ali dovoljenja če so potrebna oz. izjava o oprostivi le - teh, katastrska planimetrija, ki zadeva zid in parcele, ki mejijo z tisto, na kateri bo izvršen poset ter druga dokumentacija, ki točno določa značilnosti zidu in obseg vzdrževalnega posega, barvne slike zidov.

Za suhozide, ki ločujejo parcele ali lastnine znaša prispevek za izredno vzdrževanje 32 evrov na meter dolžine, za izredno vzdrževanje podpornega zidu pri terasah pa 94 evrov na kvadratni meter. Kmečka zveza bo sprejela vloge do 29. junija 2012.

STROKOVNI NASVETI

Najpogostejše bolezni in škodljivci pelargonij

Pelargonije so zelo priljubljene okrasne rastline, ki jih goji malone vsaka gospodinja. S toplimi in vlažnimi dnevi se lahko začnejo širiti tudi bolezni in nekatere škodljivci.

Najprej je važno, da ukrepamo preventivno. Za uspešno gojenje in obilno cvetenje moramo rastline pravočasno kupiti. To storimo proti koncu aprila ali na začetku maja. Sadike vzbajajo v rastlinjakih, kjer so živiljenjski pogoj različni od zunanjega sveta. Če pelargonije prepoznamo, lahko slabo rastejo in si zlahka ne opomorejo od spremenjenega živiljenjskega okolja. Pogosto bodo take rastline ostale šibke celo poletje in bodo torej bolj podvržene raznim boleznim in škodljivcem. Če pa jih prezgodaj kupimo, lahko rastline dobijo šok zaradi razlike v temperaturi med rastlinjakom in zunanjim okoljem. Rastline, ki jih kupimo, naj bodo močne, stebla naj ne bodo pretirano dolga, krošnja rastline naj bo proporcionalno velika s koreninami. V obratnem primeru bi lahko pomenilo, da so v rastlinjaku prekomerno zaliivali in gnojili. Če imamo doma rastline iz prejšnjega leta, je sedaj skrajni čas, da jih obrežemo in postavimo na prostoto. Če so noči še hladne, jih zavarujemo proti mrazu. Po potrebi jih presadimo. V tem primeru moramo dobro očistiti vase, kjer ponovno uporabljamo. Med gojenjem pelargonij ne smemo pretirano gnojiti in zaliativi, posebno pa moramo paziti, da ne močimo listov.

Najbolj nevarna in razširjena bolezen pelargonije je RJA, z znanstvenim imenom *Puccinia pelargonii-zonalis*. Bolesen se začne širiti ob vlažnem vremenu, posebno pa, ko so listi mokri in ko je temperatura med 7 in 12 stopinj C. Po 10 ali 14 dneh, odvisno od temperature, se pojavijo prvi bolezenski znaki. Na zgornji strani listov opazimo rumene madeže, na spodnji strani pa opazimo pod madeži crne pike. To so glivični razmnoževalni organi, iz katerih se širijo nove spore in dajejo nove infekcije. Zelo priporočljivo je, da bolne liste odstranimo takoj, ko opazimo bolezenske znake. Ob hujših primerih škropimo z bakrovimi ali drugimi površinski pripravki, na primer na podlagi mankozeb. Škropiljenje ponovimo vsakih 10 - 12 dni. Med zalijanjem pazimo, da ne močimo listov, kar bi bolezen pospešilo. Posebno ob vlažnem vremenu in tam, kjer ostane rosa zjutraj precej časa, moramo dnevno opazovati liste, da ne bi imeli bolezenskih znakov.

Pelargonije lahko napadejo tudi druge glivične bolezni, ki v glavnem povzročijo porumenost listov. Proti tem boleznim prav tako škropimo s pripravki na podlagi bakra, mankozeba ali z drugimi površinskimi pripravki takoj, ko opazimo porumene liste.

Visoka vлага lahko povzroča tudi SIVO PLESEN ali BOTRITIS, ki jo povzroča gliva *Botrytis cinerea*. To je tudi najbolj pogosta bolezen pelargonij v jesenskem in zimskem času, ko je višja zračna vлага. Povzročitelj bolezni preide v rastlino predvsem preko ran, a tudi preko suhih listov in posušenih cvetov, iz katerih se potem širi na zdrave rastline. Na listih se pojavijo obširni madeži. Cvetje ovene in rastlino objame siva plesen na raznih točkah. Cvetni listi ob vlažnem vremenu ne odpadejo, temveč se prilepijo na liste in stebla, kjer začnejo gniti. Zato je v jesenskem času zelo pomembno, da redno odstranjujemo odcvele cvetove in odmrle liste. Večkrat se botritis širi pozimi, če pelargonije hranimo v rastlinjaku, ali v kakem notranjem prostoru, posebno če je vreme vlažno. Da preprečimo širjenje botritisa v zimskem času, moramo čez dan ob ne prehladnem vremenu veliko zračiti prostor, kjer hranimo pelargonije.

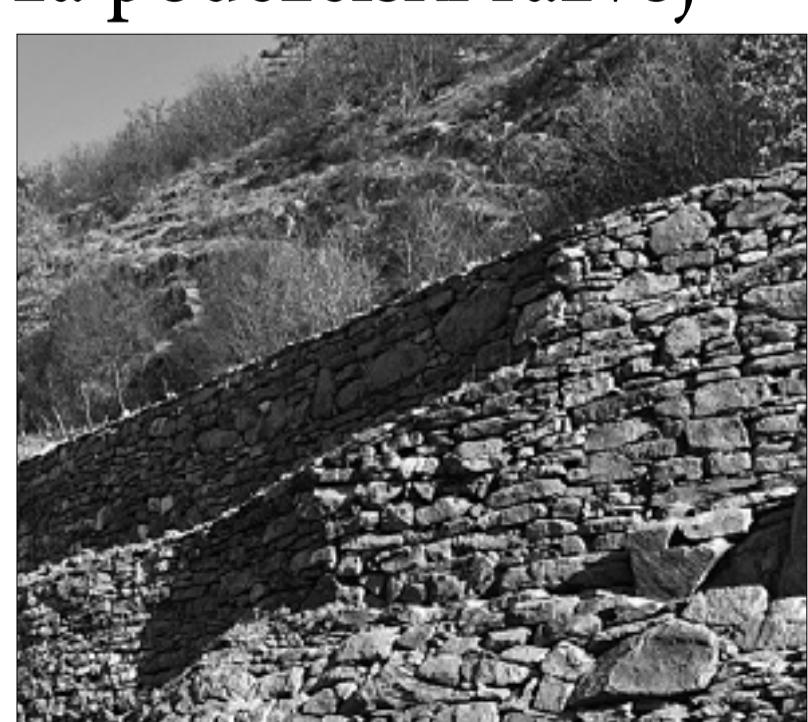
Bolezen lahko preprečimo tako, da očistimo rastlino starih listov in ovenili cvetov. Pazimo, da ne povzročamo ran. Po potrebi škropimo s pripravki na podlagi iprodionia ali z drugimi specifičnimi pripravki proti botritisu.

ČRNA GNJIOLOBA, ki ji znanstveno rečemo *Xanthomonas campestris* p.v. pelargonii je pa bolezen bakterijskega izvora. Bolesen se širi preko okuženih sadik ali okužene zemlje za presajanje, predvsem preko ran, ki jih povzročimo pri pripravi potaknjencev ali pri obrezovanju. Bolezenski znaki se pokažejo predvsem na spodnjih listih v obliki madežev, ki se širijo iz zunanjega roba navznoter. Listi se nato posušijo. Bolesen se širi tudi na stebla, rastlina ali njeni deli ovenijo.

Proti tej bolezni pomaga le preventiva. Bolezen preprečimo tako, da uporabljamo zdrave sadike in kupljeno zemljo. Vaze moramo dobro očistiti z vodo in raztopino varekine. Pazimo, da ne povzročimo ran na rastlinah in bolne rastline takoj odstranimo. Bolezen lahko preprečimo s tem, da ob teh opravilih škropimo z bakrovimi pripravki. Obenem moramo potaknjence pripravljati v zelo čistem prostoru.

Pelargonijo napadejo tudi GOSENICE zeleni barvi, ki so zelo požrešne tudi na liste ostalih okrasnih in zelenjadnih rastlin. Večkrat je dovolj, da gosenice ročno pobremo in jih odstranimo. Rastline nekoliko potresemo in gosenice, ki padajo na tla, uničimo. V hujših primerih lahko na primer poškropimo z bioškim pripravkom na podlagi bakterije *Bacillus thuringiensis* var. kurstaki.

Magda Šturm

EU: Vaše pravice so vaša prihodnost

Podpredsednica Evropske komisije Viviane Reding je sprožila široko kampanjo v zvezi z uveljavljanjem državljanških pravic v EU. Kampanja je namenjena predvsem priseljencem, objavljena pa je na spletni strani Evropske komisije v vseh jezikih EU. Slovenska anketa je na razpolago na spletni strani <http://ec.europa.eu/yourvoice/ippm/forms/di-spatch?form=EUCitizenship3&lang=sl>, tukaj pa navajamo njene glavne obrise. Čas za udeležbo je do 12. Septembra.

na pobudo Evropske komisije sprejela nove predpise, da bi lahko državljeni EU svoje državljanške pravice učinkovitej urestevile v praksi. Evropski parlament in Svet ministrov EU še vedno razpravlja o nekaterih predlogih Komisije. Pregled razvoja na različnih področjih.

Leta 2013 bomo praznovali 20. obletnico uvedbe državljanstva EU z Maastrichtsko pogodbo. Evropska komisija želi ta dogodek obeležiti z nadaljnjo krepitevijo Agende državljanov, saj želi zagotoviti, da bodo državljeni svoje evropske državljanške pravice lahko učinkovite uveljavljali v vsakdanjem življaju. Evropska komisija bo leta 2013 predstavila novo poročilo o državljanstvu EU in nove ukrepe za reševanje težav državljanov EU. Leta 2013 je tudi predlagala za evropsko leto državljanov. S številnimi pobudami bo torej v ospredje postavila državljanje EU.

Povejte nam svoje mnenje! Vaš prispevek k poročilu o državljanstvu EU 2013 je za Evropsko komisijo zelo pomemben. Zanima nas vaše mnenje o vprašanjih, ki vas zadevajo.

Svoje pripombe nam lahko pošljete od 9. maja do 9. septembra 2012. Evropska komisija bo pripravila celovito in anonimno analizo odgovorov na vprašalnik, ki jo bo objavila na spletu.

Sodelovanje

Za izpolnitve vprašalnika (v vseh uradnih jezikih EU) boste potrebovali le nekaj minut.

Tudi pripombe o kateri koli zadevi, za katero menite, da je pomembna za razvoj državljanstva EU, lahko pošljete na e-naslov: JUST-EUCITIZENSHIP-CONSULTATION@ec.europa.eu.

V sporočilu navedite svoje ime in priimek, državljanstvo, ime organizacije (če je potrebno) in vaš položaj v njej.

Vprašanja o posvetovanju
Vprašanja lahko pošljete na naslov:
JUST-EUCITIZENSHIP-CONSULTATION@ec.europa.eu

Izjava o omejitvi odgovornosti
Ta dokument je zavezoč le za službo Komisije, ki sodelujejo pri njegovi pripravi, in ne vpliva na končno obliko kakršni koli odločitve Komisije.

Več o tem, kako bomo ravnali z vašimi osebnimi podatki in odgovori, si lahko preberete v posebni izjavi o varstvu podatkov.

pravljajo in odločajo o vprašanjih Samijev v sovocju s parlamentom Samijev, ki jih je treba na koncu spoštovati.

Pričakujemo in upamo, da bo vlada ratificirala konvencijo št. 169 Mednarodne organizacije za delo ILO, ki zadava pravice domorodnih ljudstev.

Ratifikacija te konvencije mednarodne organizacije za delo bo utrdila tradicionalno kulturno Samijev, v katero sodi vzreja severnih jelenov, imela pa bi tudi simbolni pomen, ker bi, kot je vsem nam jasno, povečala ugled Finske v tujini na področju človekovih pravic. Finska vlade je ratifikacijo te konvencije zapisala v svoj vladni program, tako da je morda le napočil trenutek, da bo do ratifikacije zares prišlo in mi zares upamo, da se bo to zgodilo v prihodnjih letih.

Ponosni smo, da nam je bila dana možnost, da predstavljamo mladino Samijev in da predstavimo svoj narod na zasedanju telesa Združenih narodov za domorodna ljudstva. Zavedamo se, da nosimo veliko odgovornost, ker parlament Samijev za Finsko od nas veliko pričakuje. Prihodnost nam prinaša veliko izzivov in še veliko bomo morali narediti, da dosežemo izboljšanje stanja Samijev na Finskem. Vsekakor smo počaščeni, da predstavljamo mladinske svet, ker je za nas naša kultura talko zelo pomembna.

Parlament Samijev na zasedanje OZN poslal svoje mladince

Pogled v prihodnost

Pod naslovom družina Samijev v začetku 20. Stoletja; spodaj Laura-Maija Niityvuopio; desno komisarka Viviane Reding.

Pri Organizaciji združenih narodov deluje posebno telo, ki obravnava vprašanja domorodnih ljudstev. Gre za Stalni forum o domorodnih vprašanjih, ki zaseda enkrat letno. Člani tega foruma so priznane organizacije domorodnih ljudstev, gre večinoma za narode azijske in ameriške celine, pa tudi Oceanije in Afrike, iz Evrope pa tež organizacij pripadajo predvsem Samiji iz Švedske, Finske in Norveške, ki redno sodelujejo na njenih zasedanjih.

Letos je prišlo prav glede prisotnosti Samijev do velike novosti: Parlament Samijev iz Finske je namreč poveril zastopstvo na tem pomembnem zasedanju svoji novoustanovljeni mladinski organizaciji. S tem so hoteli predvsem opozoriti na prihodnost, na problem razseljenih mladih pripadnikov tega naroda, ki v oddaljenih severnih naseljih in v vzreji severnih jelenov ne najdejo več spodbude, ki jo mladi pričakujejo od sodobnega življenja. Tako je na zasedanju spregovorila Laura-Maija Niityvuopio, ki je v razpravo vnesla veliko svežine, novih idej in tudi več optimističnih pogledov v prihodnost. Njen posel po kaže tudi generacijski prelom v razmišljaju, ko se zaprt skupnost odpira širšemu svetu, nekako »osvaja« ozemlje, ki ji ne pripada, pa čeprav samo z jezikom in kulturo ter uveljavlja narodnostne pravice tam, kjer ji po ustaljenih pravicah to ne bi pripadal.

Pa še nekaj izhaja iz njenih besed: da jezikovne in kulturne pravice niso nekaj statičnega, ampak se morajo prilagajati dinamiki sodobnega življenja. Razmišlanje, ki je še toliko pomembnejše, ker prihaja od naroda, za katerega smo vsi razmišljali, da je zaprt vase, uperjen samo v težko prezivjetje v negostoljubnem okolju polarnega mraza.

Tudi zato je pomembna objava posega mlade pripadnice Samijev. Iz njega razberemo predvsem jasne cilje in beg iz ustaljenih kalupov. Veliko, če pomislimo, na drugem okolje, iz katerega prihajajo te besede, zelo veliko, če nrene besede primerjamo z besedami tistih, ki se krčevito oklepajo svoje preteklosti kot edinega sredstva za prezivjetje. Zelo veliko, če upoštevamo, da gre za pogled v prihodnost, za voljo po ohranitvi identitete in spremenjenih časih in v novem okolju. Izvir, ki je vreden premisleka. (bbr)

Imenujem se Laura Niityvuopio in prihajam iz Utsjokija, kraja na meji med Finsko in Norveško, kjer živi 1.200 ljudi. Moja družina vzreja severne jelen, sama pa poleg tega študiram pedagogiko na Laponski univerzi v Rovaniemi. Moj materni jezik je severni sami. Tu nastopam kot voditeljica mladinskega sveta parlamenta Samijev na Finsku in želim vas predvsem seznaniti s se stavo, delovanjem in cilji našega sveta.

Parlament Samijev (Samediggi) je samoupravno telo Samijev, ustanovljeno v začetku leta 1996. Njegov glavni namen je načrtovanje in vodenje kulturne samouprave, ki jo finska ustava jamči Samijev, ki jih priznava kot domorodno ljudstvo. Mladinski svet je zadnje telo, ki ga je Samediggi oblikoval. Mladinski svet je bil ustanovljen leta 2011 in šteje 15 članov, starih od 15 do 25 let. Na Finskem govorimo tri variante jezika Samijev, severno, amar in skolt. Vse tri jezikovne skupine so zastopane v našem mladinskem svetu.

Prednostna naloga, ki si jo je zadal parlament Samijev, je vključitev mladih v redno dejavnost parlamenta. Ocenili so namreč, da je pomembno, da v parlamentu slišijo tudi glas mladih, kar pomeni, da imamo tu veliko možnosti nastopanja. Mladi Samiji imajo na Finskem veliko več možnosti sodelovanja v parlamentu Samijev kot v drugih nordijskih državah. Naš mlatinski svet je torej posebnost, ker njegovi člani lahko govorijo na plenarnih zasedanjih parlamenta, ki se sestaja štirikrat ali petkrat v letu. Prav plenar parlamenta je najpomembnejše politično telo Samijev na Finskem. Mladinski svet seveda sam odloča o dnevнем redu svojih zasedanj in o svojih prioritetah. Na ta način smo res lahko goči, da ljudje na Finskem izvijo za naša stališča in za naše želje.

Mladinski svet je začel z delom pred kratkim. Naša glavna prednostna naloga je povečanje jezikovnih in kulturnih pravic ter povezati mladino Samijev. To je zelo zahuten iziv, kajti Samiji živijo po vseh Finski in kar 65 odstotkov mladih Samijev živijo izven območja, ki velja za naselitveno ozemlje Samijev. To naselitveno ozemlje je določeno z zakonom, ki ga je sprejel parlament Samijev ter obsegata občine Enontekiö, Inari in Utsjoki ter predele vzreje severnih

je, ki nas formalno ločujejo. Skupno telo bi krepilo čut pripadnosti in povezovanje med mladimi Samiji.

Med mladimi je veliko takih, ki ne poznajo pravic domorodnih ljudstev; se po sebe to velja za mlade Samije, ki živijo izven naselitvenega območja. Prav zaradi tega velikega števila razseljenih Samijev ocenjujemo, da je tako pomembno seznanjanje pripadnikov naroda z njihovimi jezikovnimi in kulturnimi pravicami, da bodo lahko od oblasti zahtevali, naj jih spoštujejo. Nič manj pomembno ni seznanjanje pri-

pričakujemo in upamo, da bo vlada ratificirala konvencijo št. 169 Mednarodne organizacije za delo ILO, ki zadava pravice domorodnih ljudstev.

Parlament Samijev na Finskem je zelo zaskrbljen glede stanja vseh treh jezikov Samijev na Finskem. Vsi ti jeziki so zelo ogroženi, dvema celo preti nevarnost izginotja. Finska vlada bi moralna na to nevarnost nemudoma reagirati in nam zagotoviti dovolj sredstev, da bi jih kljubovali. Jezik je tako pomemben del kulture; če jezik izgine, izgubimo velik del svoje kulture in potem bo tudi izginotje kulture samo še vprašanje časa.

Parlament Samijev je zahteval, naj Finska poveča pravico Samijev o samoodločbi. Zakon že določa, da se morajo oblasti posvetovati s parlamentom Samijev o vseh vprašanjih, ki zadevajo Samije. Žal oblasti niso prisiljene spoštovati mnenj parlamenta Samijev. To seveda omejuje pravico tega naroda do samoodločbe. Zakon parlamenta Samijev določa, kdo pripada temu narodu. Največjo oblast glede tega vprašanja ima vrhovno finsko upravno sodišče. To je jasna kršitev kulturne avtonomije Samijev, ki jo temu narodu jamic finška ustava.

Mi bi morali imeti več oblasti in od finske vlade bi morali zahtevati, naj raz-

Kulturni izletniki glasbene izmenjave z GŠ Kočevje

V petek, 11. maja, se je skupina učencev Glasbene matice v spremstvu staršev ter učnega in neučnega osebja podala na enodnevni obisk Kočevja, njegove glasbene šole in okolice. Prvi del kulturne izmenjave je že stekel marca, ko je Glasbena Matica gostila učence glasbene šole Kočevje, zdaj pa so učenci iz Trsta, Gorice in Špetra vrnili obisk v znamenju priateljstva in pomena stikov z matico, dveh vrednot, ki ju je ravnatelj Bogdan Kralj poudaril v svojem pozdravnem nagovoru.

Poleg glasbenega programa je bil na sporednu tudi ogled krajevnih znamenitosti. Najprej so se kulturni izletniki seznanili s simboloma Kočevja: neoskrnjena narava in mevedi. Sledila sta ogleda Gotenice, kjer od leta 1990 deluje vadbeni center slovenske vojske in specjalne policije, in Kočevske Reke, ki je bila v drugi polovici 20. stoletja del varovanega in za javnost zaprtega območja, zaklonišča političnih oblasti. Po poti so si udeleženci izleta ogledali še Rudniško jezero. Zadnji postanek je bil v Seškovem domu v Kočevju, kulturnem spomeniku državnega pomena, v katerem ima sedež Pokrajinski muzej Kočevje.

Osrednji del izmenjave pa je potekal v dvorani Glasbene šole Kočevje, kjer so učenci obeh šol oblikovali bogat program glasbenih točk. Koncert je odprla domačinka Sabina Colnar, prva melodija izpod tržaških rok pa je zazvenela, ko je na klavir zaigrala Tia Jurinčič. Nato je vzdušje ogrel saksofonist gostujoče šole Mario Lichteneger, ka-

teremu je sledil nastop pianista Glasbene Matice Maxa Zuliani. Klavirske strune so zamenjale strune kitare Petre Sossi, nakar je navzoče nagovorila najprej violina Neže Zobec, nato pianistka Mateja Jarc. Tržaška solopevka Valentina Sancin je pripravila utrnek iz opere, po katerem se je oglasila kočevska sopranistka Brigita Gregorčič. Na področju komornih skupin so nastopili klavirski duo, ki ga sestavlja Patričija in Timotej Delač, duo Kakadu (oba iz Kočevja), ki ga sestavljata kitarist Tim Jurkovič in violinistka Tina Trivunovič, trio »T and friends«, (kitarist Manuel Bon, harmonikar Andrej Bach ter pianisti Tia Jurinčič, Tina Husu in Tarek Nelson) in sekstet, v katerem igrajo harmonikar Jakob Kralj in Ma-

Brezplačne urice za utemeljene izbire

Za vse tiste, ki se z izbiro instrumenta nočijo prenagliči in bi najraje premisili na konkretnejših osnovah, bo Glasbena matica uvedla tudi ob koncu tega šolskega leta priljubljeno pobudo brezplačnih ur za poskus glasbila. Od ponedeljka, 21. maja do 13. junija bodo zainteresirani otroci imeli na voljo dve ali tri šolske ure, da bi s profesorjem, popolnoma brezplačno spoznali glavne značilnosti izbranega instrumenta.

Pobuda velja tako za tržaški kot tudi za goriški sedež šole. Na voljo je pouk iz klavirja, kitare, violine, violončela, harmonike, flavte, klarineta, trobente, saksofona, harfe, tolkal, fagota. Rezervacija brezplačnih uric je obvezna. Tajništvo šole sprejema in koordinira prošnje na tel. št. 040418605.

NAPOVEDNIK

TRST

V sredo, 23. maja ob 20.30 v baziliki svetega Silvestra

Zaključna akademija (klavir)

V torek, 29. maja ob 20.30 v baziliki svetega Silvestra

Zaključna akademija (z nagrajevanjem)

V petek, 8. junija ob 20.30 v cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah

Zaključna akademija (harfe)

GORICA

V ponedeljek, 28. maja ob 18.30 v Kulturnem domu

Zaključna akademija z nagrajevanjem

V četrtek, 31. maja ob 19.00 v Dobrodobu

Nastop oddelka za jazz in zabavno glasbo

V soboto, 2. junija od 20.ure dalje v baru Alla Posta v Gorici

Jam session z učenci oddelka za jazz in zabavno glasbo

V ponedeljek, 4. junija ob 17.30 v Dobrodobu

Nastop učencev Andrejke Možina (violončelo), Jane Drassich (klavir) in Tulija Možine (kitara)

ŠPETER

V sredo, 23., v četrtek, 24., v ponedeljek, 28., v torek, 29. in v sredo, 30. maja ob 18.30

Zaključni nastopi učencev v Slovenskem kulturnem centru

V torek, 5. junija ob 18.30 v Večnamenski dvorani v Špetru

Zaključna akademija z glasbeno pravljico Kraljica Vida

Zaključne akademije: združeni vrhunci z deželnega teritorija

S koncem šolskega leta je prišel tudi čas zaključnih, javnih nastopov, ki kronajo celoletno delo s prikazom izstopajočih dosežkov. Izbrani učenci z vseh sedežev Glasbene matice bodo nastopili letos na štirih akademijah, ki se bodo odvijale v Trstu in v Gorici. Prva bo na sporednu v sredo, 23. maja ob 20.30 v baziliki svetega Silvestra v Trstu. Otvoritveni večer bo v celoti posvečen oddelku šole z največjim številom učencev, saj bodo nastopili izključno pianisti iz celotnega deželnega teritorija. Zastopani bodo razredi profesorjev Ksenije Brass, Manuela Fighelija, Petre Grassis, Tamare Ražem, Claudie Sedmachi, Mojce Šiškovič, Beatrice Zonta, Vesne Zuppin in Davida Clodiga. Pianisti različnih starosti bodo na tem večeru zaigrali svoje železne skladbe iz širokega mednarodnega repertoarja.

V ponedeljek, 28. maja se bo niz zaključnih koncertov selil v goriški Kulturni dom, kjer bo ob 18.30 na sporednu koncert z nagrajevanjem, na katerem bodo nastopili predstavniki oddelkov za klavir, violino, violončelo, kitaro, jazz in zabavno glasbo, električno kitaro in tolkala.

Naslednja akademija bo v torek, 29. maja, ponovno zaživel v baziliki svetega Silvestra v Trstu, tokrat v obliki revije solistov in komornih skupin iz raznih oddelkov. Nastopili bodo violinisti, flavti, harmonikarji in solopevci iz razredov profesorjev Erike Slama, Iris Rissegar, Jagode Kjuder, Igorja Zobina in Ilarie Zanetti. Koncertni večer bo po tradiciji dopolnila še počastitev zasluznih učencev, ki bodo prejeli priznanje za uspehe na tekmovanjih ali za kakovostno in pogosto sodelovanje pri raznih koncertih in pobudah šole.

Dodatno nagrado za izjemne dosežke pa bodo prejeli harfistke iz razreda prof. Tatiane Donis, ki bodo 8. junija imele svojo samostojno akademijo v cerkvi v Barkovljah. Martina Carecci, Paola Gregorič in Eva Škarab so letos zagotovo presegle vsa pričakovanja z vrsto prvih nagrad na mednarodnih tekmovanjih in bodo tokrat lahko pokazale svoje sposobnosti tudi širši publiko. Igrale bodo solo, v duu in v sodelovanju z drugimi mladimi glasbeniki, saj bodo na tem koncertu igrali tudi harfistka Tadeja Kralj in flavtisti Marco Obersnel, Ivana Milič ter Lucia Jankovski.

Nadiška priovedka je postala glasbena pravljica

“Ankrat tle v Nadiških dolinah je živila slovenska krajica Vida. Krajica je stala v svojem gradu v Bijačah z dilkami in hlapci, ki so dielali za njo. Vsi so jo imeli rad, zato ki ona je bila dobrega sarcā an jim je rada dajala vsegà, če družine so imiele kako potrebo.“ Taiko se začne zgodba o kraljici Vidi, ki je rešila ljudi iz Nadiških dolin pred vdrom Atile in barbarskih čet. Srednjeveška legenda, ki jo je v nadiškem načaju zapisal Aldo Clodig, je postala snov za izvedbo čisto posebne zaključne akademije na špetrski podružnici Glasbene matice. Pri glasbeni izvedbi

PTUJ - Četrtekov podpis listine o ustanovitvi kmetijske manjšinske koordinacije

Povezovanje v kmetijstvu: po Slomak-u še Agraslomak

Koordinacija organizacij iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške - Prisotnost ministra Franca Bogoviča

PTUJ - Slovenci, ki živijo v Italiji, Avstriji ter na Madžarskem in Hrvaškem, imajo po že obstoječi Slovenski manjšinski koordinaciji Slo-mak novo povezovalno telo, tokrat posebej za kmetijsko področje. Na Ptiju so namreč predstavniki slovenskih kmetijskih organizacij iz omenjenih držav v četrtek podpisali listino o ustanovitvi slovenske zamejske kmetijske koordinacije Agraslomak. Ob prisotnosti slovenskega ministra za kmetijstvo Franca Bogoviča so jo podpisali predsednik Kmečke zveze Franc Fabec (Italija), predsednik Skupnosti južnoroskih kmetov Štefan Domej (Avstrija), vodja Razvojne agencije Slovenska krajina Andreja Kovacs (Madžarska) in predsednik Kulturnega društva Gorski Kotar-sekcije za kmetijstvo Slavko Mahnar (Hrvaška). Srečanje je gostil ptujski župan Štefan Čelan.

Namen in cilj delovanja Agraslomak-a, piše v listini, je medsebojno povezovanje, sodelovanje, izmenjava informacij, znanja in dobre praks na področju kmetijstva in podeželja, pri čemer naj koordinacijsko omizje postane stičišče hotenj in potreb vseh sogovornikov zamejstva in matične države s področja kmetijstva ter najpomembnejši dejavnik povezanosti slovenskih zamejskih kmetijskih struktur z zaokrožitvijo skupnega slovenskega prostora na kmetijskem področju. Koordinacijsko omizje sestavljajo po en član iz posamezne države, koordinator pa je predstavnik Ministrstva za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije. Na svojih srečanjih bo koordinacija Agraslomak obravnavala aktualne vsebine s področja kmetijstva in podeželja, povezovala se bo tudi s pristojnimi institucijami na področju kmetijstva in podeželja v Sloveniji, prav tako se bo vključevala tudi v širše evropske povezave v smislu izpolnjevanja konvencije Sveta Evrope za zaščito narodnih manjšin.

Podpisniki ustanovne listine z ministrom Francem Bogovičem in ptujskim županom Štefanom Čelanom

RIM - Veleposlanik Mirošič pri ministru Di Paoli

Skupna ugotovitev o odličnih odnosih med državama

RIM - Veleposlanik Iztok Mirošič se je v sredo sestal z italijanskim obrambnim ministrom Giampaolom Di Paolo. Sogovornika sta sodelovanje in odnose med državama ocenila kot odlične. Mirošič je poudaril dobro sodelovanje italijanske in slovenske vojske na mednarodnih mirovnih misijah, posebej na Kosovu in v Afganistanu.

Sogovornika sta se dotaknila tudi vrha zveze Nato v Chicagu, govorila sta o napotiti opazovalcev na misijo v Sirijo ter o prihodnosti mirovnih misij po svetu. Slovenija in Italija načrtujeta tesnejše sodelovanje tudi v okviru namenske industrije, kjer je predviden podpis sporazuma o sodelovanju med dvema partnerskima inštitucijama. Slovenski veleposlanik je Di Paolu izročil poročilo Mednarodne ustanove za deminiranje in pomč žrtvam min (ITF) s sedežem v Sloveniji iz leta 2011 in na kratko predstavil njeno delovanje na različnih delih sveta.

Iztok Mirošič (levo) in minister Giampaolo Di Paola

MANJŠINSKO ŠOLSTVO

Nevladna organizacija ELEN podprla zakonski predlog SSK

BRUSELJ - Tangi Louarn in Davyth Hicks, sta v imenu evropske nevladne organizacije ELEN (European Language Equality Network), kateri pripadajo evropski poslanci, ki se zavzemajo za pravice manjšin, uradno podprla zakonski osnutek o slovenskem šolstvu, ki ga je pripravila Slovenska skupnost. Kot znano, so osnutek, ki je nastal ob upoštevanju zahtev Deželnega šolskega urada pa tudi mnenj učenega in neučnega osebja slovenskih šol ter staršev, formalno vložili senatorji SVP Pinzger, Thaler Ausserhofer in Petrlini ter senator stranke Union Valdotaire Fosson.

Predlog stranke Slovenske skupnosti je bil na dnevnem redu zadnje seje ELEN-a 9. maja 2012, na kateri so člani tudi odločili, da svojo podporo zakonskemu predlogu posredujejo italijanski vladi. Od tu torej pismo, ki sta ga pred-

stavnika Elen-a te dni poslala pristojnemu ministru Profumu. Louarn in Hicks poudarjata predvsem navezovanje na obvezne Italije do mednarodnih pogodb, ki urejujejo oz. ščitijo ustroj slovenskega šolstva. Omenjeno zakonsko besedilo – nadaljujeta podpisnika – je v skladu z vsemi mednarodnimi obveznostmi in predvideva nujno potrebne instrumente za zaščito in ohranitev specifike manjšinskega šolstva, ki je eno temeljnih predpostavk za ohranitev kulture in jezika vsake jezikovne in narodne skupnosti. »Zaradi tega je zelo pomembno, da bi italijanski parlament čimprej začel obravnavati zakon in v tem smislu je lahko ministrovo posredovanje ključnega pomena,« zaključujeta predstavniki organizacije ELEN, ki združuje evropske poslance v podporo manjšinskih pravic.

SDGZ - Seminar

O varnem pošiljanju blaga v tujino

TRST - Sekcija Mednarodne trgovine in storitev pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju prireja 4. junija od 9. do 13. ure seminar o varnem pošiljanju blaga v tujino in pravilih, ki veljajo v mednarodnem blagovnem prometu INCOTERMS 2010. Seminar je namenjen vsem, ki sodelujejo pri sklepanju in izvajanju prodajnih pogodb v domači in mednarodni trgovini, zlasti pa komercialistom, vodjem področja prodaje/nabave, špediterjem, strokovnjakom s področja financiranja in zavarovanja trgovskih poslov, pravnikom, direktorjem in vsem, ki jih zanima, kaj prinaša novi Incoterms 2010. Seminar v italijansčini bo vodil italijanski izvedenec dr. prof. Maurizio Favaro svetovalec za izvoz pri beneški Confindustria ter član Delovne skupine Incoterms pri Pariške mednarodne trgovinske zbornice v Rimu.

Seminar bo samo v primeru, da se bo preko faksa ali emila do 28. maja prijavilo najmanj 15 udeležencev. Informacije o kotizaciji, programu in prijavnici na tajništvu SDGZ, tel. 040/6724828 in na spletni strani www.sdgz.it.

IL SOLE 24 ORE

V današnji številki o Borisu Pahorju

NORHAUSEN - Sredi nemškega mesta Nordhausen je zrasel spominski park, posvečen žrtvam bližnjih nacističnih taborišč Dora-Mittelbaum.

Sredi parka raste drevo vrste ginko biloba - iz tega drevesa izdelujejo zdravila za boljši spomin. Okrog njega pa so posadili 53 brez, da bi z njimi počastili prav toliko živečih taboriščnikov. Med njimi je tudi tržaški pisatelj Boris Pahor.

V današnji številki dnevnika Il Sole 24 ore je objavljen članek, posvečen Borisu Pahorju in njegovemu nemškemu drevesu. Napisala ga je Cristina Battocletti, ki je s tržaškim pisateljem podpisala njegovo avtobiografijo Figlio di nessuno (Nikogaršnji sin).

ZADRUGA PRIMORSKI DNEVNIK

Na zadnji seji UO sprejeli 36 novih članov, važni pa so tudi novi naročniki

Zadruga

PRIMORSKI DNEVNIK

PRIJAVNICA
(za fizične osebe)

PRIIMEK IN IME.....

KRAJ IN DATUM ROJSTVA.....

KRAJ STALNEGA BIVANJA .....

(Točen naslov s poštnim kodeksom)

TELEFON ..... E-MAIL NASLOV .....

DRŽAVLJANSTVO .....

DAVČNA ŠTEVILKA .....

POKLIC .....

OSEBNI DOKUMENT .....

ŠTEV..

ŠTEVILA VPISANIH DELNIC (po € 25,82) .....

SKUPNI ZNESEK .....

(z besedo .....

Podpisani/a izjavljam, da bom spoštoval/a statut in odločitve organov zadruge.

DATUM ..... PODPIS.....

PRIJAVNICO IN DELEŽ PREVZEL .....

ZA ZADRUGO .....

Zadruga PRIMORSKI DNEVNIK

PRIJAVNICO OSEBE .....

ZA ŠTEVILA DELNIC .....

ZA SKUPNI ZNESEK .....

PREVZEL .....

TRST - Na svoji zadnji seji je upravni odbor Zadruge Primorski dnevnik sprejel 36 novih članov, med katerimi je veliko mladih ter predstavnikov političnega in novinarskega sveta. To je prvi konkreten dokaz zanimanja za usodo našega časopisa, akcija včlanjevanja pa se seveda nadaljuje. Upravni odbor upa, da bo v prihodnje še bolj uspešna, tako kot upa, da se bo povečalo tudi število naročnikov, saj lahko predvsem naročniki konkretno pomagajo dnevniku, da uspešno prebrodi finančne težave.

Za vpis v zadrugo lahko kot znano zaprosi vsakdo, izpolnit pa mora ustrezni obrazec in odkupiti eno ali več zadržnih delnic (vsaka stane 25,82€). Obrazec zbirajo v Tržaški knjigarni v Ulici sv. Frančiška in v Proseški ulici na Opčinah, v knjigarni Terčon v Nabrežini, na sedežu novinarskega sindikata Asso-stampa (Korzo 13) in v uredništvu Primorskega dnevnika (Ul. Montecchi 6). Vpis je možen tudi v Gorici, in sicer v našem uredništvu (Ul. Garibaldi 9), v Katoliški knjigarni na Travniku in v Kulturnem domu (Ul. Brass 20).

Vpisno polo lahko tudi izrežete in jo oddate na omenjenih mestih, upravni svet zadruge pa sporoča, da bodo vse potrebne informacije za vpis kmalu dostopne tudi na spletu.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - V četrtek ob 19.30 v Trstu Izredna ponovitev Jelinčičevega Kobarida '38 - kronika atentata

Ob koncu sezone bo letosnja produkcija Slovenskega stalnega gledališča še enkrat zaživel v veliki dvorani z enkratno ponovitvijo dokumentarne drame Kobarid '38-kronika atentata Dušana Jelinčiča. Pred poletnim premorom bodo obiskovalci SSG-ja imeli priložnost, da si ponovno ali prvič ogledajo predstavo o epopeji protifašističnega revolucionarnega upora in da prisluhnijo besedam sina enega od ustanoviteljev organizacije TIGR. Enkratno ponovitev izven abonmaja bo snemal tudi slovenski televizijski oddelek deželnega sedeža RAI, ki bo tako do-

kumentiral gledališko pripoved o skrivnostnem zakulisju neizvedenega atentata na Benita Mussolinija ob njegovem obisku v Posočju 20. septembra 1938. Dilema o junaštvu in žrtvovanju za domovino, zgodba velikega idealizma, moralni in človeški vidik upora predstavljajo po avtorjevi izjavi snov besedila, ki ga je uprizoril mlad režiser Jernej Kobal. V predstavi igrajo Romeo Grebenšek (Danilo), Luka Cimpric (Just), Primož Forte (Franc), Maja Blagovič (Mačeha) in gostje Matija Rupel (Ferdo), Žiga Udir (Borut) ter Elena Husu (Brigita). Predstavo je mlada

ekipa uprizorila tudi v Kobaridu, v izvirnem okviru zgodbe, kjer so nekateri potomci resničnih protagonistov sprejeli zgodovinsko-gledališki prikaz z velikim zamjanjem in odobravanjem. Tržaška izredna ponovitev bo na sporedu v četrtek, 24. maja ob 19.30 v Veliki dvorani SSG. Vstopnice so na voljo pri blagajni SSG, ki je odprta od pondeljka do petka z urnikom 10-15 in eno uro in pol pred začetkom predstave (tel. št. 800214302 -brezplačna ali 040 362542).

Na posnetku (SSG) moški del zasedbe

BAZOVICA - V soboto

Fantje bodo spet zapeli na vasi

Spomin na fantovsko petje, ki je nekoč odmevalo sredi vasi v poletnih nočeh je dalo moškemu zboru Lipa navdih, da je v tem duhu nastala revija moških zborov in skupin »Fantje pojejo na vasi«. Zbirališče ni na vaškem trgu, temveč v dvorani športnega centra Zarja, sproščeno razpoloženje in klasične teme ljubezni, vina in narave pa ostajajo nespremenjene in se skozi stoletja navezujejo na običaje naših prednikov. Spevne melodije ljudskih pesmi in podoknic bodo zaupane štirimi pevskimi skupinami, med katерimi bo letos prvič prisoten tudi italijanski pevski zbor. V prejšnjih izvedbah so gostuječe skupine prihajale iz Slovenije in Avstrije.

Slovenijo bosta tokrat zastopala Nonet Brda in Štiški kvartet. Prvi deluje od leta 1986, od letosnje sezone pod

vodstvom Radovana Kokošarja, ki s pevci sledi ustanovnim vodilom medsebojnega prijateljstva in ljubezni do petja, stiška komorna skupina pa je prisotna na slovenski glasbeni sceni dvajset let in redno sodeluje s protagonisti zabavne, narodnozabavne in ljudske glasbe. Skupina italijanske narodnosti prihaja iz Fare, kjer deluje od leta 1993 in se pod vodstvom Massima Devitora, na poseben način posveča vrednotenju furlanske zakladnice z nastopi po vsem svetu. Tudi gostitelji bodo zapeli v pozdrav, saj se bo revija pričela ravno s petjem moške vokalne skupine Lipa (**posnetek z lanske prireditive**), ki bo pod vodstvom Anastasie Purič zapela izbor priredb ljudskih pesmi iz slovenskih pokrajin. Osma izvedba revije Fantje pojejo na vasi bo v soboto, 26. maja, ob 20.30. (ROP)

GLEDALIŠČE

SLOVENIJA

KOPER

Gledališče Koper
V sredo, 23. maja, ob 20.00 / Lukas Bärfuss: »Test«.

V četrtek, 24. maja, ob 18.00 / Brata Grimm - Samanta Kobal: »Pepeleka«.

NOVA GORICA

SNG Nova Gorica

Jutri, 21. maja, ob 19.30 / Norman Allen: »Zadnji ples Nižinskega« / Režija: Marko Mlačnik.

V torek, 22. maja, ob 19.00 / Ivan Čančar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« / Režija: Vito Taufer

V četrtek, 24. maja, ob 19.00 / Ivo Svetina: »Stolp« / Režija: Silvan Omerzu.

V petek, 25. maja ob 18.00 / Georg Büchner: »Dantonova smrt« / Režija: »Jernej Lorenci«.

V petek, 25. maja, ob 21.00 / Henrich Böll - Blažka Müller Pograjc: »Izgubljena čast Katharine Blum« / Režija: Matjaž Pograjc.

V soboto, 26. maja, ob 19.00 / Bernard-Marie Koltès: »Nickel Stuff« / Režija: Ivica Buljan.

V soboto, 26. maja, ob 21.00 / Diva svetnica mati prasica« / Avtorski projekt Maruše Geymayer-Oblak.

V nedeljo, 27. maja, ob 21.00 / Oliver Frlič: »Preklet naj bo izdajalec svoje domovine!« / Režija: Oliver Frlič.

LJUBLJANA

SNG Drama

Veliki oder

Jutri, 21. maja, ob 12.00 / Neda R. Bric: »Kdor sam do večera potuje skoz svet (Simon Gregorčič)«.

V torek, 22. maja, ob 19.30 / Matjaž Zupančič: »Padec Evrope«.

V sredo, 23. maja, ob 18.00 / Miroslav Krleža: »Gospoda Glembajevi«. Ponovitev: v četrtek, 24. in v petek, 25. maja ob 18.00.

V sredo, 30. maja ob 19.30 / Maksim Gorki: »Malomeščani«.

Mala dvorana

Jutri, 21. maja, ob 20.00 / John Logan: »Rdeča«. Ponovitev: v torek, 22., v soboto, 26. in v pondeljek, 28. maja, ob 20.00.

V četrtek, 24. maja, ob 20.00 / Ernst Lubitsch: »Ko sem bil mrtev«.

GLASBA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Stalno Gledališče FJK il Rossetti

Dvorana Generali

Danes, 20. maja ob 16.00 / muzikal / lirika: Tim Rice; glasba: Andrew Lloyd Webber: »Joseph and the amazing technicolor dreamcoat« / dirigent: David Steadman.

Gledališče Verdi

Danes, 20. maja, ob 16.00 / lirika / P. Suardon [Nicola Daspuro], prevzeto od romana Émile Erckmann in Pierre-Alexandre Chatrian: »L'amico Fritz« / Dirigent: Fabrizio Maria Carminati / Režija: Daniele Salvo / Ponovitev: v torek, 22. in v sredo, 23. ob 20.30, v petek, 25. ob 20.30 ter v soboto, 26. maja, ob 17.00.

Športna palača Trieste

V torek, 22. maja ob 21.30 / Nastopa Biagio Antonacci.

CODROIPO

Vila Manin

V sredo, 4. julija, ob 21.00 / Nastopa britanska alternativna rock zasedba Radiohead.

SLOVENIJA

LOGATEC

Grajski park v Gorenjem Logatcu

V soboto, 26. maja ob 19.00 / koncert / »Majski koncert«. Nastopajo: The Dreams, BHC, Big band Wonderbrass, Divje jezero in Dan D!.

LJUBLJANA

Cankarjev dom

Gallusova dvorana

Jutri, 21. maja, ob 20.00 / koncert / »Simfonični Orkester Severnonemškega Radija (NDR) iz Hamburga« / Dirigent: Thomas Hangelbroek / Solistka: Alice Sara Ott - klavir.

Klub CD

V soboto, 26. maja, ob 20.30 / koncert / »Erkan Ogur & Derya Türkhan (Turčija) in Amira (BiH)«.

Kino Šiška

V pondeljek, 28. maja, ob 21.00 / koncert / Nastopata Kyuss in Carnival

RAZSTAVE

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Zgodovinsko-umetniški muzej in lapidarij, (Trg pred stolnico 1): na ogled lokalni arheološki predmeti iz prazgodovine, skulpture iz rimljanskih in srednjeveških časov in pa egiptanski, grški, rimljanski in antični predmeti z italijanskega polotoka; numizmatična zbirka, fototeka in knjižnica. Urnik: od

11.00 do 13.00, ob pondeljkih in sredah tudi med 16.00 in 18.00; informacije na tel. 0481-966904.

KRAJINSKI park Sečoveljske soline

odprt vsak dan od 8.00 do 20.00, na ogled film o solinah, slikarska razstava ter sprehdop po solinski poti z obiskom multimedijskega centra. Vstopna točka je na Seči.

SEČOVLJE

Krajinski park Sečoveljske soline: odprt vsak dan od 8.00 do 20.00, na ogled film o solinah, slikarska razstava ter sprehdop po solinski poti z obiskom multimedijskega centra. Vstopna točka je na Seči.

PADNA

Galerija Božidarja Jakca: grafike in risbe Božidarja Jakca in arheološke najdbe stare Padne, stalni razstavi. Ključ galerije na voljo v Padni pri hiši št. 1 (Puder), 003865-6725028.

LIPICA

Muzej Lipicanca: z zgodbo o nastanku in lastnostih konja kot živalske vrste in tesni povezanosti s človekom, ki se kaže tudi skozi upodobitve konja v mitologiji in umetnosti od pradavnine dalje. Osrednji del je namenjen predstavitvi zgodbe o ustanovitvi lipiške kobilarne, njenih vzponih in padcih skozi stoletno zgodovino do današnjih dni.

LOKEV

Vojniški muzej Tabor: stalna razstava orožja in opreme. Ogled je možen ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 12.00 in od 14.00 do 17.00, za najavljenje skupine tudi izven urnika. Informacije: Srečko Rože, 05/7670581, 041/516586.

TOMAJ

Kosovelova domačija in soba Srečka Kosovela: ogled je možen vsako nedeljo med 14.00 in 16.00 ali po predhodnem dogovoru. Informacije: Dražica Sosič (05/7346425).

AJDVOŠČINA

Vojnašnica Janka Premrla Vojka: vojniški muzej, orožje, oprema, dokumenti, osebni predmeti vojakov s soške fronte, stalna razstava.

Muzejska zbirka Ajdovščina: odprt v sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 18.00. Za najavljenje skupine je ogled možen tudi izven urnika.

DOBROVO

Goriški muzej - Grad Dobrovo: obvešča, da je na ogled obnovljena zbirka del Zorana Mušiča (stalna postavitev), razstava »Grajska zbirka na Dobrovem - poskus rekonstrukcije« (stalna postavitev) in arheološka razstava »Pivsko posodje iz slovenskih muzejev«

od torka do petka med 8.00 in 16.00, sobota, nedelja in prazniki od 12.00 do 16.00.

KROMBERK

Grad Kromberk (muzej): muzej ponovno odprt, od pondeljka do petka, med 8.00 in 19.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih med 13.00 in 19.00; informacije po tel. telefon: 003865-3359811, www.goriskumuzej.si.

BRANIK

Grad odprt: ob sobotah, nedeljah in praznikih od 14.00 do 19.00 (ob slabem vremenu zaprt), za večje skupine tudi med tednom po predhodnem dogovoru (tel. +386(0)53334310, gsm +386(0)31324101).

MIREN

Galerija Oskarja Kogoja: na ogled monografska zbirka ter prostori obnovljenega materinega doma, Miren, št. 125.

LOKAVEC

Kovaški muzej: orodje in oprema, stalna razstava.

KANAL

V Melinkih na št. 5 je na ogled stalna razstava etnološko-rezbarske zbirke Franca Jerončiča.

Mestni muzej: odprt vsak dan, od 9.00 do 18.00.

TOLMIN

Tolminska muzejska zbirka: od pondeljka do petka, od 9.00 do 15.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 17.00.

NOGOMET - Finale evropske lige prvakov

Chelsea prvič

Moštvo trenerja Roberta Di Mattea v Münchenu šele po enajstmetrovkah premagalo domači Bayern - Robben v podaljšku zgrešil kazenski strel

PAOLO GREGORIČ
»Bayern boljši, Chelsea srečnejši«

Paolo Gregorič, nekdajni poklicni nogometniški in predsednik Zarje Gaje ter Pomladi, je z užitkom gledal sinočni finale prvakov.

»Tovrstne tekme so vedno zanimive. Vsakič so zgoda za se. Favoritov ni, čeprav je tokrat Bayern igral pred domačim občinstvom. Motivacija je bila velika v obeh taborih. Vsi dajo vse od sebe,« je povedal Gregorič, ki je tudi priznal, da ni pričakoval nemško-angleškega finala. »Pred dvema mesecema so vsi pisali o najbolj verjetnem španškem finalu. Real in Barcelona pa sta nepričakovano izpadla v polfinalu. Računal sem na zgolj eno presenečenje: Bayern je vseeno imel nekaj možnosti proti Realu. Chelsea proti Barceloni pa skoraj nobene. Nogomet pa je zelo nepredvidljiv šport.«

Chelsea, pod takirko Di Mattea, je tudi v finalu igral tipično italijansko: trdna obramba in protinapadi.

Povsem pričakovano, saj so stalno igrali tako, odkar je moštvo prevzel Di Matteo. Le s tako igro se je lahko Chelsea uvrstil v finale in je osvojil angleški pokal FA Cup. S kakršnokoli drugo taktko bi londonska ekipa ostala praznih rok.

Katere so bile pozitivne plati na eni in drugi strani?

Obe ekipi sta v rednem delu tekme porabili veliko energije. Veliko je bilo teka in agresivne igre. Bayern se je trudil, da bi čimprej zaključil srečanje v svojo korist. Po golu Mullera, ki je bil med boljšimi na igrišču, so bili prepričani, da jim bo to uspelo. Pri londonski ekipi se je odlično odrezala obrambna vrsta, na čelu s srednjim branilcem Luizom. Odlično je neutraliziral nemške napadalce. V zvezni liniji me je v prvem polčasu navdušil Kalu.

Kaj pa podaljška?

Pričakoval sem, da bo prisnil na plin Chelsea, medtem ko ni bilo razlik med ekipama. Odločilna je bila Robbnova napaka pri enajstmetrovki. Robben je storil veliko napako, ko je povsem po nepotrebni v kazenskem prostoru podrl Ribeija. Še nekaj bi dodal.

Prosim.

Bayern je igral boljše. Chelsea je bil srečnejši. Angleži so že v preteklosti imeli precej smole.

Trener Di Matteo pa odhaja.

Tako kaže. Očitno se je Abramovič že pred finalom odločil za novega trenerja. Vsekakor vsa čast Di Matteu, ki je zelo spremet vodil londonsko ekipo. (jng)

Napadalec londonskega kluba Didier Drogba je bil glavni junak srečanja v Münchenu

ANSA

Bayern - Chelsea 3:4 (1:1, 1:1, 0:0)

Strelca: 1:0 Müller (83.), 1:1 Drogba (88.).

Bayern München: Neuer, Lahm, Boateng, Timoščuk, Contento, Kroos, Schweinsteiger, Robben, Müller (od 87. van Buyten), Ribery (od 96. Olič), Gomez.

Chelsea: Čech, Bosnigwa, David Luiz, Cahill, Cole, Mikel, Lampard, Kalou (od 84. Torres), Mata, Bertrand (od 74. Malouda), Drogba.

Stadion Allianz Arena, gledalcev 69.000, sodniki: Proenca, Miranda, Santos (vsi Portugalska).

MÜNCHEN - Bayern je imel v letosnjem finalu najelitnejšega evropskega klubskoga tekmovanja redko priložnost za slavje na domačem stadionu. To je bil obenem tudi eden dodatnih pritiskov za bavarskega velikana, saj je bilo evropsko tekmovanje edino, ki je Bayernu še omogočalo kakšno lovorko v sezoni, v kateri je ostal brez naslova prvaka in brez osvojenega pokala. Na drugi strani je Chelsea, še šesti v domačem prvenstvu, na finalu reševal tudi naslednjo evropsko sezono, tako da je bil vložek veliki tudi za Londončane. Po dramatični predstavi in izenačenju tik pred koncem je Chelsea nato po streljanju najstrožjih kazni le prišel do prve takšne lovorki v zgodovini kluba.

Prvi polčas je bil skoraj povsem enosmeren. Chelsea trenerja Roberta Di Mattea se je pomaknil v obrambo, kjer pa je deloval zelo zanesljivo. Bavari so jo skušali na vse načine predeti, a klub premoči in precej več strelom na vrata Petra Čeha v prvem delu niso bili uspešni. Prav Robben si je pripravil nekaj lepih priložnosti, a ni bil uspešen. Najlepše nemške priložnosti pa sta zapravljala Mario Gomez in Thomas Müller. Prvi v 19. minutu, ko ga je žoga presenetila in s petih metrov ni znal dobro streljati, ter v 40., ko je s kakšnih 12 metrov neoviril meril visoko čez vrata, drugi pa predvsem v 36. minutu, ko ga je lepo našel Diego Contento, a je bil Müller nenatančen. Chelsea je vratarja Manuela Neureja preizkusil le dvakrat, v 33. minutu po prostem strelu Juanu Mata, dve minuti pozneje pa je Salomon Kalou prodril po desni strani, a je bil Neuer na mestu.

Nadaljevanje je bilo podobno, saj je imela nemška ekipa premoč tako na terenu kot v priložnostih kot kotih, a je ni znala izkoristiti. V 54. minutu je sicer Ribery zatrezel mrežo, a so sodniki pokazali, da je šlo za prepovedan položaj. Nato je šlo naprej po strem, Bayern je napadal in bil nenehno pred vrati Čeha, a brez učinka. Spet so bili v glavnih vlogah Ribery, Robben in Gomez, Chelsea pa je nevarnejše zapretil šele v 73. minutu po poskusu Drogbaja. A v 83. minutu so si domači navajači le oddahnili, po podaji Tonija Kroosa je Müller z glavo usmeril žogo v tla, nato pa je tik pod prečko presenetila Čečha. Po zadetku je domači strateg Jupp

ZMAGOVALCI LP OD LETA 2002

2002 Real Madrid; 2003 Milan; 2004 Porto; 2005 Liverpool; 2006 Barcelona; 2007 Milan; 2008 Manchester United; 2009 Barcelona; 2010 Inter; 2011 Barcelona; 2012

4 zmag v najelitnejši ligi prvakov je dosegel doseči münchenskemu Bayemu (za Chelsea je prva), ki je zadnjič stopil na evropski prestol leta 2001. Pred tem je bavarski klub trikrat zapored postal evropski prvak: v letih 1974, 75 in 76. Bayern je prvi klub v uvrstitev na »domačo finalno tekmo od uvedbe lige prvakov. Pred tem, v prejšnji inačici pokala prvakov se je pripetilo madrilskemu Realu (v Madridu je premagal Fiorentino), Interju, ki je na San Siru zmagal proti Benfici in Romi, ki pa je ostala praznih rok proti Liverpoolu. Graziani je zgrešil odločilno enajstmetrovko.

NOGOMET - Play-out 1. poklicne divizije

Triestina pred odločilnima teknama

TRST - Treba je pozabiti na redni del prvenstva, zlasti na povratnega, v katerem je bila Triestina daleč najmanj uspešna ekipa v ligi. Danes ob 16. uri se bo v Latini začelo popolnoma novo poglavje, kjer preteklost ni pomembna, steje le to, kar se bo zgodilo v 180 minutah končnice za obstanek: danes in čez sedem dni na Roccu.

Triestina gotovo ne doživlja pozitivnega obdobja, saj ne samo, da so Tržačani prvenstvo zaključili s štiričimi zaporednimi porazi, tržaško ekipo pestijo res (pre)številne odsotnosti. Del le teh zaradi diskvalifikacij po sramotnem porazu v Pratu, kjer je Triestina zaključila tekmo s petimi zadetki na grbi, a tudi s tremi izključitvami (Gissi, Thomassen in Princivalli). Sveda bo ta trojica danes odsotna, kar velja tudi za Godeasa, ki ga je na enotedenški počitek prisilil že rumeni karton. Štirim kaznjencem je treba dodati še številne poskodovane ozroma igralce, ki so komaj sanirali po-

škodbo in so torej daleč od prave forme (kar sicer velja za skoraj vse Galderisjeve varovance). Galasso bo stisnil zobe, ker je njegova pomoč nujno potrebna. Rossetti bo morda igral le del drugega polčasa. Galderisi se bo odločil za spremembo v postavitvi, da bi bolje kril neuigrano obrambo brez treh standardnih igralcev. Namesto običajnega sistema 4-3-1-2 bo Triestina stopila na igrišče s sistemom 4-3-2-1, kjer bosta Pinares in Allegretti igrali za edinim preživelim napadalcem Motto (De Vena je poškodovan).

Za Triestino bi bil danes neodločen izid velik uspeh, saj bi se lahko nato v Trstu - zaradi boljše uvrstitev na koncu rednega dela - zadovoljila s še enim neodločenim izidom. Ne glede na število doseženih zadetkov v gosteh bi se s takim razpletom Triestina rešila pred izpadom. Dan kasneje, to se pravi 28. maja, pa bomo najbrž zvedeli, ali se bo tudi društvo rešilo pred potopom. (I.F.)

TENIS
V večnem mestu dvoboja Nadal - Djoković

RIM - V finalu teniškega mastersa serije 1000 v Rimu se bosta danes na osrednjem igrišču pomerila Španec Rafael Nadal in Srb Novak Djoković. Nadal je v polfinalu premagal s 7:6(6) in 6:0 Ferrerja, št. 6 ATP, v večernem dvoboju pa je srbski igralec boljši od Švicarja Federerja s 6:2, 7:6.

V ženski konkurenči pa je lanska zmagovalka Serena Williams v polfinalu odstopila zaradi bolečin v hrbtni. V finale se je tako uvrstila Kitajska Na Li, lanska zmagovalka Roland Garros, ki se bo na Foru Italiju pomerila z Marijo Šarapovo.

DIAMANTNA LIGA - Na drugi letosnji atletski diamantni ligi so padli štirje izidi sezone. Genzebe Diababa z etiopskim rekordom dosegla najboljši izid sezone na svetu (3:57,77), na 3000 metrov z naprekami Kenijka Milca Chemos (9:15,81), na 5000 m Etiopijec Hagos Gebrhiwet (13:11,00), daleč najbolj pa je vse na stadionu navdušil domačin Liu Xiang, ki se je na 110 m ovire kot edini v sezoni spustil pod 13 sekundami (12,97).

Pirančan v Palermo

KOPER - Mladi slovenski braničnik Aljaž Struna, član koprskega nogometnega prvoligaša, je nova okrepitev A-ligaša Palerna, za katerega igraja tudi Josip Iličić in Armin Bačinović. Palermo naj bi Struno, ki še okreva po poškodbi stopala, tako kot Jasmina Kurtiča takoj za eno sezono posodil drugoligašu Vareseju.

DRŽAVNI POKAL - V Rimu se bosta nocoj ob 20.45 v finalu državnega pokala srečali državni prvak Juventus in Napoli.

SKOKI V VODO - Na evropskem prvenstvu v Eindhovnu je v trimetrske deske zmagal Švedinja Anna Lindberg, Italijanka Tania Cagnotto (srebrna z metrske deske) pa je osvojila nevhvaležno 4. mesto.

KOŠARKA - Sinoč so igrali drugo četrtfinalno tekmo končnice za naslov državnega prvaka v A1-ligi. Izida: Siena - Varese 88:72 (2:0), Sassari - Bologna 88:86 po podaljšku (2:0), Danes (20:30): Milano - Venezia (1:0), Cantu - Pesaro (1:0).

ROKOMET - Izid 9. kroga končnice: Celje PL - Cimos Koper 24:23.

NA VZHODU NEODLOČENO

PHILADELPHIA - Košarkarji Philadelphia 76'ers so v zmagah izenačili polfinalni dvoboj vzhodne konference proti Boston Celtics na 2:2. Na četrti tekmi so v domači dvorani na krihi Andreja Iguodale, ki je v zadnjih 90 sekundah prispeval pet točk, z 92:83 premagali Boston. Na zahodu so Los Angeles Lakers prišli do prve zmage (99:96) nad Oklahomo, ki vodi z 2:1. Iguodala je pred domaćimi navijači končal pri 16 točkah, sedmih skokih in štirih podajah ter pomagal Philadelphia, ki je proti Bostonu zaostajala že za 15 točk, pripraviti preobrat, s katerim se je v boju na štiri zmagi izenačila s tekmemecem na 2:2.

PRVAK BREZ NORME ZA OI

RADENCI - Mitja Kosovelj (2:22,09) in Hrvatica Marija Vrajić (2:57,33) sta zmagala na 42 km na 32. maratonu treh src v Radencih. Kosovelj je ostal brez norme za olimpijske igre v Londonu, osvojil pa je naslov slovenska prvaka v maratonu. Ženski naslov je šel v roke Barbare Clemenz Dimnik, ki je bila skupno druga (3:14,35). Mitja Kosovelj je skušal izpolniti normo A za olimpijske igre v Londonu, ki jo do Slovencev že ima Primož Kobe. Za to bi moral teči dve uri in 15 minut, kar je dve minuti in 45 sekund hitreje od njegovega najhitrejšega dosežka

FINALE MED RUSIJO IN SLOVAŠKO

HELSINKI - Današnji finale elitnega hokejskega svetovnega prvenstva na Finskem in Švedskem bo Slovaška - Rusija. Slovaki so v Helsinkih s 3:1 premagali Čehi. V prvi tretjini so povedli Slovaki, Čehi so nato izenčili. Odločilna je bila zadnja tretjina, ko so slovaški hokejisti dosegli dva gola. V drugem polfinalu je Rusija ugnala domačo Finsko. Končni izid je bil 6:2.

KOLESARSTVO - 14. etapa dirke po Italiji

Alpska etapa Kostaričanu

Amador (Movistar) se je najboljše znašel v dežju in mrazu - Rožnata majica znova Kanadčanu Hesjedalu (Garmin)

AOSTA - Kostaričan Andrey Amador (Movistar) je zmagovalec 14. etape kolesarske dirke po Italiji. Drugo mesto je na včerajšnji 206 kilometrov dolgi preizkušnji med krajevna Cherasco in Cervinia osvojil Čeh Jan Barta, trete je Italijan Alessandro De Marchi. Rožnato majico vodilnega v skupni razvrsttvosti je znova oblekel Kanadčan Ryder Hesjedal (Garmin). Kolesarska karavana (na sliki ANSA kolesarji med navijači) na italijanski pentlj si je spopadel z izjemno zahtevno etapo z dvema vzponoma prve težavnostne kategorije. Prvi vzpon v dolžini 22,8 km na 1640 metrov visoki Col de Joux v Alpah je dobil Čeh Jan Barta (NetApp), etapa pa se je razpletla šele ob vzponu na 2001 metrov visoko Cervinio.

Kar 28 kilometrov dolg skeplni vzpon je bil v težkih vremenskih razmerah - karavano je ob nizkih temperaturah večji del včerajšnje trase spremljal tudi nadležen dež - zelo zahteven, najhitrejši pa je bil Amador, ki je v ciljnem sprintu za las ugnal Barto. Za 25-letnega Amadorja je to prva etapna zmaga v štiriletni poklicni karieri.

Tretejvrščeni De Marchi je v cilj prikolesaril z dvema sekundama zaostanka, najbolj zadovoljen pa je bil četrtovrščeni Hesjedal, ki je za Amadorjem zaostal za dvajset sekund, zato pa je znova oblekel najbolj prestižno majico na letošnjem italijanskem krogu. To je že nosil med sedmo in deveto etapo. Po včerajšnji naporni gorski preizkušnji ima Kanadčan devet

sekund prednosti pred doslej vodilnim Špancem Joaquimom Rodriguezom (Katusha) in 41 pred tretjejvrščenim Italijanom Paolom Tiralongom (Astana).

Edini slovenski kolesar na letošnji dirki po Italiji Gregor Gazvoda (AG2R La Mondiale) je etapo končal na 152. mestu (+32:04), v skupni razvrsttvosti pa je 134. (+1:44:45).

Danes bo na sporednu 169 km dolga gorska etapa med krajevna Busto Arsizio in Pian dei Resinelli, ki bo vsebovala štiri vzpone, od tega po enega prve in druge ter dveh tretje težavnostne kategorije.

Po Kaliforniji brez spremembe na vrhu

LOS ANGELES - Francoz Sylvain Georges je zmagovalec šeste etape dirke po Kaliforniji. Kolesar ekipi Ag2r-La Mondiale je najbolje opravil z zahtevnim, gorskim terenom in po junaški predstavi, zadnjih 48 km etape je prekolesaril sam, vključno s sklepnim vzponom, prišel do pete etape zmage v karieri. Američan David Zabriskie je zadržal vodstvo na dirki. Glavnina je v cilj prišla 28 sekund za zmagovalcem. Včerajšnjo etapo, ki je imela kar štiri vzpone, je na drugem mestu končal zmagovalec uvodnih štirih etap Slovak Peter Sagan (Liquigas). Zabriskie (Garmin) je bil v glavnini 21. in je zadržal rumeno majico vodilnega na dirki. (STA)

JUTRI PO TV KOPER

Po Športelu NK Kras in Sergej Alejnikov

V jutrišnji (predzadnji v letošnji sezoni) oddaji Športel, kot običajno ob 22.30 po TV Koper-Capodistria, bo voditelj Igor Malalan v korpuskem studiu gostil predstavnike nogometnega kluba Kras iz Repna, ki je napredoval v D-ligo. Prisoten bo beloruski trener Sergej Alejnikov, kapetan Radenko Kneževič, igralec Rok Božič in navijač Milko Milic iz Repnica. Športelovi sodelavci so pred kamero intervjuvali predsednika Gorana Kocmana ter pripravili posnetke s tekem Bora Radenske, Jadrana in teniških igralcev Gaje.

NOGOMET - NK KRAS

Potrdili tri igralce, na Pokrajino in Občino

Vodstvo nogometnega kluba Kras iz Repna je med tednom podaljšala pogodbo še s tremi nogometniki. V D-ligi bodo z rdečbelimi še igrali Alberto Favero, Rok Božič in Artur Alejnikov. Krasove nogometnike bodo prihodnji petek sprejeli tako na Pokrajini Trst (zjutraj) kot na Občini Repentabor (popoldne).

DISCIPLINSKI UKREPI

Francu 4-mesečna kazen, Zarji globus

Disciplinska komisija deželne nogometne zveze je po več mesecih zamika obsodila odbornika Zarje Roberta Franca, ki se je na tekmi drugega kroga 2. AL (18. septembra 2011) proti Piedmonteju sprl z nogometnem moštva iz Podgorje. Franca so diskvalificirali za štiri mesece, Zarja pa bo morala plačati 500 evrov kazni.

JADRANJE - Zadnji dan članskega svetovnega prvenstva 470 v Barceloni

Od željenega cilja nista daleč

V zadnji regati 16., v skupni razvrsttvosti pa sta zdrknila na 28. mesto - Pohvalne besede reprezentančnega trenerja Gigija Picciaua

BARCELONA - Zadnji dan svetovnega članskega prvenstva v olimpijskem razredu 470 v Barceloni Čupinima jadralcev Simonu Sivitzu Košuti in Jašu Farnetiju ni prinesel napredka na končnem vrstnem redu. V spremenljivih smereh vetrov, močnem toku in valu sta bila v zaključni regati, kjer so se pomerile izključno posadke od 11. do 32. mesta, 16. - predzadnja (glede na to, da šest dvojic regate ni zaključilo) in posledično tudi izgubila dve mesti v skupni razvrsttvosti. Njuno tretje svetovno prvenstvo sta tako zaključila na 28. mestu, zadnji dan pa tudi izgubila primat med italijanskimi posadkami. Desiderato in Pitanti sta ju namreč z 10. mestom na zadnji regati prehitela in zaključila mesto više. V regati za kolajne pa sta svetovna prvaka Avstralca Belcher/Page osvojila 6. mesto, kar je bilo dovolj za naslov, Hrvata Fantela in Marenčič pa sta v odločilni regati prehitela Finsko dvojico in bila na koncu bronasta.

Če sta Sivitz Košuta in Farneti na SP dosegla primarni cilj, in sicer uvrstitev - zlato skupino, pa jima željene uvrstitev - 20. mesta - ni uspelo dosegči. V intervjuju za spletno televizijo sailrev.com je to omenil tudi reprezentančni trener Gigi Picciaiu, ugotovitev pa podkrepil s pozitivnimi nastavki: »Nista pa daleč od cilja, trend je pozitiven, pokazala sta tudi nekaj dobrih nastopov, zato sem zadovoljen. Vidi se, da sta še mlada, saj sta večkrat jadrala med najboljšo peterico, nato pa zaradi strahu ali pa pomanjkanja izkušenj zdrknila na nižja mesta.« Klub nedoseženemu cilju pa je uvrstitev med najboljših 32 posadk na svetu v olimpijskem letu, kot je pred dnevi potudaril tudi trener Matjaž Antonaz, zelo dobra popotnica pred novim olimpijskim ciklusom. »Znano je, da bodo nekateri veterani dejavnost po olimpijskih igrah opustili, tako da bosta startala z dobrega izhodišča.« Na dlani je tudi njun konstanten napredok: leta 2010 sta bila med svetovno elito 68. (izostala sta iz zlate skupine), lani decembra sta bila v Perthu 36., letos pa sta napredovala še za osem mest. Glede na to, da se nikoli ne zadovoljita - kar je v intervjuju

Simon Sivitz
Košuta, Jaš Farneti
in trener Matjaž
Antonaz na
prizorišču regat
svetovnega
prvenstva v
Barceloni

jupriznal tudi reprezentančni trener Picciaiu - je to najbrž dober znak, ki kaže, kam strmita.

Čupina jadralca bosta po nekaj dnevni počitku doma odpotovala na olimpijsko prizorišče v Weymouth, kjer ju čaka predolimpijska regata in niz treningov kot sparring partnerja olimpijk Giulie Conti in Giovanne Micoli. Prav v tej vlogi sta pridobila popolno zaupanje Picciaia, ki ju je v intervjuju pohvalil rekoč, da sta izredno pomembna in »super« sposobna. (V.S.)

Končni vrstni red: 1. Belcher/Page (Aus) 32 točk (1, 1, 1, 1, 1, 2, 5, 1, 5, (20), 1, 12), 2. Leboucher/Garos (Fra) 43 (1, 3, 9, 3, 3, 7, (13), 3, 3, 3, 1, 3, 4), 3. Fantella/Marenčič (Hrv) 67 (5, 1, 4, 1, 7, 4, 11, 9, 6, 7, 4, (24), 8); .../27. Desiderato/Pitanti (Ita) 194 (9, 11, 14, 15, 1, 15, 24, 26, (30), 28, 18, 23, 10), 28. Sivitz Košuta/Farneti (Ita) 199 (13, 11, 11, 8, 6, 8, 29, 29, 28, 19, (31), 21, 16).

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES

Slovenijo bi uvrstila na OI

Na svetovnem prvenstvu v olimpijskem razredu 470 v Barceloni so podeliли še zadnjih sedem olimpijskih vstopnic. Glede na to, da se je v zlato skupino uvrstilo ravno sedem držav, ki so še lovile kvalifikacijo na OI, so bili vsi ostali možni kandidati, ki jim uvrstitev med najboljših 32 ni uspela, že avtomatično izključeni. Med njimi sta bila tudi Slovenca Mikulin in Prinčič, ki sta ostala brez zlate skupine in željene kvalifikacije na OI, pravico do nastopa v Londonu pa so si medtem priborili Čile, Kanada, Irska, Južna Koreja, Rusija, Turčija in JAR, ostalih 19 držav - med katerimi tudi Italija z Zandonajem in Zucchettijem - pa se je kvalificirala že decembra v Perthu.

Zanimivo pa je, da bi si Čupina jadralca - ko bi nastopala za Slovenijo - priborila mesto na olimpijadi in tja tudi odpotovala. Čeprav sta zaključila na 28. mestu, sta v zaključnih bojih prehitela Čile in JAR, tako da bi po tem scenariju JAR ostala brez olimpijske uvrstitev, Slovenija pa bi se uvrstila.

KOŠARKA - Polfinalni tekmi deželne C-lige

Breg že v finalu, Bor izsili tretjo tekmo

Bor Radenska – Ardita 84:82 (16:22, 41:45, 59:69)

BOR RADENSKA: Bole, Madonia 10 (0:4, 5:7, 0:3), Crevatin 9 (-, -, 3:5), Štokelj 1 (1:4, 0:1, 0:2), Meden 19 (5:8, 4:7, 2:5), Burni 7 (4:4, 0:2, 1:3), Zanini 8 (2:2, 3:4, -), Sosič 22 (10:10, 3:7, 2:4), Fumarola 8 (0:1, 4:10, 0:1), Devcich nv, Gallochio nv. Trener: Popović. SON: 26; PON: Štokelj (38'), Fumarola (39'); Skoki: 24 (11 v obrambi, 13 v napadu).

Boru Radenski je uspel veliki met, in sicer izsiliti tretjo odločilno tekmo v boju za preboj v finale deželne C-lige. V polni dvorani je ob zvoku sirene zavladalo izredno veselje, plavi pa so si zmago zagotovili v zadnjih 6 minutah.

Že od uvodnih minut je bilo jasno, da srečanje ne bo lahko in da je Ardita v Trst prišla odločena, da zaključi polfinalni obračun po samih dveh tekemah. Petrovič je tudi sinoči dokazal, da je igralec višjega kova in kot že na prvem srečanju je gostiteljem povzročal hude težave (v tretji minutni je Boleja spravil na tla po udarcu s komorcem). Na koncu je bil z 31 točkami tudi najboljši strelec gostov, ki so se vsekakor veliko našljali na slovensko navezo Petrovič-Del Pin-Marjetič, ki je na koncu zbrala 56 točk (Del Pin 14, Marjetič 11).

Prve tri četrtine so tako minile v znamenju gostov. Radenska je sicer skušala presestiti goste, a proti conski obrambi niso imeli pravega orožja. Do preobrata je prišlo, ko so navijači na oranžnih tribunah že skoraj obupali. Do konca srečanja je manjkalo nekaj več kot 9 minut, zaostanek pa je znašal celih 10 točk. Tedaj je trener Popović na igrišče poslal nizko peterko Meden, Sosič, Zanini, Crevatin in Štokelj, ki je z agresivno igro in predvsem gibčnostjo končno našla pot do koša. Iz minute v minuto se je razlika začela nizati in 5 minut do zvoka sirene je Sosič z uspešno izvedenima prostima metoma popeljav v vodstvo košarkarje Bora (74:71). Vnel se je boj za vsako žogo, ki se je dejansko zaključil 42 sekund pred koncem. Zaradi prekrška je Meden moral z igrišča, prosta meta pa je hladnokrvno izvedel Burni, ki je Bor po-

Borovci so se po zmagi veselili in se fotografirali pred velik transparent navijačev

KROMA

peljal v vodstvo za dve točki 84:82. Ardita se je vedela podala v napad, vendar ni izkoristila prostih metov, ki jih je 5 sekund pred iztekom dosodil sodniški par. Bor se je tako lahko upravičeno veselil zmage. Po hvalo tokrat zaslужijo prav vsi igralci, saj so v zmago verjeli do zadnje sekunde. Med posamezniki bi omenili Petra Sosiča, ki je bil z 22 točkami najboljši strelec Bora in Niko Štoklja, ki je bil v obrambi odločil.

Trener Boban Popović: »Nižja petka se je veliko bolj agilno prebijala skozi njihovo consko obrambo in to je bil tudi ključ sinočne zmage. Sedaj se v Gorici lahko res zgodi vse.«

Srečanje si je ogledal tudi Jadranov strateg **Walter Vatovec**, dolgoletni trener Radenske, ki je čestital trenerju Popoviču: »Igra je bila dopadljiva, Bor ima veliko možnosti, da se uvrsti v finale. Zdi se mi, da vlada pri Arditi veliko razočaranje in je zato Bor v rahli prednosti, tudi njihova fizična pripravljenost ni optimalna, zdržali so samo prve tri četrtine.« (RAS)

San Daniele - Breg 62:76 (16:18, 25:39, 47:58)

Breg: Schillani 4 (-, 2:3, 0:1), Grimaldi 9 (1:3, 1:3, 2:2), Visciano 7 (1:1, 3:7, -), K. Ferfoglia 11 (2:3, 3:7, 1:3), Giacomi (-, 0:4, 0:5), Samec 20 (2:2, 9:13, 0:1), Bazzarini (-

, -, 0:1), S. Ferfoglia 5 (3:5, 1:3, 0:1), Semec 1 (1:2, -, -), Nadlješek (-, 0:1, 0:1), Klarica 19 (5:5, 7:9, 0:3), SON: 19. Trener: Krašovec.

Breg bo drugič zapored igral v finalu deželne C-lige. Včeraj je ob podpori številnih navijačev (v San Daniele se je odprel jalo z avtobusom in osebnimi avtomobili več kot 80 podpornikov) še drugič premagal San Daniele, ki jih ni bil dorasel ne fizično ne tehnično. Tudi tokrat so jih Samec in ostali »preskočili« tako pod košem kot tudi z zunanjih položajev. Izenačena je bila samo prva četrtina, ko so gostitelji povedli s 6:2. Predvsem podcenjevalni odnos do nasprotnikov je bil vzrok nezbranega začetka, razmerje sil pa se je prav kmalu spreobrnilo. Po začetni hladni prihi so Brezani hitro reagirali in že pred koncem rahlo po-

vedli, vodstva pa naposled niso več izpustili: s čvrsto obrambo so sprva povedli na osm točk, pred odmorom pa že na plus 14. Začetek tretje četrtine ni bil najboljši, saj se je San Daniele z nekoliko bolj organizirano igro približal na 8 točk, to pa je bilo tudi vse, kar je zmogel. Breg je ob koncu četrtine prevzel maksimalno prednost 18 točk – predvsem s pozorno igro v obrambi in bolj preciznimi napadi kot tekmcem, v zadnjih desetih minutah pa so visoko prednost tudi obdržal. San Daniele je na koncu popustil in se odločil za mlajšo peterko, pri Bregu pa so nekaj minutaje dobili prav tako mlajši igralci, ki so med sezono igrali manj.

Breg bo teden dni prost, čez teden dni (v soboto) pa ga čaka prva finalna tekma v Dolini.

Nagrjeni M. Švab (Sokol) in G. Sala (Breg)

Na tradicionalnem zaključku pokrajinskega prvenstva Ewiva il minibasket, na katerem so sodelovala vsa slovenska društva, je komisija kot vsako leto podelila dve nagradi. Tokrat je priznanje romalo v slovenske klube, saj so za inštruktorja leta izbrali slovenskega trenerja Marka Švaba, 29-letnika, ki vodi mlade košarkarje pri Sokolu in bo kmalu pridobil tudi naziv državnega inštruktorja minibasketa. Naziv športnega vodje leta pri minibasketu pa je prejela Gioia Sala, večletna odbornica Brega, ki je odgovorna za mladinske ekipe začetnikov in minibasketa pri dolinskem klubu.

ODBOJKA - Deželne lige

Soča za obstanek proti Cordenonsu

Zmaga Vala in pričakovan poraz Sloga - Zalet C zaključil na 3. mestu, Zalet D pa se še bori za obstanek

Soča Zadružna banka Doberdob Sovodnje - CUS Trieste 3:1 (25:19, 23:25, 25:11, 25:16)

Soča: Braini 5, J. Černic 4, M. Černic 4, E. Juren 3, M. Juren 16, Valentincič 22, Kragelj (L), I. Devetak 3. Trener: Berdon.

Soča si je z zmago zagotovila boljše izhodišče v play-outu, saj bo v dodatni tekmi za obstanek igrala proti Cordenonsu, ki je v D-ligi osvojil 3. mesto. Klub okrnjeni postavi so sočani osvojili vse tri razpoložljive točke: na pomoč zdesetkani postavi je prišel tudi Valentincič, ki je letos odigral samo prvo tekmo in bil po enem samem treningu tudi najboljši na igrišču z 22 točkami. Najbolj izenačena sta bila prva dva niza: v prvem je zmagala Soča, v drugem pa klub vodstvu s 16:11 izgubila. V tretjem in četrtem nizu pa je bila zmaga domačih igralcev dokaj enosmerna, odločilne pa so bile tudi nasprotnike napake: teh je bilo skupno kar 42.

Val Imsa - Basilio 3:0 (25:16, 25:19, 25:15)

Val: D. Faganel 3, Ombrato 6, D. Nutti 13, Masi 11, Vidotto 6, Palmieri, Sfiligoi 2, S. Faganel 3, Farfoglia 3, Fedrigi 4, Plesničar (L), Lavrenčič nv. Trener: Berzaccola.

Igrali Vala so na tekmi, ki ni več odločala o končni uvrstitvi, zaigrali zelo sproščeno in nasprotnika brez težav premagali. V vseh treh nizih so stalno vodili predvsem po zaslugi dobre igre in malostevilnih napak. Standardna postava je odigrala samo prvi niz, v ostalih pa je trener dal priložnost še ostalim igralcem, ki so vselej obdržali isti nivo igre in potrdili homogenost letosnje skupine. Med posamezniki sta se izkazala Danjel Nanut v napadu in bloker Mattia Fedrigi, ki je bil v napadu in bloku stodostoten.

Reana - Sloga 3:1 (23:25, 25:19, 25:16, 25:22) Sloga: Antoni 7, Devetak 2, Guštin 3, Romano 19, Rožac 15, Žerjal 4, Fiorelli (libero), Cettolo 6, Milič 0. Trener: Peterlin

Sloga so letosnje prvenstvo zaključili na igrišču. Po pričakovanjih so izgubili, z igro pa vse prej kot razočarali. Zajgrali so povsem neobremenjeno in sproščeno, kot že dolgo ne, kar se jim je lepo obrestovalo. Boljše domačine so v prvem setu presenetili in ga tudi zasluženo osvojili, oster odpor pa so Reani nudili tudi v naslednjih, še najbolj v zadnjem, ki so ga izgubili v končnici. Klub porazu v Sloginem taboru tako sploh niso bili razočarani. Trener Peterlin je izkoristil vse igralce, tudi najmlajši štirje so se zelo dobro odrezali. Eno svojih najboljših tekem je odigral libero Fiorelli, na mreži pa sta bila najuspešnejša Rožac in kapetan Romano. Sloga je prvenstvo zaključila z izpadom, ki ga pri društvu sploh ne jemljejo tragično. Ne smemo pozabiti, da je bila ekipa pomiljena, potem ko sta k Slogi Tabor prestopila Aaron Ferro in Mirko Kante, njunega »odhoda« pa ekipa – igralski – ni prebolela.

Tržaški FerroAlluminio v B2-ligi

Na tretji odločilni tekmi končnice za napredovanje v moški C-ligi je tržaški FerroAlluminio zmagal v gosteh s 3:0 proti Viču in tako napredoval v državno B2-ligo, v kateri bo v prihodnji sezoni tržaški derbi s Slogo Tabor.

Igralka Zaleta D Ivana Gantar

KROMA

ZENSKA C-LIGA
Skupina za obstanek
Zalet C - Sant'Andrea 3:1 (22:25, 25:21, 25:21, 29:27)

Zalet C: Babudri 15, Bukavec 13, Crissani 4, Cvelbar 15, Spangaro 2, Štoka 11, Balzano (libero), Antognoli 1, Colarich 2, Grgić 1, Pertot, Pestrin 5. Trener Martin Maver

Tretjeligaško prvenstvo se je končalo s tržaškim derbijem, kar je zadnji tekmi

dodalo nekaj adrenalina in privabilo kar lepo število gledalcev. Tekma je bila vseskozi zelo izenačena, izid pa negotov vse do konca. Gostje so odlično začele, izredno forsirale servis in tako spravljale v nemajhne težave sprejem Zaleta, ki je zasluženo izgubil. V nadaljevanju se je potek tekmne spremenil, igralke Zaleta so se zbratile in začele vsljevati svojo igro. Povedle so z 2:1, a se gostje niso hotele predati. Zadnji niz je bil zato izenačen in napet, svoj

Domači šport

DANES

Nedelja, 20. maja 2012

KOŠARKA

DRŽAVNA DIVIZIJA C - 18.00 na Opčinah: Jadran Qubik - Pool Venezia

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA (play-off) - 16.30 v Fagagni: Pro Fagagna - Juventina

1. AMATERSKA LIGA (play-off) - 16.30 v Risanu: Risane - Sovodnje

TENIS

MOŠKA C-LIGA - 9.00 na Padričah: Gaja - Natisone B (play-out)

ŽENSKA D2-LIGA - 15.00 na Opčinah, Ul. Alpi: Masi - Gaja A; 15.00 v Gradišču, Ul. dei Pioppi: Gradišča - Gaja B

ODOBJKA

UNDER 13 - 15.30 pri Briščikih, Kontovel - Brunner

Obvestila

AŠZ GAJA - TENIŠKA SEKCIJA organizira od 11. junija dalje v svojem športnem centru na Padričah kamp z začetnimi in nadaljevalnimi tečaji za otroke do 12. leta. Informacije in prijave na tel. št. 3898003486 (Mara).

AŠD POLET - košarkarska sekcija bi rada obnovila žensko ekipo, zato vabi dekleke letnikov 2000, 2001 in 2002 na srečanje, ki bo 1. 6. ob 18.30 uri v prostorih Prosvetnega doma na Opčinah. Za informacije: tel. št. 3357047612 (Mira)

KOŠARKA

Jadran danes ob 18.00 proti Veneziji

Jadran Qubik bo danes (ob 18.00) začel svojo pot v polfinalu. Na Opčine prihaja Venezia, neugodni tekme, ki je že 12 krogov nepremagan. Trener Walter Vatovec bo lahko računal na vse nosilce igre, vključno z Borutom Banom, ki je skorajdo sanijal poškodbo gležnja: v petek so redno trenirali in so pripravljeni na dvojboj. Od danes pa se bosta za vstop v finale borila tudi Marghera in Caorle.

Danes bodo odborniki Jadranu pri blagajni zbiralci tudi prijave za avtobusni prevoz, ki ga bodo organizirali v četrtek, ko bo v Benetkah drugi krog polfinala. Prijave so možne tudi po telefonu (3343241205) do nedelje, 20. maja ob 20.00. Cena prevoza je 10 evrov.

lonček je k živčnosti pristavl še sodnik, ki je tudi kaznal trenerja Maverja z rumenim kartonom. To pa naših igralk sploh ni zmedlo, nasprotno: zaigrale so še bolj zaigrino in se niso pustile presenetiti niti v podaljšani končnici. Na koncu so se upravičeno veselile zmage, s katero so se povzpeli na tretje mesto in zaradi večjega števila zmag prehiteli prav včerajnjega nasprotnika.

ZENSKA D-LIGA

Skupina za obstanek

Zalet D - Lucar Volley Codripo 3:1 (25:13, 24:26, 15:25, 14:25)

Zalet D: Zavadal 1, Spanio 6, Verša 5, Gantar 18, Micussi 13, Starc 3, Cassanelli 6, Rudes 11, Klobas 1, Ghezzo 1, Spano (L), Cernich. Trener: Berlot.

Igralke Zaleta D so vknjižile vse tri pomembne točke v boju za obstanek. Prvi, tretji in četrti niz so minili z njihovo prevlado na igrišču, saj so v vseh treh nizih visoko povedele že v začetku niza in vodstvo obdržale do konca. Gostjama pa so predvsem zaradi padca koncentracije prepustile drugi niz. Codripo je namreč vodil vse do 11:15, nato pa je Zalet izenačil z Rudezovo na čelu (15:15). Ekipi sta si nato izmenjavalni v vodstvu vse do končnice, ko je imel Zalet tudi zaključno žogo (24:23), vendar so nasprotnice izkoristile napako dom

LITERATURA - Letošnji vilenički nagajenec v pogovoru za STA

David Albahari: Biti pisatelj v diaspori ni tragična pozicija

Svojo vpetost v več različnih svetov in okolij razume kot prednost

Letošnji prejemnik mednarodne literarne nagrade vilenička David Albahari, ki se je v začetku 90. let iz Srbije preselil v Kanado, razume svojo vpetost v več svetov kot prednost. Kot je dejal v pogovoru za STA, zanj pozicija pisatelja v diaspori ne pomeni nič tragičnega, nasprotno, lahko je opazovalec z veliko priložnostmi za ustvarjanje.

David Albahari (1948) je pisatelj srbskega jezika in judovskega rodu, toda judovska kultura zanj ni edina določujoča. Ima se za tipičnega judovskega pisatelja v diaspori, kar pomeni, kot pojasnjuje, da judovsko kulturo občuti zgolj kot eno svojih kulturnih identitet. "Med seboj prepletam različne kulture, iz vsake vzamem nekaj, kar je velika prednost," meni Albahari.

Kot človek, ki živi zunaj domovine, ne problematizira vprašanja "Drugga", saj, kot pravi, v resnici med "Prvimi" in "Drugimi" ni nobene razlike, "v vseh nas bije človeško srce, ki ne razlikuje med barvami in številkami".

Albahari je že večkrat dejal, da bi se nekega dne prav rad vrnil tudi v Srbijo. Takšno, kot je danes? "Zakaj pa ne? Gotovo ima današnja Srbija vrsto hib, toda ali nemara obstaja država na svetu, ki jih nima? Dvomim."

Za Albaharija, ki je eden najbolj cenjenih in vplivnih prozaistov ne-

kdanje Jugoslavije, velja, da je, sploh v svoji zgodnji fazi, pisal minimalistično literaturo, polno praznin, preskokov, nedorečnosti, ki pa je vedno pustila prostor za čustva, strasti.

"Res je, toda pri meni so bila vse to zgolj obeležja forme - ki je, pravzaprav, tudi danes fragmentarna, le fragmenti so daljši, vedno pa so v igri občutenja in strasti. Čustva so lahko kratka ali dolga, ona poveljujejo nam in ne mi njim," je dejal.

Letošnji mednarodni festival Vileniča bo na Krasu in drugod po Sloveniji in v zamejstvu potekal med 5. in 9. septembrom. Kot je Albahari še dejal, si odločitev žirije, da mu podeli nagrado, šteje v veliko čast, saj ga umešča v skupino dobrih in uglednih pisateljev. "Ta nagrada pisatelja resnično obveže, da se trudi biti še boljši," je še povedal letoski lavreat.

Doslej je objavil 13 knjig kratkih zgodb, 14 romanov, pet eseističnih zbirk in dve knjigi za otroke. Njegova dela so prevedena v več kot 15 jezikov, v slovenščino izbor zgodb Besede so nekaj drugačna v roman Vaba. Je tudi prevajalec del ameriških, britanskih, avstralskih in kanadskih pisateljev, med katerimi so Saul Bellow, Margaret Atwood, Isaac B. Singer in Thomas Pynchon.

Albahari je pogosto zastavil besedo in veljavno za povečanje svoboščin,

med drugim je bil konec 80. let med vodilnimi v gibanju za legalizacijo marihuane v takratni Jugoslaviji. "Sovražniki marihuane jo predstavljajo v najhujši možni luči, ker če bodo izgu-

bili bitko s tistimi, ki podpirajo marihuano, potem lahko prav tako izgubijo bitko na vseh ostalih frontah," je zapisal v nedavnem prispevku z naslovom Človek je hodeča marihuana.

IZOLA - Od 30. maja do 3. junija Festival Kino Otok tesneje povezan s sorodnimi otoki

Tudi italijanski eksperimentalni filmi in dogajanje v Topolovem

Dogajanje v slikoviti beneški vasici Topolovo bo zaživel v kratkem filmu Anja Medved

Festival Kino Otok bo v Izoli med 30. majem in 3. junijem ob filmski umetnosti spet povezel ustvarjalce in obiskovalce. V 8. ediciji je zastavljen nekoliko drugače. Glavna novost je sekcijska Otočje, ki bo med drugim predstavila festival Cinema City iz Novega Sada, italijanske eksperimentalne filme in dogajanje v vasici Topolovo v Nadških dolinah.

Nova sekcijska je plod tesnejših povezav z drugimi filmskimi otoki in dogodki, ki so blizu izolskemu festivalu, je na predstavitev novinarski predstaviti v Ljubljani povedala direktorica festivala Lorena Pavlič.

Srbski festival Cinema City bo zastopalo osem mladih ustvarjalcev, ki se bodo v Sloveniji prvič predstavili s kratkimi filmi in omnibusom. Dogajanje v beneški vasici Topolovo, kjer se že 20 let srečujejo ustvarjalci z vsega sveta, je v filmu krajevne forme ujela režiserka Anja Medved. Poleg eksperimentalnih filmov iz Italije pa bo v sekcijski Otočje moč spoznati še italijansko ustvarjalko Giovanna Taviani in festival Salina Doc Fest.

Spored letnega kina na Manzioli jevem trgu bo odprl hongkonški dologometražec Preprosto življenje, med osmimi izbranimi celovečerci pa bo tu film Ime mi je Li italijanskega reži-

serja Andree Segreja, zgodba o sodobnih migracijah, v kateri je zaigral Rade Šerbedžija. V Izoli po besedah direktorice festivala pričakujejo tako režiserja kot igralca. Sicer pa bodo vseh osem filmov, ki se bodo zvrstili na tem osrednjem festivalskem prizorišču, tudi letos spremljali znani Slovenci, ki bodo kot t.i. filmski botri občinstvu podali osebna razmišljanja o predvajanih stvaritvah.

V sekcijski Signalni in Prijatelji se bo med drugim predstavil britanski režiser Ben Rivers, v slednji pa bodo po izboru Olafa Möllerja, Neila Younga in Jana Cvitkoviča prikazali še indijski film Miloščina za slepega konja, britanski film Otočje in makedonski celovečerec Punk ni mrtev.

Program za otroke in mlade Kinobalon, ki ga pripravljajo v ljubljanskem Kinodvoru, bo na izolskem filmskem otoku gostoval s štirimi filmi. Vsem sta po besedah vodje programa Petre Slatinské skupna svobodomiselnost in otroški pogum, zgodbe pa pričevajojo z otroške perspektive.

Kot je še povedala Pavličeva, se bodo Kinu Otok pridružili tudi mladi iz sedmih evropskih držav, ki bodo sodelovali na delavnici, posvečeni pisjanju o filmu. Svoje izdelke bodo pripravili pod mentorstvom festivalskih gostov.

Draguljarna Skerlavai
Trst, Ul. Battisti, 2
Tel. 040-7606012

PTUJSKI GRAD V obnovljeni konjušnici odslej razstava mask

Ptujski grad je od petka obogaten še s stalno razstavo tradicionalnih pustnih mask ptujskega območja. Maski in pustni liki, ki so bili doslej razstavljeni v drugem nadstropju ptujskega gradu, so zdaj na ogled v prenovljeni grajski konjušnici, kjer so uredili muzejsko blagajno in trgovino.

Ureditev konjušnice s ploščadjo za obiskovalce in prireditve ter postavitev stalne razstave mask sta pomembni muzejski pridobitvi v okviru Evropske prestolnice kulture (EPK) 2012, s katerima so v Ptujskem muzeju Ptuj Ormož še dodatno popestrili ponudbo. Ob novo konjušnico in postavitev zbirke so izpeljali s pomočjo sredstev Evropske unije, ministristva za kulturo in Zavoda Maribor EPK 2012.

Javnosti so sicer že dobro znane znamenite pustne šege s Ptujskega polja ter njihov pomen, predvsem pa koranti ali kurenti, pa tudi pustni orači, rusi, medvedi in piceki. Vendari pa maski niso le pustni zabavni rekviziti, temveč sodijo med najzanimivejše kulturnozgodovinske predmete. Novo postavljena zbirka pustnih likov in rekvizitov predstavlja "šemljenja" na Ptujskem in Dravskem polju ter v Slovenskih goricah in Halozah.

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

- 20.20** Tv Kocka: Risanka Riba vas gleda: »Očijev praznik«
20.30 Deželni TV dnevnik
20.50 Alpe Jadran, sledi Čezmejna. Tv: Dnevnik Slo 1

Rai Uno

6.30 Variete: UnoMattina in famiglia **7.00**
8.00, **9.00** Dnevnik **9.30** Dnevnik L.I.S. **9.35**
 Šport: Easy Driver **10.00** Aktualno: Linea verde Orizzonti **10.30** A sua immagine **12.20** Sv. maša, sledi Regina Coeli **12.20** Aktualno: Linea verde **13.30** Dnevnik **14.00**
 Variete: Domenica in - L'Arena **16.30** Dnevnik **16.35** Variete: Domenica in - Così è la vita **18.50** Kviz: L'eredità (v. C. Conti) **20.00** Dnevnik in sportne vesti **20.35** Nogomet: Tim Cup, finale, Juventus - Napoli, prenos **23.30** Dnevnik - kratke vesti **23.35** Aktualno: Speciale Tg1 **0.40** Nočni dnevnik **1.05** Aktualno: Cinematografo Speciale Cannes

Rai Due

6.30 Dok.: Terza pagina **7.00** 9.55 Risanke **9.00** Igra: Battle Dance 55 **10.10** Rubrika: Ragazzi c'è Voyager! **10.50** Rubrika: A come avventura **11.30** Variete: Mezzogiorno in famiglia **13.00** Dnevnik in Tg2 Motori **13.45** Nan.: Il commissario Herzog **15.50** Film: Omicidi nell'alta società - La casa sulla collina (krim., Avst./Nem., '08, r. P. Samann) **17.20** Nan.: Due uomini e mezzo **18.05** Film: Disegno di un omicidio (triler, Kan., '07, r. L. Bolduc) **19.35** Nan.: Il Clown **20.30** Dnevnik **21.00** Nan.: NCIS - Los Angeles **22.40** Nan.: Dark Blue **23.20** Dnevnik **23.35** Šport: La Domenica Sportiva Estate **0.40** Rubrika: Sorgente di vita **1.10** Nan.: A proposito di Brian

Rai Tre

7.15 Film: Verdi dimore (rom., ZDA, '59, r. M. Ferrer) **9.00** Tgr Speciale Ambiente Italia: Oasi WWF **10.55** Aktualno: Tgr EstOvest **11.15** Aktualno: Tgr Mediterraneo **12.00** Aktualno: Tgr RegionEuropa **12.00** Dnevnik in Tg3 Persone **12.25** 1.05 TeleCamere **12.55** Aktualno: Lezioni della crisi **13.25** Rubrika: Il Capitale di Philippe Daferri **14.00** Deželni dnevnik, vremenska napoved in Dnevnik **14.30** Aktualno: In 1/2h (v. L. Annunziata) **15.00** Dnevnik L.I.S.

15.05 Kolesarstvo: **95° Giro d'Italia**, **15. etapa** **17.00** Šport: Processo alla tappa **18.05** Igra: Per un pugno di libri **19.00** Dnevnik, deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Variete: Blok **20.20** Rubrika: Pronto Elisir **21.05** Film: Scent of a woman - Profumo di donna (dram., ZDA, '92, r. M. Brest, i. Al Pacino, C.O'Donnell) **23.40** Dnevnik in deželni dnevnik **23.55** Aktualno: Cosmo (v. A. La Rosa) **0.55** Dnevnik in vremenska napoved **1.55** Rubrika: Giro note

Rete 4

6.40 Dnevnik **7.30** Nan.: Zorro **8.30** Rubrika: Ti racconto un libro **8.50** Rubrika: Slow Tour **9.25** Dok.: Magnifica Italia **10.00** Sv. maša **11.00** 13.20 Aktualno: Pianeta mare **11.30** Dnevnik in vremenska napoved **12.00** Aktualno: Melaverde **14.00** Aktualno: Donnaventura **15.00** Rubrika: Il grande western italiano **15.05** Film: Sciarada (triler, ZDA, '63, r. S. Donen) **17.20** Nan.: Colombo **18.55** Dnevnik in vremenska napoved **19.35** Nad.: Tempesta d'amore **21.30** Film: Lo straniero che venne dal mare (dram., V.B., '97, r. B. Kidron, i. V. Perez, R. Weisz) **23.50** Film: Original sin (triler, ZDA, '01, r. M. Cristofer, i. A. Banderas, A. Jolie)

ska napoved **19.35** Nad.: Tempesta d'amore **21.30** Film: Lo straniero che venne dal mare (dram., V.B., '97, r. B. Kidron, i. V. Perez, R. Weisz) **23.50** Film: Original sin (triler, ZDA, '01, r. M. Cristofer, i. A. Banderas, A. Jolie)

°5 Canale 5

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik - prometne informacije in vremenska napoved **8.50** Aktualno: Le frontiere dello spirito **9.40** Dnevnik - kratke vesti **10.00** Rubrika: Ciak junior **10.45** Film: Mela e Tequila (kom., ZDA, '97, r. A. Tennant, i. S. Hayek, M. Perry) **13.00** Dnevnik in vremenska napoved **13.40** Nan.: L'onore e il rispetto 2 **16.10** Film: Al cuore si comanda (kom., It., '03, r. G. Morricone, i. C. Gerini, P. Favino) **18.00** Nan.: I delitti del cuoco **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.40** 2.00 Show: Paperissima Sprint **21.30** Nan.: Caterina e le sue figlie 3 **23.30** Film: Miss FBI - Infiltrata speciale (kom., ZDA, '05, r. J. Pasquin, i. S. Bullock, R. King) **1.30** Nočni dnevnik in vremenska napoved

Italia 1

7.00 Nan.: Mowgli, il libro della giungla **7.40** Risanke **10.45** Motociklizem: Grand Prix - SP Francije, Moto3, prenos **12.00** Dnevnik in vremenska napoved **12.15** Motociklizem: Grand Prix - SP Francije, Moto2, prenos

14.00 Motociklizem: Grand Prix - SP Francije, MotoGP, prenos **15.00** Šport: Fuorigiri **16.00** Tenis: Internazionali BNL d'Italia - Foro Italico **18.30** Dnevnik in vremenska napoved **19.00** Rubrika: Bau Boys **19.30** Film: Vulcano - Los Angeles 1997 (akc., ZDA, '97, r. M. Jackson, i. T.L. Jones, A. Heche) **21.30** Dok.: Wild Shock **0.30** Film: Fužine zakon **23.50** TV-igra: Tamara **0.10** Zabavni infokanal

La 7

6.00 Dnevnik, vremenska napoved, horoskop in prometne informacije **7.00** Aktualno: Omnibus **7.30** Dnevnik **10.00** Rubrika: Ti ci porto io **11.25** Nan.: In Plain Sight **13.30** Dnevnik **14.10** Film: Angeli con la pistola (kom., ZDA, '61, r. F. Capra, i. B. Davis, G. Ford) **17.00** Nan.: The District **18.00** Nan.: L'ispettore Barnaby **20.00** Dnevnik **20.30** Rubrika: In Onda **21.30** Film: Gli inesorabili (western, ZDA, '60, r. J. Huston, i. B. Lancaster, A. Hepburn) **23.45** Dnevnik in športne vesti **23.55** Film: Giordano Bruno (biog., Fr./It., '73, r. G. Montaldo, i. G.M.Volonté, H.C. Belch) **1.55** Aktualno: Bookstore (v. A. Elkann)

Tele 4

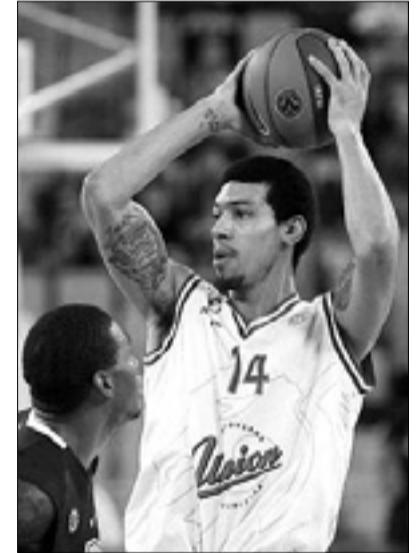
7.00 Aktualno: Salus Tv **7.15** Aktualno: Muša Tv **8.00** 12.40 Dok.: Borgo Italia **8.30** Variete: Mukuro Pallino **8.50** Variete: Idea in tavola... **11.15** 19.30 Rotocalco AdnKronos **12.15** Šport: Super Sea **13.10** Variete: Camper Magazine **13.30** Variete: A tambur battente **16.00** Dok.: Italia da scoprire **16.25** Videomotori **16.40** SMS - Solo Musica e Spettacolo **17.30** Risanke **20.05** Šport: Hard Trek **20.30** Aktualno: Dai nostri archivi 2012 **21.00** Deželni dnevnik **21.15** Šport: Pallanuoto Trieste - Pallanuoto Sport Management **22.25** Aktualno: Dove si specchia il cielo **23.00** 1.30 Deželni dnevnik **23.15** Kratkometaža: Maremagnum - Appuntamenti corti

Slovenija 1

6.30 Maribor 2012 - Evropska prestolnica kulture (pon.) **7.00** Risanke, risane naničanke za otroke **10.50** Na obisku **11.15** Ozare (pon.) **11.20** Obzorja duha: Skupaj za Evropo **12.00** Ljudje in zemlja **13.00** Poročila, šport in vremenska napoved **13.20** Na zdravje! (pon.) **15.00** Film: Nediskretna (ZDA) **16.35** Prvi in drugi **17.00** Poročila, športne vesti in vremenska napoved **17.15** 0.25 Ugani, kdo pride na večerjo? **18.40** Risanka **18.55** Dnevnik, vremenska napoved, Zrcalo tedna, športne vesti **20.00** Nad.: Prva damska detektivska agencija **21.00** Družinske zgodbe **21.55** Dok. odd.: Živali na vrtu **22.25** Izob.-svet. odd.: Eko utrinki **22.30** Poročila, športne vesti in vremenska napoved **23.00** Ars 360 **23.10** Nad.: Sinovi anarhije **23.55** Slovenski magazin (pon.) **1.40** Dnevnik, vremenska napoved, Zrcalo tedna, športne vesti (pon.) **2.30** Dnevnik in vremenska napoved **3.00** Infokanal

Slovenija 2

8.00 Skozi čas (pon.) **8.20** Globus (pon.) **8.50** Sinovi dveh narodov (pon.) **9.20** Slovenski magazin (pon.) **9.50** Turbulanca (pon.) **10.25** Žogarja **10.55** Eva-Nina Kozmus, Simfonični orkester RTV Slovenija in En Shao (Carl Nielsen: Koncert za flavto in orkester) **11.20** Koroška poje 2012 - 40 let **13.00** Rad igram nogomet **13.30** Športni izviv (pon.) **14.05** Dok. odd.: Zbogom, Basra (pon.) **15.00** Slovenci po svetu (pon.) **15.25** Nogomet: Pred EP 2012 **15.55** Dok. serija: Slovensko olimpijsko stoletje (pon.) **16.55** Nogomet: Prva liga, Maribor - Koper, prenos iz Maribora **18.55** Naš nogomet (pon.)

19.30 Košarka (M): Liga Telemach, 2. tekma finala, Union Olimpija - Krka, prenos iz Ljubljane **20.10** Med odmorom - Žrebanje lota **21.20** Dok. odd.: Kitajska kapitalistična revolucija **22.10** Dok. odd.: Duhovali Cité Soleila **23.35** Kratki igr. film: Fužine zakon **23.50** TV-igra: Tamara **0.10** Zabavni infokanal

Slovenija 3

6.05 21.30 Žarišče **8.40** Kronika **9.30** 15.04, 23.00 Na tretjem... **11.40** Pogledi Slovenije (pon.) **13.10** 18.15 Satirično oko **13.30** Poročila Tvs1 **14.00** Posebna ponudba (pon.) **17.30** Poročila Tvs1 **19.00** TV Dnevnik - z znakovnim jezikom **19.55** Sporočamo **20.00** Slovenija in Evropu **20.30** Tedenski pregled kronike **20.50** Zrcalo tedna (pon.)

13.45 Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv - deželne vesti **14.15** Vsesedane - Svet **14.30** Tekniki **15.00** Q - trendovska oddaja, vodi Lorella Flego **15.45** Sredozemlje **16.15** Eno življenje, ena zgodb: Tomo Vran **17.15** Avtomobilizem **17.30** Potopisi **18.00** Ljudje in zemlja **18.50** Presek **19.00** 22.00, 0.05 Vsesedane - Tv dnevnik **19.25** Vzhod - Zahod **19.45** Kino premiere **20.00** Vesolje je... **20.30** Istra in... **21.00** Dokumentarec **22.15** Nedeljski športni dnevnik **22.30** Alpe Jadran **23.00** Posvečeno Tartiniju **23.40** Tartini Festival **0.20** Čezmejna Tv - TDD

13.30 Tv prodajno okno **14.00** Žogarja in Kopru **14.30** Besede miru - Notranje potovanje, 2. del **15.00** Podeželje med Snežnikom in Nanosom **15.30** Praznik v Postojni 2012 **17.30** Hrana in vino, izbrani recepti **18.15** Z Mojco po domači **19.15** Duškovna misel (pon.) **19.30** Tedenski pregled **20.00** Kmetijska oddaja **21.00** Pogovor in pika - Andrej Vizjak **21.30** Veliko platno **22.30** Glasbeni večer, sledi Tv prodajno okno, Videostrani

POP Pop TV

6.30 Tv prodaja **7.00** Risane, otroške in zabavne serije **10.20** Nan.: Peklenske mačke **11.15** Nan.: Zasebna klinika **12.05** Nan.: Razčarane gospodinje **13.00** Film: Ukradeni spomin (Kan.) **14.45** Dvoboj kuharskih mojstrov (resn. serija) **15.40** Opremljevalci vrtov v zasedi (resn. serija) **16.10** Petične nosečnice (resn. serija) **17.05** Film: Nanny McPhee **18.55** 24UR vreme, Vremenska napoved **19.00** 24UR, Novice **20.00** X Factor **22.30** Film: Sanjske puncje (ZDA) **1.00** Film: Smrt na cesti **2.45** 24UR, Novice **3.45** Nočna panorama

Kanal A

7.45 Tv prodaja **8.00** Nad.: Dobrodoši v resničnost **8.50** Nan.: Moja super sestra **9.15** Cirque du soleil (cirkuški šov) **11.00** ŠKL, mladinska oddaja **12.00** MotoGP - VN Francije, prenos **15.20** Film: Najboljši učitelj (ZDA) **17.30** 1.05 Igrače za velike (zab. serija) **18.00** Dok. serija: Steven Seagal - Varuh zakona **18.30** Norci na delu (zabavna odd.) **19.05** ŠKL, mladinska oddaja **20.00** Film: S.W.A.T. - specialci (ZDA) **22.05** Top Gear (avtomob. serija) **23.10** Film: Odsotnost dobrote (ZDA) **1.35** Batman - Pogumni in držni (ris. serija) **2.05** Love Tv **4.05**

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

18.40 Čezmejna Tv: Primorska Kronika
20.30 Deželni Tv Dnevnik
20.50 Tv Kocka: Brinjevka 2011 - Leja Plut: »Iskrice v ocēh«, sledi Čezmejna TV - Dnevnik SLO 1

Rai Uno

6.45 Aktualno: Unomattina **11.00** Dnevnik in vremenska napoved **11.05** Aktualno: Occhio alla spesa **12.00** Aktualno: La prova del cuoco (v. A. Clerici) **13.30** Dnevnik, gospodarstvo in Focus **14.10** Variete: Verdetto finale **15.15** Aktualno: Speciale Tg1 - Ballottaggi elezioni amministrative 2012 **18.50** Kviz: L'eredità (v. C. Conti) **20.00** Dnevnik **20.30** 1.20 Aktualno: Qui Radio Londra **20.35** Kviz: Affari tuoi (v. M. Giusti) **21.10** Nan.: Titanic - Nascita di una leggenda **23.05** Dnevnik - kratke vesti **23.10** Aktualno: Porta a porta (v. B. Vespa) **0.45** Nočni dnevnik, vremenska napoved in Focus

1.25 Aktualno: Cinematografo Speciale Cannes **1.55** Dok.: Rewind - Visioni private

Rai Due

6.30 8.20 Risanke: Cartoon flakes **9.30** Aktualno: Protestantesimo **10.00** Aktualno: Tg2 Insieme **11.00** Variete: I fatti vostri **13.00** Dnevnik in rubrike **14.00** Aktualno: L'Italia sul Due **16.15** Nan.: La signora del Westa **17.00** Nan.: Private Practice **17.50** Dnevnik in športne vesti **18.45** Nan.: Ghost Whisperer **19.35** Nan.: Squadra speciale Cobra 11 **20.30** Dnevnik **21.05** Film: Un amore di testimone (kom., V.B./ZDA, '08, r. P. Weiland, i. P. Dempsey, M. Monaghan) **22.55** Dnevnik **23.10** Nan.: Dark Blue **23.50** Aktualno: Stracit (a casa) di Marco Giusti (v. P. Ruffini) **1.10** Dnevnik - Parlament **1.20** Aktualno: Sorgente di vita **1.55** Film: Due assi nella manica (kom., ZDA, '66)

Rai Tre

6.00 Dnevnik **7.00** Aktualno: TGR Buongiorno Italia/Regione **8.00** Aktualno: Agorà in Agorà - Brontolo **10.00** Dok.: La Storia siamo noi **11.00** Talk show: Apprescindere **12.00** Dnevnik in športne vesti **12.25** 20.10 Aktualno: Le storie - Diario italiano **12.50** Aktualno: Fuori Geo **13.10** Nad.: La strada per la felicità **14.00** Deželni dnevnik in Dnevnik **14.50** Aktualno: Tgr Leonardo in Piazza Affari **15.15** 18.30, 23.45 Aktualno: Speciale Tg3 - Ballottaggi elezioni amministrative 2012 **16.05** Dok.: Cose dell'altro Geo **17.40** Dok.: Geo & Geo **19.00** Dnevnik in Deželni dnevnik **20.00** Variete: Blob **20.35** Nad.: Un posto al sole **21.05** Dok. film: Ho vinto io (r. F. Vannini, i. R. Schifani) **22.10** Dok.: LucarelliRacconta **23.55** Nočni, deželni dnevnik in vremenska napoved **1.15** Film: Il terrorista (dram., It., '63, r. G. De Bosio)

NAŠA SLIKOVNA KRIŽANKA

REŠITEV (19. maja 2012)

Vodoravno: Alojz Rebula, materialist, enota, Toldo, Rim, krok, Ital, anatom, Kanada, duda, Alamo, harez, Arov, kvar, Američani, Regan, Škrat, rast, krt, opora, pater, Ostija, Penelopa, Nana, Siena, Abel, nomotet, A. G., Ante Kovacić, talar, Ati, A. I., Avar, S. K., Atila, sok; na sliki: Repen

Rete 4

6.45 Dnevnik - kratke vesti **7.20** Dok.: Come eravamo **7.25** Nan.: Nash Bridges **8.20** Nan.: Hunter **9.40** Nan.: Carabinieri **4.10.50** Aktualno: Ricette di famiglia **11.30** Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije **12.00** Nan.: Un detective in corsia **13.00** Nan.: La signora in giallo **13.50** Aktualno: Il tribunale di Forum **15.10** Nan.: Flikken coppia in giallo **16.15** Nad.: My Life - Segreti e passioni **16.30** Nan.: Il commissario Cordier (polic., Fr. i. P. Mondy) **18.55** Dnevnik **19.35** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Nan.: Walker Texas Ranger

21.10 Film: Il buono, il brutto, il cattivo (western, It., '66, r. S. Leone, i. C. Eastwood, E. Wallach) **0.35** Aktualno: Il grande western italiano **0.45** Film: Il cavaliere pallido (western, ZDA, '85, r.-i. C. Eastwood, i. C. Penn)

°5 Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vremenska napoved, borza in denar **8.40** Aktualno: Mattino Cinque **10.00** Dnevnik **11.00** Aktualno: Forum **13.00** Dnevnik **13.40** Nad.: Beautiful **14.10** Nad.: CentoVetrine **14.45** Film: Il grande cuore di Lucky (dram., Kan., '10, r. J. Bradshaw) **16.15** Aktualno: Pomeriggio Cinque **18.45** Kviz: Il braccio e la mente (v. F. Insinna) **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.30** 2.00 Aktualno: Striscia la notizia **21.10** Show: Scherzi a parte (v. L. Bizzarri, P. Kessisoglu) **0.20** Aktualno: Matrix (v. A. Vinci) **1.30** Nočni dnevnik in vremenska napoved

Italia 1

6.50 Risanke **8.40** Nan.: Settimo cielo **10.35** Nan.: Ugly Betty **12.25** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **13.40** Risanka: Simpsonovi **14.35** Risanka: Dragon Ball Z **15.00** Nan.: Camera Cafè **16.00** Nan.: Chuck **16.50** Nan.: La vita secondo Jim **17.45** Kviz: Trasformato **18.30** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **19.25** Nan.: CSI: Miami **21.10** Nan.: CSI - Scena del crimine **23.50** Film: L'ultima casa a sinistra (horror, ZDA, '09, r. D. Iliadis, i. G. Dilalhunt, S. Paxton) **1.55** Nan.: Saving Grace **2.40** Nočni dnevnik

Tele 4

7.00 Deželni dnevnik **7.35** Dok.: Piccola grande Italia **8.00** Dok.: Borgo Italia **8.30** Deželni dnevnik **11.15** SMS - solo Musica e Spettacolo **12.10** Variete: Camper magazine **12.30** Šport: Hard Trek **12.55** Videomotori **13.10** 20.00 Kratkometraža: Maremetraggio **13.30** Tržaški dnevnik **13.55** Aktualno: Mukko Pallino **14.15** Today we eat sicilian **16.00** Šport: Super Sea **16.30** Tržaški dnevnik **17.00** Risanke **19.00** Vremenska napoved **19.02** Dok.: Luoghi magici **19.30** Tržaški dnevnik **20.30** Deželni dnevnik in vremenska napoved **21.00** Šport: Sportiva...mente **22.00** Koncert: Voci dal ghetto **23.12** Nočni deželni dnevnik in vre-

menska napoved **23.35** Film: Il favoloso Andersen (biogr., ZDA, '52, r. C. Vidor, i. D. Kaye, F. Granger, Z. Jeanmaire)

Slovenija 1

6.10 Ars 360 (pon.) **6.25** Utrip (pon.) **6.35** Zrcalo tedna (pon.) **7.00** Dobro jutro **10.10** 10.55, 15.45, 18.30 Risanke **10.15** Iz potopne torbe (pon.) **10.35** Lutk. nan.: Notkoti (pon.) **11.00** Igr. otri: serija: Tomažev svet (pon.) **11.10** Nan.: Dedeč v mojem žepu **11.35** Sprehodi v naravo **12.00** Poročila **12.05** Ljudje in zemlja (pon.) **13.00** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **13.30** Polnočni klub (pon.) **14.40** Maribor 2012, Evropska prestolnica kulture **15.00** Poročila **15.10** Dober dan, Koroška **16.15** Pravljica: Zlati prah (pon.) **16.20** Poučna nan.: Ribič Pepe **17.00** Poročila, vremenska napoved in športne vesti **17.25** 0.40 Duhovni utrip **17.40** Pogled na... **17.55** Hum. serija: Hotel poldruga zvezdica **18.55** Dnevnik, kronika, vremenska napoved in športne vesti **20.00** Tednik **21.00** Studio City **22.00** Odmevi, kultura, šport in vremenska napoved **23.05** Umetsnot igre **23.35** Knjiga mene briga **23.55** Ratko Divjak in Caravan Sister Sadie **0.00** Big band RTV Slovenija in Milko Lazar, solista Bojan Gorišek in Matjaž Grahek **0.55** Dnevnik, kronika, vremenska napoved in športne vesti (pon.) **1.45** Dnevnik Slovencev in Italiji **2.15** Infokanal

20.00 Film: Ugani, kdo pride na večerjo i. Ashton Kutcher (ZDA) **22.00** 24UR Zvečer **22.30** Nan.: Franklin in Bash **23.25** Vohun v nemilosti **0.20** Nan.: Mentalist **1.15** 24UR (pon.) **2.15** Nočna panorama

Kanal A

7.15 Jekleni Max (ris. serija) **7.40** Svet, po večava **8.05** Raziskovalni junaki (ris. serija) **8.35** 12.15 Družina za umret (hum. nan.) **9.05** 13.15 Frasier (hum. nan.) **9.35** 13.45 Pa me ustrelil! (ris. serija) **10.05** 16.05 Resn. serija: Faktor strahu Južna Afrika **10.55** Astro TV **12.45** Tv prodaja **14.10** Film: Nanny McPhee - čudežna varuška **17.05** Nad.: Na kraju zločina - Miami **18.00** 19.45 Svet **18.55** 1.00 Nan.: Teksaški mož postave **20.00** Film: Tjulnji (ZDA) **22.10** Film: Velika tarča (ZDA) **0.00** Nan.: Dexter **1.55** Lo ve TV **3.55** Nočna ptica

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; Koledar; 7.25 Dobro jutro; pravljica, napovednik; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 V novi dan; v studiu Alenka Florenin in Marko Sancin; 10.00 Poročila; 10.10 V novi dan; Glasbene muze; 11.00 Studio D; 13.30 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Koroški obzornik; 15.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.15 Jezikovni kotiček; 17.30 Odprta knjiga: Kajetan Kovč - Pot Trento, 27. nad.; 18.00 Hevreka - iz sveta znanosti; 18.40 Vera in načas; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 14.30 Poročila; 5.00-9.00 Jutro na RK; 5.30, 6.45 Kronika; 6.20 Utrinek s Primorske poje: Komorni zbor Ipavska; 7.00 Jurjanjik; 7.30 Noč in dan; 8.00 Pregled tiska; 9.00 Dopoldan in pol in pol Mojno Klarič; 9.30 Poročila; 12.30 Opoldnevnik; 13.30 Z vročega asfalta; 15.30 DIO; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.30 Glasbena razglednica; 19.00 Radijski dnevnik in kronika; 20.00 Sotočja; 21.00 Gremo plesat - vabi Smilja Baranja; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Študentnska oddaja.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.00 Dobro jutro; Almanah; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.00, 13.30, 14.30, 15.28, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije; 6.25 Drobci zgodovine; 6.58 Viaggiando (vsako uro do 19.58); 7.00 Jurjanjki dnevnik, vremenska napoved, prometne informacije in športne vesti; 8.00-10.30 Calle degli orti grandi; 8.05 Horoskop; 8.10 Apuntamenti; 8.35, 17.33 Euroregione News; 8.40, 15.05 Pesem tedna; 9.00 La traversa; 9.35, 22.30 Storii di bipedi umani e non; 10.15, 19.15 Sigla single; 10.25 Radijski in televizijski program; 10.35-12.28 Global; 12.30, 15.30 Dogodki dneva; 13.00 Balando con Casadei; 13.40 Anteprime classificae; 14.00 Baluardi di cultura e tradizioni; 14.35 Reggae in pillole; 16.00-18.00 Popoldan ob štirih; 18.00 In orbita show; 20.00 Proza; 20.30-22.30 Global; 23.00 Osservatorio; 0.00 RSI.

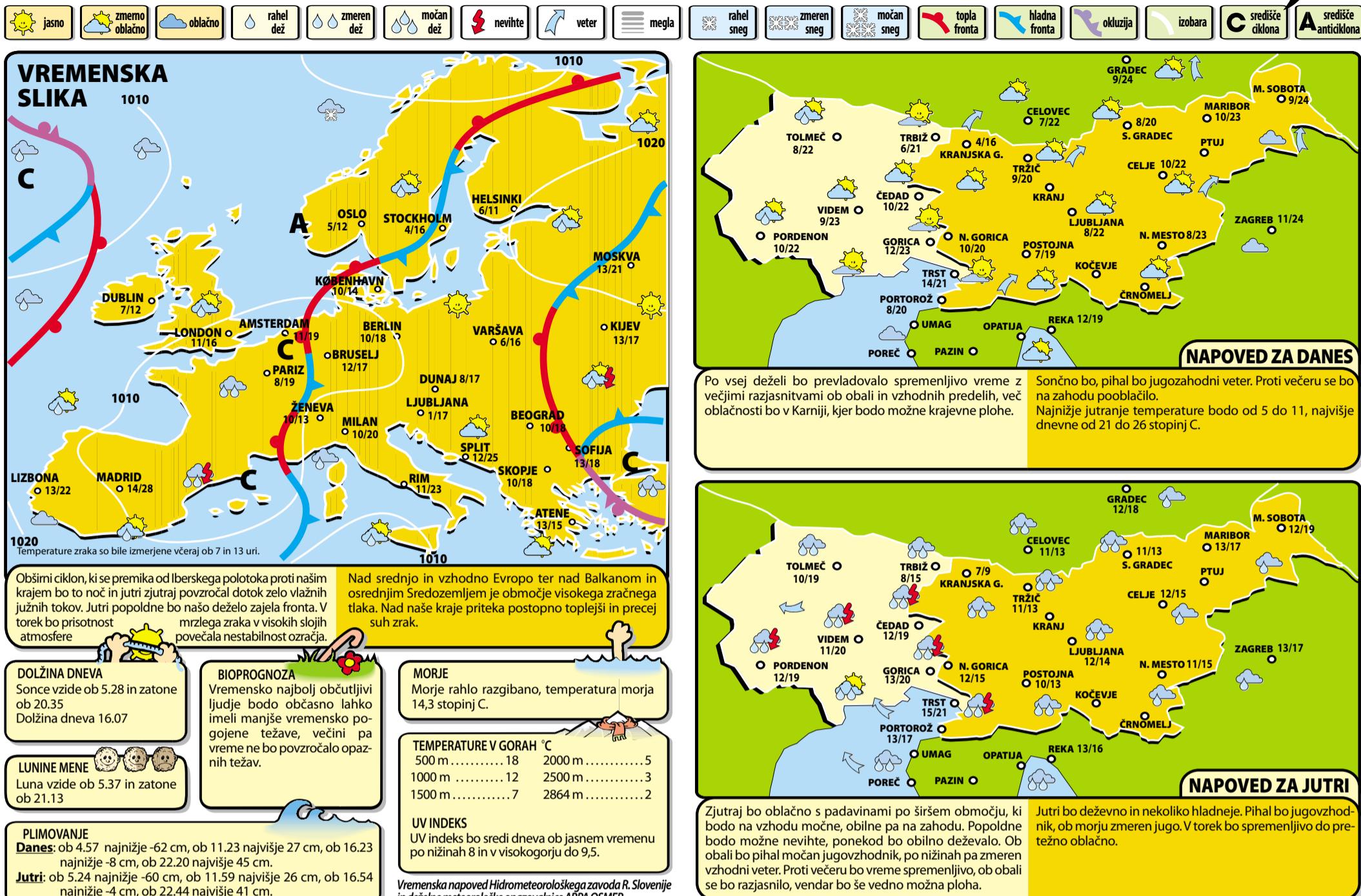
SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00, 0.00 Poročila; 6.10 Rekreacija; 6.45 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 Varčevalni nasveti; 9.10 Ali že veste, kakšen dan bo danes?; 9.30 Junaki našega časa; 10.10 Med štirimi stenami; 11.45 Pregled tujega tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Ura slov. glasbe; 12.30 Nasveti; 13.00 Danes do 13.ih; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Eppur si muove; 15.00 Radio danes, jutri; 15.30 DIO; 16.15 Obvestila; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.00 Dnevnik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Naše poti; 22.00 Zrcalo dneva; 22.40 Etnofonija; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva.

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 6.50, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 17.30, 19.00, 0.00 Poročila; 6.40 Športni zgodbi; 6.45, 7.30, 8.25 Vremenska na-

poved; 7.00 Kronika; 8.00, 9.05, 11.00 Ime tedna; 8.45 Koledar prireditev

GORE - Podiranje svojevrstnih rekordov

Najstarejša »osvajalka« Mount Everesta je 73-letna Japonka

KATMANDU - 73-letna Japonka je včeraj postala najstarejša ženska, ki se je povzpela na najvišjo goro na svetu Mount Everest. Z vzponom je podrla svoj lastni rekord, saj se je na Everest podala že pred desetimi leti, ko je bila stara 63 let, in takrat prvič postala najstarejša ženska, ki je kdajkoli dosegla vrh gore.

Tamae Watanabe se je na 8848 metrov visoki Mount Everest podala s severne strani. Spremljali so jo še štirje člani odprave. Skupina alpinistov z Watanabejevo je zadnjo bazo pred vrhom, ki se nahaja na višini 8300 metrov, zapustila v petek zvečer, nato pa so po celonočnem plezanju vrh dosegli včeraj zjutraj po lokalnem času.

Watanabejeva se je na Everest prvič podala že leta 2002 v starosti 63 let in že takrat postala najstarejša ženska, ki je dosegla njegov vrh. Najstarejši človek, ki se je kdajkoli povzpel na Mount Everest, je sicer Nepalec Min Bahadur Sherchan, ki je vrh najvišje gore na svetu dosegel leta 2008, star pa je bil 76 let.

Japonka
Tamae Watanabe je včeraj že drugič postala najstarejša ženska, ki je dosegla vrh najvišje gore na svetu Mount Everest

ARHIV

RUSIJA - Delavec je zaslovel, ko je prizegel, da bo predsednika branil pred protestniki Putin tovarniškega delavca imenoval za enega svojih regionalnih odposlancev

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin (na posnetku) je nekega delavca v tovarni tankov, ki je pred časom na nacionalni televizijski prizegel, da bo predsednika varoval pred protestniki v Moskvi, imenoval za enega izmed svojih osebnih regionalnih odposlancev. Delovodja v vojaški tovarni Uralvagonzavod Igor Holmanskih je po Rusiji zaslovel decembra lani, le nekaj dni po prvih množičnih protestih proti Putinovim določenim vladavini v državi, ki so potekali v Moskvi.

Putin je takrat sodeloval v maratonski televizijski oddaji, v kateri je v živo sprejemal vprašanja in komentarje gledalcev. Takrat je zanikal nepoštano izvedbo parlamentarnih volitev, ki so mu jo očitali nasprotinci. V skrbno načrtovani oddaji so zatem pokazali Holmanskih, ki je Putina nagovoril iz industrijskega mesta Nižnji Tagil v gorskem območju Urala. "O teh pro-

testih bi rad povedal naslednje. Če jim policija ne bo kos, smo jaz in moji fantje pripravljeni, da se zavzamemo za našo stabilnost - seveda v okviru zakonskih določil," je povedal Holmanskih v družbi skrbno izbranih orjaških sodelavcev iz tovarne. Po svoji izjavji je Holmanskih požel topel aplavz gledalcev v studiu.

Putin je v tistem času začenjal svojo kampanjo za nastop na prihajajočih predsedniških volitvah in je Holmanskih celo povabil v svojo rezidenco na obrobu Moskve, nato pa mu je pred TV kamerami ponudil službo posebnega odposlanca za zvezno okrožje Ural. "Mislim, da bo to prava služba za vas - nekoga, ki je celo življenje delal v tovarni in ve, kako živijo preprosti ljudje. Tako boste lahko zagovarjali interese ljudstva," je Putin dejal Holmanskihu, ki je vidno zardeval. "Upam, da ne bom nikogar razočaral," je odgovoril slednji.

